

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

**LICENCIJATSKI I DOKTORSKI STUDIJ
TEOLOGIJ**

RED PREDAVANJA
2021./2022.

Zagreb, 2021.

Sadržaj

OPĆI PODATCI	4
Katolički bogoslovni fakultet	4
Referada za poslijediplomski studij i Ured za međunarodnu suradnju	4
Povjerenstvo za poslijediplomski znanstveni studij (Vijeće za licencijatski i doktorski studij)	5
Pročelnici katedri	5
OPIS USTROJA PROGRAMA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE	6
Voditelji modula	6
Uvjeti upisa	6
Pripremna godina (razlikovni modul)	7
Bodovne skupine	7
1. <i>Znanstveno-istraživački rad</i>	7
2. <i>Znanstveno-nastavne aktivnosti (akademska praksa)</i>	8
3. <i>Nastava</i>	9
4. <i>Ostale obveze</i>	9
Uvjeti za napredovanje u višu godinu studija	10
1. <i>Obveze doktoranda tijekom prvog (1.) i drugog (2.) semestra</i>	10
2. <i>Obveze doktoranda tijekom trećeg (3.) semestra</i>	10
3. <i>Obveze doktoranda tijekom četvrtog (4.) semestra</i>	10
4. <i>Obveze doktoranda tijekom petog (5.) semestra</i>	10
5. <i>Obveze doktoranda tijekom šestog (6.) semestra</i>	11
6. <i>Uvjeti za stjecanje kvalifikacije</i>	11
SHEMATSKI PRIKAZ PREDMETA I SEMINARA PO MODULIMA	12
Zajednički modul	12
I. modul: Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije	12
II. modul: Fundamentalna teologija: Koncilna istraživanja i obnova Crkve	13
III. modul: Sustavna teologija pred znakovima vremena	15
IV. modul: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve	17
V. modul: Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura	18
VI. modul: Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse	20
VII. modul: Crkva i teologija tijekom povijesti	21
DETALJNI PRIKAZ PREDMETA I SEMINARA PO MODULIMA	22

Zajednički modul	22
I. modul: <i>Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije</i>	24
II. modul: <i>Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve</i>	35
III. modul: <i>Sustavna teologija pred znakovima vremena</i>	52
IV. modul: <i>Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve</i>	72
V. modul: <i>Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)</i>	96
VI. modul: <i>Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse</i>	115
VII. modul: <i>Crkva i teologija tijekom povijesti</i>	133
AKADEMSKI KALENDAR – JEDNOLIST	155

OPĆI PODATCI

Katolički bogoslovni fakultet

Zagreb, Vlaška ulica 38, p.p. 432, tel. 01/48 90 400

Dekan (tel.): 01/48 90 401

Glavni tajnik (tel.): 01/48 90 402

Voditeljica Ureda dekana (tel.): 01/48 90 429; fax: 01/48 14 704

Ured dekana i prodekanâ (tel.): 01/48 90 401

e-mail: kbf@kbf.hr; mrežna stranica: <http://www.kbf.unizg.hr>

Veliki kancelar: dr. sc. h. c. kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački

Dekan: prof. dr. sc. Josip Šimunović

Prodekan za znanost: doc. dr. sc. Branko Murić

Prodekanica za nastavu: izv. prof. dr. sc. Silvija Migles

Prodekan za organizacijska pitanja i područni studij: doc. dr. sc. Mislav Kutleša

Referada za poslijediplomski studij i Ured za međunarodnu suradnju:

- Marija Ferlindeš, mag. paed. relig. et catech., voditeljica, tel. 01/48 90 410
e-mail: poslijediplomski@kbf.unizg.hr; medjunarodna.suradnja@kbf.unizg.hr;
marija.ferlindes@kbf.unizg.hr
- Anamaria Đurak, mag. paed. relig. et catech., voditeljica (zamjena), tel. 01/48 90 410
e-mail: poslijediplomski@kbf.unizg.hr; medjunarodna.suradnja@kbf.unizg.hr;
anamaria.durak@kbf.unizg.hr
- Doc. dr. sc. Branko Murić, prodekan za znanost
e-mail: branko.muric@kbf.unizg.hr

**Povjerenstvo za poslijediplomski znanstveni studij
(Vijeće za licencijatski i doktorski studij)**

1. Doc. dr. sc. Branko Murić, predsjednik
2. Prof. dr. sc. Josip Oslić, voditelj I. modula
3. Doc. dr. sc. Tomislav Kovač, voditelj II. modula
4. Prof. dr. sc. Ivan Karlić, voditelj III. modula
5. Prof. dr. sc. Tonči Matulić, v. d. voditelja IV. modula
6. Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić, voditelj V. modula
7. Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović, v. d. voditelja VI. modula
8. Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. voditelja VII. modula

Pročelnici katedri

Katedra filozofije

Prof. dr. sc. Josip Oslić

Katedra Svetoga pisma Starog zavjeta

Izv. prof. dr. sc. Božidar Mrakovčić

Katedra Svetoga pisma Novog zavjeta

Prof. dr. sc. Mario Cifrak, OFM

Katedra fundamentalne teologije

Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

Katedra povijesti kršćanske literature i kršćanskog nauka

Doc. dr. sc. Anto Barišić

Katedra dogmatske teologije

Prof. dr. sc. Ivan Karlić

Katedra moralne teologije

Prof. dr. sc. Tonči Matulić, v. d. pročelnika

Katedra pastoralne teologije

Prof. dr. sc. Josip Šimunović

Katedra ekumenske teologije

Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić, OCD

Katedra liturgike

Prof. dr. sc. Ante Crnčević, OFM

Katedra crkvene povijesti

Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. pročelnika

Katedra kanonskog prava

Prof. dr. sc. Josip Šalković

Katedra religijske pedagogije i katehetike

Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović

Katedra socijalnog nauka Crkve

Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

OPIS USTROJA PROGRAMA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE

Licencijatski i doktorski studij teologije nudi mogućnosti zainteresiranim mladim znanstvenicima i istraživačima da daju svoj doprinos razvoju moderne teologije, osposobljavajući ih istodobno za preuzimanje odgovornosti u svim segmentima crkvenoga djelovanja, kao što su arhivi, muzeji, Caritas, pastoralni uredi, koordinacija vjeronauka u školama i župama. Osim toga, teološka širina i imanentna interdisciplinarnost omogućuje angažman u svim područjima društva u kojima se traži humanistička širina, prije svega u medijima i neprofitnim organizacijama u kojima je na prvome mjestu briga za čovjeka.

Licencijatski i doktorski studij teologije stavlja naglasak na znanstvena istraživanja artikulirana u sedam modula koji, samostalno i intermodularno, uključuju praćenje suvremenih zbivanja u svjetskoj teologiji, specifičnost hrvatske teologije u kontekstu društva i Crkve, redovito godišnje obrađivanje aktualnih tema društva i Crkve putem simpozija (Teološko-pastoralni tjedan, *Dies theologicus*, Simpozij profesora filozofije i teologije teoloških učilišta hrvatskoga govornoga područja), od kojih neki imaju višedesetljetnu tradiciju koja potvrđuje uspješnu diseminaciju znanstvenoga i istraživačkoga rada KBF-a.

Cjelokupni licencijatski i doktorski program temelji se na četiri znanstveno-nastavna teološka područja – biblijskom, povijesnom, sustavnom i praktičnom – unutar kojih je kao temeljni ustrojbeni oblik znanstveno-nastavnoga rada ustrojeno 14 katedri na kojima se koncipiraju, oblikuju i ostvaruju suvremeni studijski programi svih triju ciklusa.

Licencijatski i doktorski studij teologije uključuje grane teologije koje se, strukturirane u katedre, na svim studijskim smjerovima izvode na KBF-u. Četrnaest postojećih katedri uključeno je u izvođenje sedam modula koncipiranih kao znanstveno-istraživačka područja, koja su sastavni dio *Strateškog programa znanstvenih istraživanja KBF-a*:

1. Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije
2. Koncilska istraživanja i obnova Crkve
3. Sustavna teologija pred znakovima vremena
4. Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve
5. Ekumenski i međureligijski dijalog
6. Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse
7. Crkva i teologija tijekom povijesti

Voditelji modula:

1. Prof. dr. sc. Josip Oslić
2. Doc. dr. sc. Tomislav Kovač
3. Prof. dr. sc. Ivan Karlić
4. Prof. dr. sc. Tonči Matulić, v. d. voditelja IV. modula
5. Prof. dr. sc. Juro Zečević Božić
6. Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović, v. d. voditelja VI. modula
7. Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. voditelja VII. modula

Uvjeti upisa

Licencijatski i doktorski studij teologije može upisati osoba koja je završila integrirani preddiplomski i diplomski *Filozofsko-teološki studij* i stekla zvanje magistra (master) teologije (mag. theol.) ili osoba koja je završila dodiplomski *Teološki studij* i stekla zvanje diplomiranog teologa (dipl. theol.).

Osoba koja je završila studij *Teološko-religijskih znanosti* i stekla zvanje magistra (master) teološko-religijskih znanosti (mag. sc. theol.-relig.) ili studij *Religijske pedagogije i katehetike* i stekla zvanje magistra (master) religijske pedagogije i katehetike (mag. paed. relig. et catech.) može upisati poslijediplomski studij na Fakultetu samo ako je ovladala razlikovnim sadržajem za stjecanje zvanja magistra (master) teologije (mag. theol.).

Na doktorski studij (III. ciklus) može se upisati osoba koja je stekla akademski stupanj licenca teologije u Hrvatskoj ili inozemstvu. Pristupnici koji su stekli akademski stupanj licenca teologije u Hrvatskoj ili inozemstvu dužni su se javiti na natječaj.

Pripremna godina (razlikovni modul)

Kandidati koji su završili integrirani preddiplomski i diplomski studij *Religiozne pedagogije i katehetike*, diplomski *Teološko-katehetski studij*, diplomski studij *Religijske pedagogije i katehetike* ili diplomski studij *Teološko-religijskih znanosti* moraju položiti pripremnu godinu na *Licencijatskom i doktorskom studiju teologije* KBF-a Sveučilišta u Zagrebu:

- a) položeni ispiti pri katedrama: Filozofije, Svetoga pisma Staroga zavjeta, Svetoga pisma Novoga zavjeta, Fundamentalne teologije, Dogmatske teologije i Moralne teologije;
- b) ako pristupnici nemaju dokaz o poznavanju latinskoga i grčkoga jezika, obavezno polažu latinski jezik, a ukoliko žele licencirati ili doktorirati iz područja Svetoga pisma, tada polažu i grčki jezik.

Pri upisu u I. godinu *Licencijatskog i dokorskog studija teologije*, student mora **izabrati jedan od sedam ponuđenih modula**. Program je individualiziran, tj. u središtu programa koji student upisuje jest područje/tema njegova licencijatskog/dokorskog istraživanja s kojom su optimalno usklađene sve ostale studentove aktivnosti.

Licencijatski i doktorski studij teologije izvodi se kao **studij s punim radnim vremenom (full-time)** i/ili **studij s dijelom radnoga vremena (part-time)**. Cjelokupni studij traje šest semestara. Studij u punome radnom vremenu u pravilu traje **tri godine**, a iz opravdanih razloga može se produžiti do **pet godina**. Studij s dijelom radnog vremena traje najviše **pet godina**, a iz opravdanih razloga može se produžiti do **osam godina**.

Licencijatski i doktorski studij teologije sastoji se od dva ciklusa. Ciklus licencijata traje dvije godine ili četiri semestra. Drugi ciklus, odnosno doktorska godina, traje jednu godinu ili dva semestra.

Proces licencijatske i doktorske izobrazbe primarno se organizira i provodi u okviru triju bodovnih skupina. Strukturu opterećenja *Licencijatskog i dokorskog studija* čine:

- **znanstveno-istraživački rad;**
- **znanstveno-nastavne aktivnosti (akademska praksa);**
- **nastava.**

1. Znanstveno-istraživački rad

U svrhu razvijanja znanstvenoga istraživačkog i stvaralačkog rada te generičkih i transfernih vještina unutar *Licencijatskog i dokorskog studija teologije* posebno se vrednuju i promiču sljedeći oblici rada:

- tematski seminari u obliku radionica i diskusijskih skupina;
- istraživački seminari;
- doktorske radionice.

Seminari/radionice. Unutar svakog modula nudi se nekoliko tematskih seminara/radionica. Tijekom prvih dviju godina studija studenti su dužni izabrati 3 seminara/radionice unutar kojih će istraživati određene teme koje omogućuju produbljivanje i proširivanje poznavanja problematike iz različitih teoloških tematskih područja, a u povezanosti s temom studentova istraživanja. Istražene seminarske teme studenti će unutar seminarskih/diskusijskih skupina predstaviti i o njima raspravljati.

U seminarima/radionicama promiče se i omogućuje učenje i usvajanje osobito generičkih i transfernih vještina primjerenih doktorskoj izobrazbi: vještine komuniciranja i tinskoga rada, vještine učinkovitog znanstvenog/akadenskog pisanja i predavljanja rezultata istraživanja, vještine sastavljanja projektnog prijedloga i sl.

Istraživački seminari. Licencijand, u pravilu, upisuje istraživački seminar u sva četiri semestra, a doktorand u svih šest semestara. Istraživački seminar, usko povezan sa specijalizacijom odnosno katedrom unutar koje student bira i izrađuje licencijatski odnosno doktorski rad, ima za cilj ponajprije dublje uvesti studenta u metodologiju znanstvenog istraživanja unutar toga područja, a zatim ga kontinuirano pratiti u njegovom znanstveno-istraživačkom radu usmjerenome istraživanju i pisanju licencijatskog odnosno dokorskog rada, sukladno njegovom *planu obveza* (doktorandski *portfolio*). U aktivnostima predviđenima istraživačkim seminarom studenta prati i usmjerava mentor.

Istraživački seminar primarno se sastoji u provođenju zacrtanog istraživanja i pisanju licencijatskog, odnosno dokorskog rada uz konzultacije s mentorom i drugim kompetentnim nastavnicima.

Najmanje jednom semestralno, u okviru istraživačkog seminara, organizira se **doktorska radionica**. Na njoj se raspravlja o temama licencijatskih/dokorskih radova; predstavljaju se rezultati ostvareni pri istraživanju i pisanju. Svi doktorandi i njihovi mentori obvezni su sudjelovati u radu dokorskih radionica, na kojima mogu sudjelovati i svi zainteresirani nastavnici sa studija.

2. Znanstveno-nastavne aktivnosti (akademska praksa)

Drugu bodovnu skupinu čine znanstveno-nastavne aktivnosti. Za studente koji pripremaju licencijat, one iznose 18 ECTS bodova unutar dviju godina studiranja; dok za studente koji žele postići doktorat, ove aktivnosti unutar tri godine studiranja iznose 26 ECTS bodova.

Znanstveno-nastavne aktivnosti uključuju tri različite skupine aktivnosti:

Prva skupina:

- objavljivanje autorskih ili koautorskih znanstvenih i stručnih radova u domaćim i stranim časopisima (izvorni znanstveni rad, pregledni rad, stručni rad – u časopisima a1 i a2, ili u recenziranim zbornicima);
- pisanje recenzija, prikaza, osvrt.

Druga skupina:

- sudjelovanje na znanstvenom skupu;
- izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu;
- izlaganje na domaćem znanstvenom skupu;
- sudjelovanje na tribinama, okruglim stolovima;
- javno predavanje;
- sudjelovanje u pripremi znanstvenih skupova;
- tečajevi trajnog usavršavanja.

Treća skupina (didaktička aktivnost):

- sudjelovanje u izvođenju nastave, seminara, vježbi u sklopu preddiplomskog/diplomskog programa.

Znanstveno-nastavne aktivnosti nisu semestralno vezane. Temeljem dokumentacije (potvrda o sudjelovanju studenta na simpozijima, konferencijama, održanim predavanjima itd.), studijski savjetnik/mentor potvrđuje izvršavanje studentovih obveza ispunjavanjem predviđenog obrasca. U obrascu, znanstveno-nastavne aktivnosti boduju se sukladno internom pravilniku studiranja.

3. Nastava

Sukladno *Pravilniku o doktorskim studijima*, klasična nastava u studiju obuhvaća do 20% ukupnog opterećenja (32, odnosno 36 ECTS boda), što podrazumijeva znatno smanjenje dosadašnjeg obujma nastave. Tijekom prvih dviju godina nastava se temelji na obveznim predmetima.

Grupa obveznih predmeta obuhvaća 2 zajednička i 7 „individualnih“ predmeta (minimalno 3 unutar modula/istraživačkog područja).

Zajednički predmeti čine jezgru *Licencijatskog i dokorskog studija teologije* za studente svih modula. Njihova je temeljna funkcija, s jedne strane, upoznavanje studenata sa studijem i aktualnim pitanjima iz različitih teoloških disciplina, te s druge strane, uvođenje studenata u znanstveno-istraživački rad i upoznavanje s temeljnim pristupima te istraživačkim tendencijama i metodama unutar sveučilišnog konteksta. Svi ih studenti slušaju u prvoj godini studija.

U prvoj godini studija studenti slušaju i tri predmeta u izabranom modulu (istraživačkom području), koja im pri upisu, tj. kod izrade *plana obveza* pomaže izabrati voditelj modula ili studijski savjetnik (mentor), a na temelju studentova prijedloga o području/temi istraživanja (*proposal project*).

Za prve dvije godine studija **licencijandi** su dužni upisati još najmanje **tri**, a **doktorandi četiri predmeta**. Ti predmeti pokrivaju širok spektar potencijalnih znanstvenih problema u skladu sa znanstveno-istraživačkim radom u polju teologije. Izborne predmete studenti biraju unutar odabranog modula/istraživačkog područja, drugih modula kao i unutar ponude izbornih kolegija na doktorskim studijima drugih visokih učilišta.

4. Ostale obveze

Najkasnije do završetka 3. semestra doktorand prijavljuje temu istraživačkoga licencijatskog rada. Istraživački licencijatski rad pisani je rad izrađen znanstvenom metodom. Može biti dio budućeg dokorskog istraživanja. Sadrži najmanje 60 kartica teksta (u to ne ulaze sažeci, ključne riječi i popis literature), a ocjenjuju ga mentor i jedan nastavnik (dva mentora i jedan nastavnik) koji predaje na modulu. Prijava teme istraživačkog licencijatskog rada, imenovanje mentora, promjena teme i mentora, grafički izgled rada istovjetni su licencijatskom radu. Ocijenjen istraživački licencijatski rad treba biti predan u Referadu poslijediplomskog studija prije polaganja licencijatskog ispita. Tijekom 5., a najkasnije tijekom 6. semestra doktorand polaže licencijatski ispit za doktorande pred povjerenstvom od tri nastavnika (uvjet za polaganje licencijatskoga ispita je pozitivno ocijenjen istraživački licencijatski rad.) Ispit se sastoji od dva dijela: prvo, članovima povjerenstva doktorand predstavlja rezultate dokorskog istraživanja; drugo, na temelju literature određene od strane voditelja modula i mentora doktorand polaže ispit iz odabranog područja istraživanja/ grane teologije. Taj ispit uvjet je za ocjenu i obranu dokorskoga rada.

Uvjeti za napredovanje u višu godinu studija

1. Obveze doktoranda tijekom prvog (1.) i drugog (2.) semestra

- pri upisu, doktorandu se dodjeljuje **studijski savjetnik** koji će ga voditi do imenovanja mentora;
- svi doktorandi prve godine dužni su upisati i odslušati zajedničke kolegije **Znanost i istraživanje u sveučilišnom kontekstu i Lectio theologica**;
- doktorand upisuje **pet predmeta** (predavanja) iz istraživačkog područja u kojem želi pisati doktorski rad (od toga, **tri predmeta**/predavanja **obvezno** je upisati **iz modula koji je student upisao**);
- doktorand upisuje **jedan seminar** (seminari se mogu birati iz svih modula);
- u drugom semestru doktorand ima obvezu sudjelovanja i izlaganja na **doktorskoj radionici** te izlaganja rezultata istraživanja na temu licencijatskoga/doktorskoga rada;
- u dogovoru s mentorom doktorand sudjeluje u **znanstveno-nastavnim aktivnostima**.

2. Obveze doktoranda tijekom trećeg (3.) semestra

- doktorand upisuje **predavanje u dogovoru s mentorom**;
- doktorand upisuje **seminar u dogovoru s mentorom**;
- u okviru **doktorske radionice** doktorand izlaže rezultate istraživanja na temu licencijatskoga/doktorskoga rada;
- u dogovoru s mentorom doktorand sudjeluje u **znanstveno-nastavnim aktivnostima**;
- **najkasnije do završetka 3. semestra** doktorand **prijavljuje** temu **istraživačkoga licencijatskog rada**.

3. Obveze doktoranda tijekom četvrtog (4.) semestra

- doktorand upisuje **predavanje u dogovoru s mentorom**;
- doktorand upisuje **seminar u dogovoru s mentorom**;
- u okviru **doktorske radionice** doktorand izlaže rezultate istraživanja na temu licencijatskoga/doktorskoga rada;
- u dogovoru s mentorom doktorand sudjeluje u **znanstveno-nastavnim aktivnostima**.

4. Obveze doktoranda tijekom petog (5.) semestra

- u dogovoru s mentorom doktorand sudjeluje u **znanstveno-nastavnim aktivnostima**;
- u okviru **doktorske radionice** doktorand izlaže rezultate istraživanja na temu licencijatskoga/doktorskoga rada;
- **tijekom 5. semestra** doktorand u Referadu poslijediplomskoga studija predaje **ocijenjen istraživački licencijatski rad** te **polaže licencijatski ispit**; **pozitivno ocijenjen licencijatski ispit** uvjet je za **ocjenu i obranu doktorskoga rada**;

- **najkasnije do kraja 5. semestra** doktorand **pokreće postupak prihvatanja teme doktorskoga rada** i imenuje mu se mentor (*Dr. sc. 01* obrazac – OBAD sustav).

5. Obveze doktoranda tijekom šestog (6.) semestra

- u dogovoru s mentorom doktorand sudjeluje u **znanstveno-nastavnim aktivnostima**;
- u okviru **doktorske radionice** doktorand izlaže rezultate istraživanja na temu doktorskoga rada.

6. Uvjeti za stjecanje kvalifikacije

- **prije ocjene i obrane doktorskoga rada** doktorand **sudjeluje izlaganjem na barem jednom znanstvenom skupu**;
- doktorand je **obvezan prije obrane doktorskoga rada imati objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje jedan (1) rad u uglednome međunarodnom ili domaćem znanstvenom časopisu, tematski vezan za doktorsko istraživanje** (u kojem je doktorand **glavni ili jedan od glavnih autora**).

SHEMATSKI PRIKAZ PREDMETA I SEMINARA PO MODULIMA

ZAJEDNIČKI MODUL				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
<i>Lectio theologica</i>	Voditelji modula (svi)			211367 Z/1P
Znanost i istraživanje u sveučilišnom kontekstu	Izv. prof. dr. sc. Ivan Balabanić			211368 Z/2P

I. MODUL SUVREMENE PERSPEKTIVE ODNOSA FILOZOFIJE I TEOLOGIJE				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Estetička misao Rajmunda Kuparea	Doc. dr. sc. Ivan Dodlek			211374 I/6P
Etika odgovornosti u suvremenom kontekstu (<i>Verantwortungsethik im zeitgenössischen Kontext</i>)	Prof. dr. sc. Josip Oslić		Da (njemački)	211369 I/1P
Filozofske postavke postkoncilske teologije	Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić			211371 I/3P
Heideggerove i Gadamerove hermeneutičke postavke	Prof. dr. sc. Josip Oslić			211372 I/4P
Religija i politika	Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović			211373 I/5P
Suvremena filozofija odgoja	Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić			211375 I/7P
Suvremena filozofija religije	Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić			211370 I/2P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Filozofi i tehnika. Filozofija tehnike	Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić			211379 I/9S
Filozofijska teologija Paula Tillicha. Čitanje ključnih tekstova	Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić			211380 I/10S
Habermasova teorija komunikativnog djelovanja (<i>Habermas' Theorie des kommunikativen Handelns</i>)	Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović		Da (njemački)	211381 I/11S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz filozofije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

II. MODUL				
FUNDAMENTALNA TEOLOGIJA: KONCILSKA ISTRAŽIVANJA I OBNOVA CRKVE				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Dogmatska konstitucija <i>Lumen gentium</i> kao magna charta suvremene ekleziologije	Doc. dr. sc. Branko Murić			211382 II/12P
Doprinos dogmatske konstitucije <i>Dei Verbum</i> postkoncilskoj teologiji Objave (<i>Contribution of the Dogmatic Constitution Dei Verbum to Postcouncil Theology of the Revelation</i>)	Prof. dr. sc. Željko Tanjić		Da (engleski)	211383 II/13P
Filozofske postavke postkoncilске teologije	Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić			211371 I/3P
Misijsko poslanje Crkve od koncilskog dekreta <i>Ad gentes</i> do danas (<i>Missionary Mission of the Church from the Council Decree Ad gentes till Today/ Mission missionnaire de l'Église depuis le décret du conseil d'Ad gentes jusqu'à nos jours</i>)	Doc. dr. sc. Tomislav Kovač		Da (engleski, francuski)	211384 II/14P
»Osoba« kao temeljni pojam kršćanske slike Boga i čovjeka	Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač			211387 II/18P
Otačka teologija – nadahnuće za ostvarivanje cjelovite čovjekove dobrobiti (<i>Theology of Church Fathers – an Inspiration for the whole Human Welfare Realization</i>)	Doc. dr. sc. Vanda Kraft Soić Doc. dr. sc. Andrea Filić		Da (engleski)	230551 III/36P
Recepcija i hermenutika Drugog vatikanskog koncila (<i>Reception and Hermeneutics of the Second Vatican Council/ Ricezione ed ermeneutica del Concilio Vaticano II</i>)	Doc. dr. sc. Branko Murić		Da (engleski, talijanski)	211385 II/15P
Teologija religija u svjetlu (post)koncilskih dokumenata (<i>Theology of Religions in the Light of (Post)Council Documents/ Théologie des religions à la lumière des documents (post)conciles</i>)	Doc. dr. sc. Tomislav Kovač		Da (engleski, francuski)	211386 II/16P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Dostojanstvo ljudske osobe i sloboda vjerovanja u svjetlu objave (<i>The Dignity of the Human Person and the Religious Freedom in the Light of the Revelation</i>)	Prof. dr. sc. Željko Tanjić		Da (engleski)	211389 II/20S
Habermasova teorija komunikativnog djelovanja (<i>Habermas' Theorie des kommunikativen Handelns</i>)	Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović		Da (njemački)	211381 I/11S

Patristička i teologija II. vatikanskoga koncila u misli Tomislava J. Šagi-Bunića	Doc. dr. sc. Anto Barišić			230553 III/43S
Svjedočanstvo – oblik objave i motiv vjerodostojnosti (<i>Testimony — the Form of Revelation and the Motive for Credibility/ Testimonianza: la forma della Rivelazione e il motivo della credibilità</i>)	Doc. dr. sc. Branko Murić		Da (engleski, talijanski)	211390 II/21S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz fundamentalne teologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz patrologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

III. MODUL				
SUSTAVNA TEOLOGIJA PRED ZNAKOVIMA VREMENA				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Aktualna pitanja iz eshatologije	Prof. dr. sc. Anton Tamarut	Doc. dr. sc. Iva Mršić Felbar		211399 III/34P
Aktualna pitanja mariologije	Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar			211393 III/27P
Aktualni naglasci u pojedinim sakramentima	Prof. dr. sc. Anton Tamarut			211392 III/25P
»Mariofanie« kao znak vremena – značenje i kriteriji prosuđivanja	Prof. dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar			211395 III/29P
»Osoba« kao temeljni pojam kršćanske slike Boga i čovjeka	Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač			211387 II/18P
Otačka teologija – nadahnuće za ostvarivanje cjelovite čovjekove dobrobiti	Doc. dr. sc. Vanda Kraft Soić Doc. dr. sc. Andrea Filić			230551 III/36P
Prvi kršćani i njihov kult	Prof. dr. sc. Mario Cifrak		Neće se izvoditi u akad. god. 2021./22. zbog <i>sabbaticala</i>	211396 III/30P
Slika Božja kao teološko mjesto	Prof. dr. sc. Anton Tamarut			211400 III/35P
Suvremena teološka strujanja u kršćanskim crkvama (<i>Correnti teologiche contemporanee nelle chiese cristiane</i>)	Prof. dr. sc. Ivan Karlić		Da (talijanski)	211391 III/24P
Trinitarna perihoreza i perihoretska teologija	Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar			211394 III/28P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Doprinosi hrvatskih teologa sustavnoj teologiji (<i>Il contributo di teologi croati alla teologia sistematica</i>)	Prof. dr. sc. Ivan Karlić		Da (talijanski)	211401 III/36S
Hrvatski prijevodi Biblije	Prof. dr. sc. Mario Cifrak		Neće se izvoditi u akad. god. 2021./22. zbog <i>sabbaticala</i>	211402 III/37S
Kraljevstvo Božje i politika (<i>The Kingdom of God and Politics</i>)	Doc. dr. sc. Iva Mršić Felbar		Da (engleski)	230559 III/42S
Patristička i teologija II. vatikanskoga koncila u misli Tomislava J. Šagi-Bunića	Doc. dr. sc. Anto Barišić			230553 III/43S
Pneumatološka kristologija	Prof. dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar			211406 III/41S
Specifičnost metode dogmatske teologije	Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar			211404 III/39S

Suvremena pitanja vjere i teologije u djelima J. Ratzinger/Benedikta XVI. <i>(Actual Questions about Faith and Theology in the Works of J. Ratzinger/ Benedict XVI/ Aktuelle Fragen des Glaubens und der Theologie in den Werken von J. Ratzinger/ Benedikt XVI./ Questioni attuali di fede e teologia nelle opere di J. Ratzinger/ Benedetto XVI)</i>	Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač		Da (engleski, njemački, talijanski)	211403 III/38S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz dogmatske teologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz Svetog pisma Starog zavjeta	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz Svetog pisma Novog zavjeta	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

IV. MODUL				
ETIČKO-MORALNA I DRUŠTVENA RELEVANTNOST TEOLOGIJE I CRKVE				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Biblija i moral	Prof. dr. sc. Mario Cifrak		Neće se izvoditi u akad. god. 2021./22. zbog <i>sabbaticala</i>	211408 IV/43P
Bioetički izazovi biokibernetike, neuroznanosti i transhumanizma	Prof. dr. sc. Tonči Matulić	Dr. sc. Ante Bekavac		211412 IV/47P
Dostojanstvo ljudske osobe na početku i kraju ljudskoga individualnog života	Doc. dr. sc. Mislav Kutleša			211413 IV/48P
Obitelj pred izazovima suvremenih medija	Prof. dr. sc. Jerko Valković			211414 IV/49P
Socijalni nauk Crkve i socijalna etika u interdisciplinarnom dijalogu	Prof. dr. sc. Stjepan Baloban			211409 IV/44P
Suvremene perspektive socijalne duhovnosti	Izv. prof. dr. sc. Franjo Podgorelec			211410 IV/45P
Suvremeni razvoj moralne teologije i kristocentričnost morala	Prof. dr. sc. Stjepan Baloban	Izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić		211407 IV/42P
Žena u Crkvi i u društvu	Izv. prof. dr. sc. Silvija Migles	Prof. dr. sc. Stjepan Baloban		211411 IV/46P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Kulturalne dinamike nove antropološko-etičke paradigme	Prof. dr. sc. Tonči Matulić	Dr. sc. Ante Bekavac		211415 IV/50S
Sedam glavnih grijeha u kontekstu današnjeg vremena	Doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić	Dr. sc. Ante Bekavac		211575 IV/100S
Supsidijarnost i opće dobro u hrvatskom društvu	Prof. dr. sc. Stjepan Baloban			211417 IV/52S
Teologija i bioetika u interdisciplinarnom dijalogu (<i>Theology and Bioethics in Interdisciplinary Dialogue</i>)	Prof. dr. sc. Tonči Matulić	Dr. sc. Ante Bekavac	Da (engleski)	211418 IV/53S
Zaštita okoliša i mir u međunarodnoj zajednici	Izv. prof. dr. sc. Silvija Migles			211416 IV/51S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz moralne teologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz socijalnog nauka Crkve	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

V. MODUL				
EKUMENSKA TEOLOGIJA I DIJALOG RELIGIJA, SVJETONAZORA I KULTURA				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Dijalog kršćana, Židova i muslimana u suvremenoj Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (<i>Dialogue entre chrétiens, juifs et musulmans dans la Croatie et la Bosnie-Herzégovine modernes</i>)	Doc. dr. sc. Tomislav Kovač		Da (francuski)	211426 V/61P
Duhovnost kao mjesto ekumene među kršćanima i dijaloga među religijama (<i>La spiritualité comme lieu d'œcumène parmi les chrétiens et le dialogue entre les religions</i>)	Doc. dr. sc. Tomislav Kovač		Da (francuski)	211428 V/63P
Geneza i teologija ekumenizma (<i>Genesis und Theologie der Ökumene/ Genesi e teologia dell'ecumenismo</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Doc. dr. sc. Antun Japundžić	Da (njemački, talijanski)	211419 V/54P
Granična pitanja ekumenizma i dijaloga (<i>Questioni di frontiera dell'ecumenismo e del dialogo</i>)	Doc. dr. sc. Mijo Nikić		Da (talijanski)	211430 V/65P
Hrvatska ekumensko-teološka baština (<i>Kroatisches ökumenisch-theologische Erbe</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Doc. dr. sc. Vlado Košić	Da (njemački)	211424 V/59P
Katoličko poimanje jedinstva i zajedništva u Crkvi (<i>Die katholische Auffassung von Einheit und Gemeinschaft in der Kirche/ Nozione cattolica di unità e comunione nella Chiesa</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Doc. dr. sc. Antun Japundžić	Da (njemački, talijanski)	211420 V/55P
Komparativna konfesiologija (<i>Vergleichende Konfessionologie</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Doc. dr. sc. Rade Kisić	Da (njemački)	211429 V/64P
Liturgija i liturgijska baština u ekumenskom kontekstu (<i>Liturgie und liturgisches Erbe im ökumenischen Kontext</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Prof. dr. sc. Nenad Milošević	Da (njemački)	211427 V/62P
Pravoslavna teologija i jedinstvo Crkve	Prof. dr. sc. Dragan Radić			211421 V/56P
Protestantizam i jedinstvo Crkve (<i>Protestantismus und Einheit der Kirche</i>)	Doc. dr. sc. Lidija Matošević		Da (njemački)	211422 V/57P
Zajedničko i specifično u religijama (<i>Commun et spécifique dans les religions</i>)	Doc. dr. sc. Tomislav Kovač		Da (francuski)	211425 V/60P
Značajniji teološki pravci kršćanskog Istoka i Zapada u ekumenskoj perspektivi (<i>Bedeutende theologische</i>	Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar	Doc. dr. sc. Rade Kisić	Da (njemački)	211423 V/58P

<i>Richtungen des christlichen Ostens und Westens in ökumenischer Perspektive)</i>				
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Hrvatska trojezičnost i tropismenost	Doc. dr. sc. Tomislav Galović	Doc. dr. sc. Ivan Botica		211464 VII/99S
Relevantni ekumenski i međureligijski dokumenti i literatura (<i>Relevante ökumenische und interreligiöse Dokumente und Literatur</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić		Da (njemački)	211431 VII/66S
Svjedočanstvo – oblik objave i motiv vjerodostojnosti (<i>Testimony — the Form of Revelation and the Motive for Credibility/</i> <i>Testimonianza: la forma della Rivelazione e il motivo della credibilità</i>)	Doc. dr. sc. Branko Murić		Da (talijanski)	211390 II/21S
Teološko iščitavanje Istočnih i Zapadnih ikona i sakralnih slika (<i>Theologische Lektüre östlicher und westlicher Ikonen und sakraler Bilder</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić	Dr. sc. Ljerka Dulibić	Da (njemački)	211435 V/70S
Teološko nazivlje u dekretu <i>Unitatis redintegratio</i> (<i>Theologische Terminologie im Dekret Unitatis Redintegratio</i>)	Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić		Da (njemački)	211432 V/67S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova		Da (njemački)	
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz ekumenske teologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova		Da (njemački)	

VI. MODUL				
SUVREMENI PASTORALNI IZAZOVI IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Biblija i kateheza	Doc. dr. sc. Taras Barščevski			211446 VI/81P
Biblijske teme u hrvatskoj književnosti	Izv. prof. dr. sc. Jasna Šego			211439 VI/74P
Književnost i duhovnost	Izv. prof. dr. sc. Jasna Šego			211440 VI/75P
<i>Participatio actiosa</i> – značenja i modeli	Prof. dr. sc. Ante Crnčević			211441 VI/76P
Pastoralno praćenje bolesnika	Prof. dr. sc. Josip Šimunović			211437 VI/72P
Religijska pedagogija i katehetika u međunarodnoj i interdisciplinarnoj perspektivi (<i>Religious Education and Catechetics in international and interdisciplinary perspective/ Religionspädagogik und Katechetik in internationaler und interdisziplinärer Perspektive</i>)	Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović		Da (engleski, njemački)	211445 VI/80P
Religijsko obrazovanje u Europi	Prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić			211443 VI/78P
Ritualnost i sakramentalnost u hrvatskom društvu i Crkvi	Prof. dr. sc. Josip Šimunović			211436 VI/71P
Sakrament: dar i forma	Prof. dr. sc. Ante Crnčević			211442 VI/77P
Suradnja prezbitera i vjernika laika u župi	Izv. prof. dr. sc. Nikola Vranješ			211438 VI/73P
Vjerski odgoj i obrazovanje i suvremena kultura	Prof. dr. sc. Ružica Razum	Doc. dr. sc. Denis Barić		211444 VI/79P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Izabrana pastoralno-teološka pitanja I. dio	Prof. dr. sc. Josip Šimunović			211447 VI/82S
Izabrana pastoralno-teološka pitanja II. dio	Prof. dr. sc. Josip Šimunović			211448 VI/83S
Koncepcije moralnog odgoja i vrijednosna usmjerenja mladih	Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović			211450 VI/85S
Liturgika u interdisciplinarnosti	Prof. dr. sc. Ante Crnčević			211449 VI/84S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz pastoralne teologije	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz liturgike	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz religijske pedagogije i katehetike	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

VII. MODUL				
CRKVA I TEOLOGIJA TIJEKOM POVIJESTI				
Nastavni i znanstveno-istraživački oblici rada	Ime nositelja predmeta	Ime suradnika na predmetu	Predmet se, uz hrvatski, izvodi i na stranom jeziku	ISVU kod/ Šifra predmeta (kratica predmeta)
PREDMETI/PREDAVANJA				
Crkva i oblikovanje identiteta	Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. nositelja predmeta			211453 VII/88P
Crkva i obrazovanje (<i>Church and Education</i>)	Doc. dr. sc. Ana Biočić		Da (engleski)	230560 VII/95P
Crkva između <i>Države Božje</i> i <i>države ljudske</i>	Prof. dr. sc. Ivan Bodrožić	Doc. dr. sc. Ana Biočić		211451 VII/86P
Crkvena historiografija (<i>Church Historiography</i>)	Doc. dr. sc. Ana Biočić		Da (engleski)	211452 VII/87P
Izvori za poznavanje crkvene povijesti	Prof. dr. sc. Stjepan Ćosić	Dr. sc. Lovorka Čoralić		211454 VII/89P
Pomoćne povijesne znanosti	Prof. dr. sc. Mirjana Matijević Sokol			211457 VII/92P
Povijesni razvoj kršćanske teologije	Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar			211456 VII/91P
Povijest hrvatskoga redovništva	Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. nositelja predmeta			211455 VII/90P
Tajni vatikanski arhiv (<i>Archivio segreto vaticano</i>)	Dr. sc. Jadranka Neralić		Da (talijanski)	211458 VII/93P
SEMINARI/RADIONICE/DISKUSIJSKE SKUPINE				
Hagiografija između povijesti i teologije (<i>Agiografia tra storia e teologia</i>)	Izv. prof. dr. sc. Marko Medved		Da (talijanski)	211461 VII/96S
Hrvatska trojezičnost i tropismenost	Doc. dr. sc. Tomislav Galović	Doc. dr. sc. Ivan Botica		211464 VII/99S
Kontroverze iz crkvene povijesti	Doc. dr. sc. Daniel Patafta			211462 VII/97S
Povijest hrvatske teološke literature	Prof. dr. sc. Ivan Karlić			211460 VII/95S
Povijest izvora kanonskog prava	Prof. dr. sc. Josip Šalković	Doc. dr. sc. Lucija Boljat		211463 VII/98S
ZNANSTVENO-NASTAVNE AKTIVNOSTI				
	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
ISTRAŽIVAČKI SEMINAR/DOKTORSKE RADIONICE				
Istraživački seminar iz crkvene povijesti	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			
Istraživački seminar iz kanonskog prava	Studijski savjetnici/mentori licencijatskih i doktorskih radova			

DETALJNI PRIKAZ PREDMETA I SEMINARA PO MODULIMA

REDNI BROJ PREDMETA: 001. (zajednički predmet)

MODUL: *Zajednički*

NAZIV PREDMETA: *Lectio theologica*

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Voditelji i v. d. voditelja modula (svi)

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Prof. dr. sc. Josip Oslić; doc. dr. sc. Tomislav Kovač; prof. dr. sc. Ivan Karlić; prof. dr. sc. Tonči Matulić; prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić; prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović; doc. dr. sc. Ana Biočić.

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Uvod u svaki modul izvode voditelji modula/pročelnici katedri, koje sudjeluju u izvođenju određenog modula.

POPIS LITERATURE

Literaturu određuju voditelji modula u dogovoru s pročelnicima katedri dotičnog modula.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Određuju voditelji modula u dogovoru s pročelnicima katedri dotičnog modula.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Određuju voditelji modula u dogovoru s pročelnicima katedri dotičnog modula.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Određuju voditelji modula u dogovoru s pročelnicima katedri dotičnog modula.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 002. (zajednički predmet)

MODUL: *Zajednički*

NAZIV PREDMETA: Znanost i istraživanje u sveučilišnom kontekstu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Ivan Balabanić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Istraživanjem se može nazvati postupak prikupljanja i analize podataka iz realnoga života, kojemu je cilj dolaženje do novih, još nepoznatih informacija. Moguće je govoriti o znanstvenim i neznanstvenim istraživanjima, odnosno o postupcima prikupljanja i analize podataka koji se temelje na primjeni znanstveno-istraživačke metodologije i onima koja se provode nesustavno i nekontrolirano, bez primjene takvih metoda.

Cilj: Upoznati studente s pojmovima i karakteristikama istraživanja utemeljenog na znanstveno-istraživačkoj metodologiji i metodama koje se koriste u istraživanju društvenih fenomena.

Kompetencije: Tijekom kolegija studente će se osposobiti za samostalnu provedbu svih faza istraživačkoga procesa: od konceptualizacije istraživačkoga problema, njegove operacionalizacije, realizacije istraživanja, obrade i analize podataka te pisanja istraživačkog izvještaja ili studije. Studente će se ujedno osposobiti i za pravilno povezivanje teorije s empirijskim istraživanjima te će steći kompetencije za čitanje empirijski orijentirane znanstvene literature.

POPIS LITERATURE

David DE VAUS, *Surveys In Social Research (Social Research Today)*, Routledge, New York, 2013.; Goran MILAS, *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2009.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i praktične vježbe tijekom kojih će studenti proći sve faze znanstveno utemeljenog istraživačkog procesa.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje nastave (1 ECTS bod), izrada i prezentacija nacrtu istraživanja (1 ECTS bod), usmeni ispit (2 ECTS boda).

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta se prati anonimnom anketom i analizom rezultata.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 1.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Estetička misao Rajmunda Kuparea

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Ivan Dodlek

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Jedan od specifičnih izričaja ljudskog duha – kojim čovjek sve više nastoji prodirati u zbilju i time davati odgovore na pitanja koji su mu od životne važnosti – jest umjetničko stvaralaštvo. Umjetnost je stoga – prema estetiци Rajmunda Kuparea – stvaralačka igra ili tranfiguracija kojom se utjelovljuju općeljudske ideje u simbolima. Vrijednost umjetničkog simbola za čovjeka sastoji se u tome što mu on sugerira mogućnost jednog novog i drugačijeg reda. Riječ je o sugestiji produhovljenog estetskog ili lijepog reda koji nam, poradi općeljudskog iskustva stalne borbe između duše i tijela, između čovjeka i njegove okoline, između prirode i milosti, sugerira harmoniju koja je izvorna čežnja svakoga od nas. Umjetnost stoga upravo kao lijepi red – koji pruža ushit ili produhovljeni užitek (*raptus*) unutar kojeg se ostvaruje mogućnost životno-egzistencijalne radosti – čovjeka vodi prema harmoniji. Na taj način umjetnost ima za cilj čovjeku pokazati kako bi se on sam morao cjelovito ostvarivati. Ona ima za cilj pokazati kako biti u suglasju sa samim sobom, s drugima, s prirodom i s Vrhovnim Bićem. Na taj način čovjek kroz umjetnost ostvaruje svoj temeljni ljudski zadatak: postajati sve više čovjekom – očovječivati se – dakako, u aksiološkom, ne u ontološkom smislu.

Cilj: Upoznati studente s temeljnim postavkama estetičke misli Rajmunda Kuparea i u odnosu prema njegovoj integralnoj estetici upoznati ih sa značajnim temama i interesima filozofijske estetike.

Kompetencije: Studenti će u kontekstu analize integralne estetike Rajmunda Kuparea moći kritički evaluirati različite estetičke modele koji su filozofijski relevantni za razumijevanje i tumačenje umjetnosti. Moći će i koristiti se znanjem iz područja filozofske estetike za razvijanje vlastitog suda ukusa, te će na taj način biti sposobni za kritičku prosudbu umjetničkih djela.

POPIS LITERATURE

Rajmund KUPAREO, *Umjetnik i zagonetka života*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1982.; Rajmund KUPAREO, *Govor umjetnosti*, Zagreb, 1987.; Rajmund KUPAREO, *Čovjek i umjetnost*, Zagreb, 1993.; Rajmund KUPAREO, *Um i umjetnost*, Zagreb, 2007.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanje s prezentacijom i diskusijom, istraživački seminar, pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, diskusije na temelju zadane literature, pisanje eseja/seminarskoga rada, usmena prezentacija rada/eseja, usmeni/pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 2.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Etika odgovornosti u suvremenom kontekstu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Oslić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Posebna pozornost posvećuje se etici E. Lévinasa, koji u odnosu na klasične etičke nacрте gradi etiku odgovornosti za Drugoga (bližnjega). U Lévinasovoj etici Drugi se pojavljuje kao lice, blizina, dijakonija i transcendencija. Drugi se ne može svesti samo na jedno bezlično »es gibt« (M. Heidegger), nego je on prije svega osoba koja ima svoje dostojanstvo i odgovornost. Drugi se razvija i raste u slobodi, i u jednom dijaloškom Ja – Ti odnosu unutar kojeg se i dinamici sporazumijevanja ponajprije vodi briga o drugome što nas vodi prema izgradnji u suodgovornosti. (M. Buber). E. Lévinas pokušava prevladati svako nasilje, zabrinutost, smrt i ništavilo. Dok je Kantova etika bila zasnovana na dužnosti, Lévinasova etika temelji se na načelu odgovornosti za Drugoga. Drugi nam se u Lévinasovoj etici otkriva ne samo na način blizine, nego i na način jezika. Na taj način jezik postaje ne samo sredstvom međuljudske komunikacije, nego i svojevrsnim samoočitovanjem Drugoga. Na tragu jezika ne prepoznajemo samo Drugoga kao bližnjega, nego i samu stvarnost beskonačnoga, koja nam se objavljuje na način tajne.

Ciljevi: Upoznati studente sa suvremenim nacrtom etike odgovornosti koji je na osobit način oblikovao etičku misao 20. stoljeća.

Kompetencije: Studenti će moći kritički evaluirati suvremeni etički koncept u kontekstu principa odgovornosti utemeljenog na filozofiji dijaloga.

POPIS LITERATURE

Emmanuel LÉVINAS, *Totalitet i beskonačno. Ogled o izvanjskosti*, Sarajevo, 1976.; Emmanuel LÉVINAS, *Ethik und Unendliches. Gespräche mit Philippe Nemo*, Wien, 1992.; Josip OSLIĆ, *Izvor budućnosti. Fenomenološki i hermeneutički pristupi svijetu faktičnog životnog iskustva*, Zagreb, 2002., 147-337; Branko KLUN, *Das Gute vor dem Sein. Levinas versus Heidegger*, Verlag Peter Lang, Frankfurt am Main, 2000.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, priprema tekstova za diskusije, usmeni ili pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 3.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Filozofske postavke postkoncilske teologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Filozofija i kršćanska teologija od prvih su stoljeća kršćanstva – u kojima su se artikulirali temeljni teologijski koncepti – nerazdruživo povezane. Suvremeno doba na osobiti je način obilježeno upućenošću filozofije i teologije jedne na drugu, budući da nije bilo značajnije filozofijske tradicije u 20. i 21. stoljeću koja nije utjecala na teologijska istraživanja. Takva međusobna upućenost filozofije i teologije pokazala se također nužnom i nezaobilaznom u postkoncilsko doba s obzirom na pokušaj teologa da što cjelovitije razumiju i tumače konkretno i suvremeno kršćansko iskustvo koje bi bilo kadro voditi prema odgovarajućoj kršćanskoj praksi. Osobita pozornost posvetit će se istraživanju filozofskih postavki postkoncilskih teologa: Edwarda Schillebeeckxa i njegovoj hermeneutici iskustva i prakse, Karlu Rahneru i utjecaju filozofâ Maurice Blondela, Josepha Maréchala i Jacques Maritaina.

Cilj: Upoznati studente s najznačajnijim filozofijskim tradicijama 20. i 21. stoljeća koje su utjecale na postkoncilska teologijska istraživanja.

Kompetencije: Studenti će na temelju analize teoloških nacрта postkoncilskih teologa moći kritički evaluirati različite suvremene filozofijske koncepte koji su utjecali na razvoj postkoncilske teologije, a relevantni su za njihov daljnji poslijediplomski studij teologijskih disciplina.

POPIS LITERATURE

Robert SCHREITER, *The Schillebeeckx Reader*, Crossroad, New York, 1984.; Karl RAHNER, *Grundkurs des Glaubens*, Herder, Freiburg-Basel-Wien, 1995.; Jacques MARITAIN, *Cjeloviti humanizam*, Zagreb, 1989.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, priprema tekstova za diskusije, usmeni ili pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 4.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Heideggerove i Gadamerove hermeneutičke postavke

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Oslić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Pod hermeneutikom podrazumijevamo teoriju ili umijeće tumačenja, odnosno interpretacije. Heidegger je tumači u svjetlu izvornog značenja grčke riječi ἐρμηνεύειν – ono razlaganje koje donosi vijest onima koji su u stanju slušati taj glas. Otuda je Hermes kod Homera, kao glasnik bogova s Olimpa, prenositelj i prevoditelj, tumač božanskih poruka u ljudski jezik. Hermeneutika, dakle, želi pripomoći razumijevanju onoga što se može razumjeti i to izreći, pa ima jezični karakter i jezik je taj koji određuje hermeneutički odnos, kako sam Gadamer potvrđuje kroz misao: „bitak koji se može razumjeti jest jezik“. U tom se smislu istražuje Heideggerovo i Gadamerovo razumijevanje višeslojnosti jezika koji je za njih ponajprije bitak forme života. Forme života pak se mogu razumjeti kao tradicije čija se životnost sastoji u tome što uvijek djeluju, tj. što u određenom pogledu uvijek iznova gube svoju samorazumljivost i pozivaju na izričito razumijevanje. Takvo izričito razumijevanje tradicije jest upravo osnovni proces hermeneutičkog fenomena.

Ciljevi: Upoznati studente s temeljnim postavkama Heideggerove i Gadamerove hermeneutike koja je na osobit način oblikovala filozofijsku i teologijsku misao 20. stoljeća.

Kompetencije: Studenti će na temelju analize temeljnih postavki hermeneutičkog koncepta biti u mogućnosti analizirati različite suvremene teologijske nacрте utemeljene na hermeneutičkom fenomenu.

POPIS LITERATURE

H.-G. GADAMER, *Istina i metoda*, Sarajevo, 1978.; Josip OSLIĆ, Izvor i budućnost. Platon-Augustin-Gadamer, u: *Filozofska istraživanja*, 79 (2000.) 4, 563-581.; Josip OSLIĆ, *Gdje te mogu naći?* Augustinovo faktično iskustvo vjere i njegovo značenje za Heideggerovu hermeneutiku fakticiteta, u: *Filozofska istraživanja*, 75 (1999.) 4, 769-789; Martin HEIDEGGER, *Phänomenologie des religiösen Lebens*, Frankfurt am Main, 1995.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijom, istraživački seminar/aktivnost, pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Aktivno praćenje predavanja, studiranje literature, sudjelovanje na konzultacijama, pismeni/usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 5.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Religija i politika

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Obzirom na napetosti i neslaganja oko odgovora na pitanje koja je uloga religije ili institucionalizirane religijske zajednice u javnom diskursu, osobito gledom na političku zajednicu, predstavljaju se neki teoretski uvidi važni za razumijevanje odnosa Crkve i države u uvjetima moderne liberalne države. Stoga se najprije govori o odnosu politike i religije iz perspektive filozofije. Potom se govori o mjestu i ulozi religije i organizirane religijske zajednice u civilnom društvu s naglaskom na značenje i posljedice (i za državu i za Crkvu) prihvatanja principa vjerske slobode i privatnog karaktera vjere. Nerazumijevanje (namjerno ili nenamjerno) ovih principa dovodi do devijacija u odnosima države i Crkve.

Cilj: Upoznati studente s aktualnim diskusijama o odnosu religije i politike te Crkve i države.

Kompetencije: Sposobnost kritičke prosudbe odnosa religije i politike načelno i gledom na njihove granice i međusobne upućenosti.

POPIS LITERATURE

Friedrich Wilhelm GRAF – Heinrich MEIER (ur.), *Politik und Religion. Zur Diagnose der Gegenwart*, Verlag C.H.Beck, München, 2013.; Hans JOAS, *Glaube als Option. Zukunftsmöglichkeiten des Christentums*, Verlag Herder, Freiburg im Breisgau, 2013.; Nenad MALOVIĆ, Vjera kao „privatna stvar“. Početci, razvitak i posljedice poimanja, u: *Riječki teološki časopis*, 18 (2010.) 2, 371-386; Anton STRES, *Sloboda i pravednost. Nacrt političke filozofije*, Zagreb, 2001.; Carlo CARDIA, *Izazovi laičnosti. Etika, multikulturalnost, islam*, Zagreb, 2012.; René COSTE, *Političke zajednice, Kršćanska sadašnjost*, Zagreb, 1995.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, studiranje literature, usmeni/pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 6.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Suvremena filozofija odgoja

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

1. temeljni pojmovi suvremene filozofije odgoja (glavne teme i problemi) ; 2. John Dewey i njegovo djelo *Democracy and Education*.; 3. Jacques Maritain i njegovo djelo *Education at the Crossroads*.; 4. Deweyjski demokratski naspram Maritainovog kršćanskog odgoja; 5. Odgoj i obrazovanje budućnosti.

Cilj: Upoznati doktorande s relevantnim autorima i glavnim temama i problemima suvremene filozofije odgoja (tzv. analitičke i kontinentalne provenijencije). Detaljnije će se obraditi dva filozofa odgoja i njihova ključna djela. To su John Dewey i Jacques Maritain (djela; *Democracy and Education*; *Education at the Crossroads*).

Kompetencije: Doktorandi će moći izložiti, argumentirati, kritički prosuđivati i vrednovati doprinos dvojice filozofa odgoja te izložiti središnje uvide koji proizlaze iz njihovih glavnih djela. Također će moći objasniti i evaluirati glavne teme i probleme discipline filozofije odgoja u suvremenom dobu.

POPIS LITERATURE

John DEWEY, *Experience and Education*, New York, 1952.; John DEWEY, *Democracy and Education*, New York, 1916. (Džon Djui, *Vaspitanje i demokratija*, Cetinje, 1970.); Jacques MARITAIN, *Education at the Crossroads*, New Haven and London, 1943.; Jacques MARITAIN, *Tri reformatora (Luther, Descartes, Rousseau)*, Split, 1995.; Michael L. PETERSON, *Philosophy of Education (Issues and Options)*, Leicester, 1986.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, seminari i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje eseja/seminarskog rada, usmena prezentacija rada/eseja, usmeni/pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 7.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Suvremena filozofija religije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

1. Obnovljeni interes za religijske teme u analitičkoj filozofiji druge polovice 20. stoljeća, 2. Reformirana epistemologija, 3. Filozofija religijskog pluralizma, 4. Feministička filozofija religije, 5. Suvremena psihologija i religija, 6. Dokazivanje Božje opstojnosti i suvremena filozofija i 7. Novi pokušaji rješavanja teodicejskog problema.

Cilj: Upoznati studente s relevantnim autorima i centralnim temama u suvremenoj filozofiji religije, te ih uvesti u samostalno znanstveno istraživanje suvremenih religijsko-filozofijskih problema.

Kompetencije: Nakon odslušanog predmeta i izvršenih obveza, studenti dobivaju temeljiti uvid u glavne pravce suvremene filozofije religije te stječu sposobnost samostalnog filozofiranja o najrelevantnijim suvremenim religijsko-filozofijskim problemima.

OBLICI IZVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi u obliku predavanja, vježbi i konzultacija.

POPIS LITERATURE

Brian DAVIES, *Uvod u filozofiju religije*, Zagreb, 1998.; John HICK, *Philosophy of Religion*, New Jersey, 1990.; Andrew ESHLEMAN (ur.), *Readings in Philosophy of Religion. East Meets West*, Oxford, 2008. (odabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, vježbe i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje eseja/seminarskoga rada, usmena prezentacija rada/eseja, usmeni/pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 8.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Filozofi i tehnika. Filozofija tehnike

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kriza kojoj nazočimo tiče se prvenstveno pitanja istine. To pitanje vodi nas ponovnom propitkivanju odnosa prema filozofiji odnosno teologiji. Kako danas prevladava tzv. praktički razum nad spekulativnim razumom, nužno se pitamo o doprinosu modernih znanosti te o vrijednosti i mogućnostima daljnjeg tehničkog i tehnološkog razvitka čovječanstva. Tu filozofi i danas vode prvotno tešku bitku s jezikom posebice u vremenu potrebe da se određeni definiraju najrazličitiji problemi proizašli iz prosvjetiteljske ideje o neizmjernom napretku i mogućnostima razvitka uma. U tom smislu problematiziraju se elementi ideje napretka kao i kriza ideologije napretka koji se odražavaju na gotovo sva područja ljudskoga življenja kao i na kulturno znanstveni krajobraz.

Cilj: Upoznavanje s osnovnim postavkama prevladavajuće znanstveno-tehničke civilizacije odnosno filozofske refleksije o tehnici.

Kompetencije: Sposobnost kritičkog vrednovanja bitnih čimbenika znanstveno-tehničke civilizacije.

POPIS LITERATURE

H. G. GADAMER, *Naslijeđe Europe*, Matica hrvatska, Zagreb, 1997.; N. BERDJAJEV, *Duh i realnost*, Zagreb, 1985.; Igor ČATIĆ (ur.), *Filozofija i tehnika* (zbornik radova), Zagreb, 2003.; Tonči MATULIĆ, *Metamorfoze kulture*, Zagreb, 2009.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Rad na izabranim tekstovima.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Aktivno sudjelovanje na seminarskim susretima, studiranje literature, predstavljanje pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 9.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Filozofijska teologija Paula Tillicha. Čitanje ključnih tekstova

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Danijel Tolvajčić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

1. Upoznavanje s osnovnim crtama misli Paula Tillicha; 2. Pregled najznačajnijih tema Tillichove „filozofijske teologije“; 3. Odabir teme vezane uz Tillichovu „filozofijsku teologiju“ i izrada seminarskog rada; 4. Izlaganje vlastitog istraživanja.

Cilj: Upoznati studente s izvornim tekstovima Paula Tillicha koji obrađuju problem „filozofijske teologije“, te ih, radom u seminaru, uvesti u samostalno znanstveno istraživanje Tillichove misli.

Kompetencije: Nakon rada u seminaru i izvršenih obveza (izlaganja i pisanja rada), studenti će biti dobro upoznati s odabranim Tillichovim izvornim djelima i najznačajnijim interpretacijama, te će steći sposobnost samostalnog razumijevanja ključnih aspekata filozofijske i teologijske misli Paula Tillicha kao i detaljnijeg interpretiranja pojedinog problema njegove „filozofijske teologije“ (ovisno o odabranoj seminarskoj temi).

POPIS LITERATURE

Paul TILLICH, *Dinamika vere*, Beograd, 1988.; Paul TILLICH, *Hrabrost bivstvovanja*, Novi Sad, 1987.; Paul TILLICH, *Biblijska religija i potraga za krajnjom zbiljnošću* (interni prijevod); Werner SCHÜßLER, *„Was uns unbedingt angeht“. Studien zur Theologie und Philosophie Paul Tillichs*, Berlin, 2015.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Seminar se izvodi u obliku rada na odabranim tekstovima, vježbi i konzultacija te usmenog izlaganja.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 10.

MODUL: *Suvremene perspektive odnosa filozofije i teologije*

NAZIV PREDMETA: Habermasova teorija komunikativnog djelovanja

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Teorija komunikativnog djelovanja jedna je od najpoznatijih i najdiskutiranijih teorija suvremene filozofije. Kao takva ona predstavlja izazov i za teologiju. Nakon upoznavanja s bitnim postavkama Habermasove teorije stavlja se naglasak na izazove koje stavlja pred teologiju. Pri tom se pažnja usmjeruje kako na poteškoće tako i na mogućnost njezine recepcije.

Cilj: Upoznavanje s temeljnim postavkama Habermasove teorije komunikativnog djelovanja i njenim utjecajem na teološke diskusije.

Kompetencije: Razumijevanje Habermasove teorije komunikativnog djelovanja i njenog utjecaja na teologiju; sposobnost samostalne kritičke analize novijih filozofskih sustava te njihova značenja za kršćanstvo.

POPIS LITERATURE

Jürgen HABERMAS, *Filozofski diskurs moderne*, Zagreb, 1988.; Jürgen HABERMAS, *Theorie des kommunikativen Handelns*, Band 1-2, Frankfurt am Main, 1995.; Edmund ARENS (Hg.), *Habermas und die Theologie, Beiträge zur theologischen Rezeption, Diskussion und Kritik der Theorie kommunikativen Handelns*, Düsseldorf, 1989.; Edmund ARENS (Hg.), *Kommunikatives Handeln und christlicher Glaube. Ein theologischer Diskurs mit Jürgen Habermas*, Paderborn-München-Wien-Zürich, 1997.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Diskusije na temelju izloženih izabranih tekstova, konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara i aktivno sudjelovanje u diskusijama, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 11.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Dogmatska konstitucija *Lumen gentium* kao magna charta suvremene ekleziologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Branko Murić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Budući da je polazište u istraživanju Crkve dogmatska konstitucija *Lumen gentium*, potrebno je na početku iznijeti razloge toga shvaćanja. Polazi se od činjenice da *Lumen gentium* sintetizira dvotisućljetnu povijest ekleziološkog razvoja objedinjujući u sebi dva ekleziološka modela: „sakramentalni“ 1. tisućljeća i „somatski“ 2. tisućljeća. Crkvu se promatra kao otajstvo ili kao sakrament (LG I), iz čega se razvija njezino konkretno povijesno spasenjsko obilježje kao naroda Božjeg (LG II). Pitanje njezine strukture (LG III) shvaća se pod vidom služenja. Prema dogmatskoj konstituciji o Crkvi *Lumen gentium* Crkva se temeljno, u svojoj kompleksnosti, shvaća kao otajstvena i sakramentalna stvarnost, što u središte promišljanja stavlja istraživanje Crkve kao univerzalnog sakramenta spasenja. To daje širinu za shvaćanje obnovljene ekleziološke svijesti, promatrano kroz nekoliko modela, te se traže kriteriji za mogućnost razumijevanja Crkve u svom suodnosu s ostalim institucijama i društvenim modelima organizacije suvremenog doba.

Ciljevi i kompetencije: Studenti se osposobljuju za viziju Crkve kao sveobuhvatnoga znaka i sredstva spasenja. Studenti sjeću sposobnost za kritično razlikovanje crkvenih struktura od društvenih institucija.

POPIS LITERATURE

N. A. ANČIĆ – N. BIŽACA (prir.), *Koncil u Hrvatskoj*. Zbornik radova teološkog simpozija u povodu 30. obljetnice Drugoga vatikanskog sabora, Split, 1996.; N. A. ANČIĆ – N. BIŽACA (prir.), *Crkva u uvjetima modernog pluralizma*. Zbornik radova teološkog simpozija, Split, 1996.; Služenje i crkvenost, u: *Bogoslovska smotra*, 72 (2002.) 2-3 (tematski broj); Pluralizam u Crkvi, u: *Bogoslovska smotra*, 73 (2003.) 2-3 (tematski broj); W. KASPER, *Crkva Isusa Krista. Ekleziološki spisi*, Zagreb, 2013., 187-283.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Opterećenje studenta izraženo u ECTS bodovima: aktivno praćenje predavanja 1,5 bodova, konzultacije 0,5 bodova, čitanje/studiranje literature 2 bodova, izradba pismenoga rada 1 bodova, pripremanje ispita 0,5 bodova, polaganje ispita 0,5 bodova. Ispit je usmeni. Kvalitetu i uspješnost izvedbe nastave prati povjerenstvo anonimnom anketom.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 12.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Doprinos dogmatske konstitucije *Dei Verbum* postkoncilske teologiji
Objave

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Željko Tanjić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Polazi se od naravi pojma objave iznesene u Dogmatskoj konstituciji *Dei Verbum* te novosti s obzirom na učiteljske izjave s obzirom na prethodno razdoblje. Ističu se tri temeljne perspektive u shvaćanju sadržaja objave: objava kao epifanija, objava kao teorija i objava kao samoobjava Boga. Iznosi se kristocentrično i trinitarno, povijesno-spasenjsko obilježje objave. Problemizira se pitanje odnosa Pismo-Predaja-Učiteljstvo. Na osnovi sustavnog prikaza problematiziraju se izjave Koncila pitanjem je li objava još uvijek »temeljni pojam« kršćanstva. Na osnovi toga se kroz nekoliko zastupljenih modela iznosi teološko postkoncilsko promišljanje o objavi: kozmološki i povijesno-univerzalni model (W. Pannenberg); antropološko-egzistencijalni model (R. Bultmann, K. Rahner); ontoteološki model (K. Barth; H. U. von Balthasar); povijesno-eschatološki model (J. Moltmann, W. Kasper).

Ciljevi: Primarni cilj kolegija jest studente osposobiti da se kompetentno služe saborskim dokumentima te se, u širem smislu, upoznaju s koncilskom baštinom.

Kompetencije: Stječu se specifična teološka znanja o temelju kršćanstva i dobivaju kompetentne informacije o teološkim mislima XX. stoljeća.

OBLICI IZVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, konsultacijama, interaktivnom diskusijom. Ispit je usmeni uz ocjenjivanje pismenoga rada. Povjerenstvo prati kvalitetu i utvrđuje uspješnost izvedbe nastave.

POPIS LITERATURE

A. DULLES, *Models of Revelation*, New York, 1992.; R. GIBELLINI, *Teologija XX. stoljeća*, Zagreb, 1999.; G. M. HOFF, *Offenbarungen Gottes? Eine theologische Problemgeschichte*, Regensburg, 2007.; G. PASQUALE, *Teologija povijesti spasenja u XX. stoljeću*, Zagreb, 2011.; K. RAHNER, *Temelji kršćanske vjere. Uvod u pojam kršćanstva*, Rijeka, 2007.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Opterećenje studenta izraženo u ECTS bodovima: aktivno praćenje predavanja 1,5 bodova, konzultacije 0,5 bodova, čitanje/studiranje literature 2 bodova, izrada pismenoga rada 1

bodova, pripremanje ispita 0,5 bodova, polaganje ispita 0,5 bodova. Ispit je usmeni. Kvalitetu i uspješnost izvedbe nastave prati povjerenstvo anonimnom anketom.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 13.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Filozofske postavke postkoncilske teologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Filozofija i kršćanska teologija od prvih su stoljeća kršćanstva – u kojima su se artikulirali temeljni teologijski koncepti – nerazdruživo povezane. Suvremeno doba na osobiti je način obilježeno upućenošću filozofije i teologije jedne na drugu, budući da nije bilo značajnije filozofijske tradicije u 20. i 21. stoljeću koja nije utjecala na teologijska istraživanja. Takva međusobna upućenost filozofije i teologije pokazala se također nužnom i nezaobilaznom u postkoncilsko doba s obzirom na pokušaj teologa da što cjelovitije razumiju i tumače konkretno i suvremeno kršćansko iskustvo koje bi bilo kadro voditi prema odgovarajućoj kršćanskoj praksi. Osobita pozornost posvetit će se istraživanju filozofskih postavki postkoncilskih teologa: Edwarda Schillebeeckxa i njegovoj hermeneutici iskustva i prakse, Karlu Rahneru i utjecaju filozofa Maurice Blondela, Josepha Maréchala i Jacques Maritaina.

Cilj: Upoznati studente s najznačajnijim filozofijskim tradicijama 20. i 21. stoljeća koje su utjecale na postkoncilska teologijska istraživanja.

Kompetencije: Studenti će na temelju analize teoloških nacрта postkoncilskih teologa moći kritički evaluirati različite suvremene filozofijske koncepte koji su utjecali na razvoj postkoncilske teologije, a relevantni su za njihov daljnji poslijediplomski studij teologijskih disciplina.

POPIS LITERATURE

R. SCHREITER, *The Schillebeeckx Reader*, New York, 1984.; Karl RAHNER, *Grundkurs des Glaubens*, Freiburg-Basel-Wien, 1995.; J. MARITAIN, *Cjeloviti humanizam*, Zagreb, 1989.; K. RAHNER – H. VORGRIMLER, *Zeugnisse seines Lebens und Denkens*, Kevelaer, 2011.; D. MARMION – M. E. HINES (ur.), *The Cambridge Companion to Karl Rahner*, Cambridge, 2005.; C. C. SIMUT – M. DOWLING (ur.), *Critical Essays on Edward Schillebeeckx's Theology. From Theological Radicalism to Philosophical Non-Realism*, Eugene, 2010.; F. G. BRAMBILLA, *Edward Schillebeeckx*, Zagreb, 2009.; J. V. SCHALL, *Jacques Maritain. The Philosopher in Society*, Landham – New York, 1998.; D. A. OLLIVANT (ur.), *Jacques Maritain and the Many Ways of Knowing*, Washington, 2002.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, priprema tekstova za diskusije, usmeni ili pismeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 14.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Misijsko poslanje Crkve od koncilskog dekreta *Ad gentes* do danas

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, francuski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Drugi vatikanski koncil je u dekretu *Ad Gentes* definirao misijsku narav Crkve, utemeljivši je na samom trojstvenom poslanju. Istaknuo je također svrhu i sredstva kojima se misija treba vršiti, eshatološki značaj misijskog djelovanja, kao i odgovornost i suradnju svih članova Crkve u vršenju misijske djelatnosti, naglasivši važnost svjedočanstva života i dijaloga. Ivan Pavao II. će u enciklici *Redemptoris missio* podsjetiti na trajnu vrijednost misijske naredbe i nagovijestiti »novo proljeće kršćanstva«. Misijska djelatnost Crkve proizlazi iz dubokih zahtjeva kršćanske vjere, a glavna joj je svrha služiti čovjeku objavljujući mu Božju ljubav koja se očitovala u Isusu Kristu. Danas se ova djelatnost treba vršiti u novim svjetskim i društvenim prilikama, obilježenima globalizacijom, sekularizacijom, pluralizmom kultura i svjetonazora. Naročito je važna stvaralačka inkulturacija evanđelja, kao i briga za siromašne, rubne i zapostavljene.

Ciljevi: Upoznati se s glavnim doktrinarnim smjernicama misijskog djelovanje Crkve od Drugog vatikanskog koncila do danas, na temelju crkvenih dokumenata, teoloških promišljanja i konkretnih primjera; razmišljati o mogućnostima inkulturacije kršćanske vjere i evanđelja u suvremenom svijetu.

Kompetencije: Student(ica) će imati zaokruženi uvid u misijsko naučavanje Katoličke crkve; moći će povezati važne teme pastoralno-katehetskog i društvenog značaja kao što su odnos kršćanske vjere i suvremene kulture, dijaloga i navještaja, kršćanskog svjedočanstva u pluralnom svijetu.

POPIS LITERATURE

Dekret Ad Gentes o misijskoj djelatnosti Crkve (7.XII.1965.), u: DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dokumenti*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1965.; IVAN PAVAO II., *Enciklika „Redemptoris missio“ o trajnoj vrijednosti misijske naredbe* (7.XII.1990.), Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1991.; Ladislav NEMET, Glavni pravci razvoja misijske teologije poslije Drugog vatikanskog sabora, u: *Obnovljeni život*, 57 (2002.) 1, 63-73; Alberto TREVISIOL, Misijski poziv Crkve (*Ad gentes* 1-4-5-6-37), u: *Crkva i misije*, Sarajevo, Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine, 2009., 15-33.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanje i diskusija na temelju zadane literature; konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje i aktivno sudjelovanje na predavanjima; čitanje literature; usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 15.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: »Osoba« kao temeljni pojam kršćanske slike Boga i čovjeka

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

S jedne strane, pojam „osoba“ smatra se jednim od najvažnijih doprinosa kršćanske vjere ljudskoj misli te danas spada u temeljne pojmove različitih područja koji se bave čovjekom. S druge strane, jednako je zamjetljivo dovodenje u pitanje važnosti toga pojma, pa je stoga potrebno iznova aktualizirati njegovu izričajnu snagu. Pojam „osoba“ je osobito nezaobilazan u dogmatskoj teologiji, jer se pomoću njega oblikovala kršćanska personalna slika Boga i čovjeka. Kolegij pokazuje analogni razvoj toga pojma od grčke misli do suvremenih filozofskih smjerova, s posebnim usredotočenjem na personalno razumijevanje Boga i čovjeka te teološke pristupe u kojima „osoba“ zauzima središnje mjesto.

Cilj: Studenti stječu produbljeni uvid u kršćansko personalno razumijevanje Boga i čovjeka, utemeljeno na biblijskoj objavi te razvijeno u nauku Crkve i u teološkom promišljanju.

Ishodi učenja: Studenti će znati uočiti i objasniti važnost kršćanskoga personalnoga poimanja Boga i čovjeka kao polazišta za pastoralno i teološko djelovanje; također će moći samostalno ulaziti u dijalog s individualističkim ili apersonalnim shvaćanjima čovjeka kao i neosobnim konceptima božanstva prisutnima u drugim religijama.

POPIS LITERATURE

Nedjeljka Valerija KOVAČ, *Personalno-relacijska paradigma teologije Josepha Ratzingera/Benedikta XVI.*, Zagreb, 2014., 15-138; Philip A. ROLNICK, *Osoba, milost i Bog*, Zagreb, 2012.; Klaus BERGER, *Ist Gott Person? Ein Weg zum Verstehen des christlichen Gottesbildes*, Gütersloh, 2004.; FACOLTÀ TEOLOGICA DELL'ITALIA SETTENTRIONALE SEZIONE DI PADOVA (ur.), *Persona e personalismo. Aspetti filosofici e teologici*, Padova, 1992.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Frontalno izlaganje; interpretacija izabranih tekstova; diskusija.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje predavanja; sudjelovanje u raspravama u nastavi; izrada manjih samostalnih zadataka istraživanja.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Komentari i osvrta studenata za vrijeme održavanja nastave; anonimna anketa na završetku predavanja.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 16.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Otačka teologija – nadahnuće za ostvarivanje cjelovite čovjekove dobrobiti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Vanda Kraft Soić i doc. dr. sc. Andrea Filić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Ovaj predmet je zamišljen na način da upozna studente s teološkim naglascima izabranih Crkvenih Otaca koji mogu poslužiti kao nadahnuće ostvarivanju cjelovite čovjekove dobrobiti – na religioznom, duhovnom, moralnom, socijalnom i medicinalnom planu, uz neizostavan odnos prema prirodi kao Božjemu stvorenju. Tijekom predavanja, u kojima će se izložiti i zajedno raspraviti izabrani primjeri, studente se želi osposobiti i potaknuti na samostalno istraživanje, analiziranje, kritičko propitivanje i prikazivanje otačkih tekstova pod vidom izazova i odgovora koje oni mogu pružiti suvremenom čovjeku koji živi u vremenu obilježenu brojnim nesigurnostima i krizama na mnogim područjima ljudske egzistencije. Pri samostalnom radu studenti će imati priliku opredijeliti se za naglaske otačke teologije i suvremenih izazova koje će smatrati presudnima za život u suvremenom svijetu. Očekuje se da će studenti, osim stjecanja kompetencija za kritičko znanstveno istraživanje, imati priliku razviti i kreativno teološko mišljenje s osobitim naglaskom na primjeni teologije u konkretnim osobnim i komunitarnim izazovima današnjeg svijeta – od religioznih, preko općeljudskih pa sve do ekoloških. Pritom se snažni naglasak stavlja i na potrebu interdisciplinarnе suradnje s ciljem zajedničkog traganja za modelima ostvarenja cjelovite čovjekove dobrobiti danas.

POPIS LITERATURE

Po izboru: *Apostolski oci I*, Verbum, Split, 2010.; *Apostolski oci II*, Verbum, Split, 2010.; *Apostolski oci III*, Verbum, Split, 2011.; Klement RIMSKI, *Pismo Korinćanima*, Služba Božja, Makarska, 2007.; *Barnabina Poslanica*, Služba Božja, Makarska, 2008.; JUSTIN, *Dijalog s Trifunom*, Verbum, Split, 2012.; JUSTIN, *Apologije*, Verbum, Split, 2012.; TACIJAN, *Govor Grcima*, Verbum, Split, 2013.; ATENAGORA, *Molba za kršćane. O uskrsnuću mrtvih*, u: ARISTID, *Apologija*, Verbum, Split, 2013.; Teofil ANTIOHIJSKI, *Autoliku*, Verbum, Split, 2013.; Ćiril JERUZALEMSKI, *Mistagoške kateheze*, Služba Božja, Makarska, 2005.; Klement ALEKSANDRIJSKI, *Odgojitelj*, Služba Božja, Makarska, 2006.; Klement ALEKSANDRIJSKI, *Koji se bogataš spašava*, Verbum, Split, 2014.; ORIGEN, *Počela*, Symposion, Split, 1985.; CIPRIJAN, *Jedinstvo Crkve*, Služba Božja, Makarska, 1987.; TERTULIJAN, *Spis o krstu*, KS, Zagreb, 1981.; ATANAZIJE, *Pisma o Kristu i Duhu*, Služba Božja, Makarska, 1980.; Ivan ZLATOUSTI, *Krsne pouke*, Služba Božja, Makarska, 2000.; Ivan ZLATOUSTI, *Taština i odgoj djece*, Verbum, Split, 2014.; Ivan ZLATOUSTI, *Brak*, Verbum, Split, 2017.; Ivan ZLATOUSTI, *Čistoća i ljubav*, Verbum, Split, 2015.; Ivan ZLATOUSTI, *Govori i homilije o nadi u uskrsnuće*, Verbum, Split, 2018.; Grgur NAZIJANSKI, *Teološki govori i teološka pisma*, Služba Božja, Split, 2005.; Grgur NISENSKI, *Spis*

o djevičanstvu, Split, 1982.; JERONIM, *Izabrane poslanice*, Književni krug, Split, 1990.; JERONIM, *Tumačenje Pavlovih poslanica*, Služba Božja, Makarska, 1998.; JERONIM, *Tumačenje Matejeva evanđelja*, Služba Božja, Makarska, 1996.; JERONIM, *Tumačenje Jone proroka*, Služba Božja, Makarska, 1997.; AMBROZIJE, *Spisi o djevičanstvu*, Symposion, Split, 2001.; AMBROZIJE, *Otajstva i tajne*, Služba Božja, Makarska, 1986.; AUGUSTIN, *Ispovijesti*, KS, Zagreb, 1987.; AUGUSTIN, *Trojstvo*, Služba Božja, Makarska, 2009.; AUGUSTIN, *Govori – 1*, Služba Božja, Makarska, 1990.; AUGUSTIN, *Govori – 2*, Služba Božja, Makarska, 1993.; AUGUSTIN, *Poučavanje neupućenih*, Služba Božja, Makarska, 1988.; AUGUSTIN, *Rukovet*, Služba Božja, Makarska, 1990.; Teodoret CIRSKI, *Izabrani spisi*, Služba Božja, Split, 2003.; Ćiril ALEKSANDRIJSKI, *Utjelovljenje Jedinorođenca – Jedan Krist*, Služba Božja, Makarska, 2001.; Leon VELIKI, *Govori*, Služba Božja, Makarska, 1993.; Marijan MANDAC, *Sveti Jeronim Dalmatinac*, Makarska, Služba Božja, 1995.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja tijekom kojih se studente želi uključiti u interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti svoje obveze prije svega izvršavaju praćenjem nastave i aktivnim uključivanjem u diskusije. Potom je potrebno prikupiti i istražiti literaturu o izabranoj temi vezanoj uz sadržaj kolegija. Konačni cilj jest znanstveni rad u kojemu će student analizirati teološke naglaske odabranih Crkvenih Otaca kao nadahnuće za ostvarenje i trajni rast čovjekove dobrobiti u suvremenom svijetu.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave prati se provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 17.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Recepcija i hermeneutika Drugog vatikanskog koncila

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Branko Murić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kako bi se što bolje razumjela važnost koju Drugi vatikanski koncil ima za obnovljenu teološku misao druge polovine XX. stoljeća, potrebno je upoznati se s načinom čitanja i razumijevanja samih tekstova Koncila. Kolegij stoga pruža uvid u proces nastanka dokumenata ukazujući na važnost koncilskih rasprava koje oslikavaju teološka strujanja započeta prije Koncila i u vrijeme Koncila. Iz tog konteksta dobit će se glavni impulsi u razumijevanju daljnjeg procesa recepcije koncilskih dokumenata i svega onoga što se pod jednim ključem razumijevanja naziva „koncilskom obnovom“ teologije.

Ciljevi: Primarni cilj kolegija jest studente osposobiti da se kompetentno služe saborskim dokumentima te se, u širem smislu, upoznaju sa koncilskom baštinom.

POPIS LITERATURE

G. ALBERIGO, *Kratka povijest II. vatikanskog koncila*, Zagreb, 2008.; N. A. ANČIĆ – N. BIŽACA (prir.), *Koncil u Hrvatskoj*. Zbornik radova teološkog simpozija u povodu 30. obljetnice Drugoga vatikanskog sabora, Split, 1996.; *Bogoslovna smotra*, 75 (2005.) 3, 647-965 (niz članaka); T. J. ŠAGI-BUNIĆ, *Ali drugog puta nema*, Zagreb, 2008.; Drugi vatikanski koncil nakon 50. godina, u: *Concilium*, 48 (2012.) 3 (tematski broj); Philippe BORDEYNE-LAURENT VILLEMEN (prir.), *Drugi vatikanski koncil i teologija: perspektive za 21. stoljeće*, Zagreb 2012.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Opterećenje studenta izraženo u ECTS bodovima: aktivno praćenje predavanja 1,5 bodova, konzultacije 0,5 bodova, čitanje/studiranje literature 2 bodova, izradba pismenoga rada 1 bodova, pripremanje ispita 0,5 bodova, polaganje ispita 0,5 bodova. Ispit je usmeni. Kvalitetu i uspješnost izvedbe nastave prati povjerenstvo anonimnom anketom.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 18.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Teologija religija u svjetlu (post)koncilskih dokumenata

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, francuski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Koncilskom deklaracijom *Nostra aetate* o odnosima Crkve prema nekršćanskim religijama Katolička crkva učinila je povijesni zaokret u svom stavu prema drugim religijskim tradicijama, kako na dijaloškoj tako i na teološkoj razini. Polazeći iz perspektive religijskog pluralizma koje obilježava naše vrijeme, kršćanska teologija religija nastoji propitkivati mjesto i značenje koje druge religijske tradicije imaju u odnosu na Krista i na Božji univerzalni naum spasenja. Predmet će analizirati domete i granice triju glavnih modela teologije religija: ekskluzivistički-ekleziocentrični, inkluzivistički-kristocentrični, pluralistički-teocentrični. Osvrnut će se također na neposredne teološke izazove koje druge religije postavljaju pred kršćanstvom, kao što su poimanje Božje objave, naučavanje o Bogu i čovjeku, interpretacija svetih tekstova. Iznijet će temeljne odrednice katoličke teologije religija u svjetlu (post)koncilskih dokumenata te naučavanje Katoličke crkve o međureligijskom dijalogu.

Ciljevi: Studente upoznati sa stanjem religijskog pluralizma koje obilježava naše vrijeme, u teološke izazove koje ono pruža pred kršćanstvom i u temeljne odrednice katoličke teologije religija i međureligijskog dijaloga.

Kompetencije: Student će znati temeljne istine kršćanske vjere promatrati u suodnosu s naučavanjima drugih religijskih tradicija, te prepoznati što čini vlastitost kršćanstva u današnjem religijski pluralnom svijetu.

POPIS LITERATURE

Nikola BIŽACA, *Ogledi iz teologije religija*, Zagreb, 2008.; Nikola BIŽACA, *Ususret bratskom putovanju. Temelji i dijaloške perspektive teologije religija*, Zagreb, 2013.; Deklaracija „*Nostra aetate*“ o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama (28. X. 1965.), u: DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dokumenti*, Zagreb, 2008.; MEĐUNARODNO TEOLOŠKO POVJERENSTVO, *Kršćanstvo i religije*, Zagreb, 1999.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i diskusija na temelju zadane literature; konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje i aktivno sudjelovanje na predavanjima; čitanje literature; usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 19.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Dostojanstvo ljudske osobe i sloboda vjerovanja u svjetlu Objave

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Željko Tanjić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Prema koncilskoj deklaraciji *Dignitatis humanae* pravo na slobodu vjerovanja utemeljeno je u samom dostojanstvu ljudske osobe, kakvom je poznajemo iz objavljenje Božje riječi i iz samog razuma. Po svojem su dostojanstvu svi ljudi, jer su kao osobe obdarene razumom, slobodnom voljom i osobnom odgovornošću, pokretani vlastitom naravi i vezani moralnom obvezom da tragaju za istinom, naročito za onom koja se tiče vjere i religije. Jednom kad spoznaju istinu, dužni su pak prionuti uz nju i sav svoj život uređivati prema zahtjevima istine. Toj obvezi koja proizlazi iz njihove naravi ljudi ne mogu udovoljiti bez psihološke slobode i bez izuzeća od izvanjskih pritiska. Stoga je važno da sloboda vjerovanja bude priznata kao nepovredivo pravo ljudske osobe, koje će biti poštivano u svakom pravednom javnom poretku. Ovo je pravo od iznimne važnosti kako u sekulariziranim društvima koji sve učestalije religiju nastoje udaljiti iz javnog života, tako i u onim zemljama i kulturalno-religijskim sredinama koje to pravo ne priznaju.

Ciljevi: Upoznati studente s temeljnim načelima o slobodi vjerovanja prema naučavanju Katoličke crkve; ukazati na složeni odnos sekularnog društva spram religiji, kao i na primjere ograničavanja vjerske slobode ili vjerske netrpeljivosti u pojedinim zemljama i sredinama.

Kompetencije: Student će biti sposoban izložiti katolička načela o slobodi vjerovanja te jasnije artikulirati mjesto i ulogu religije, naročito kršćanstva, u suvremenom sekularnom društvu.

POPIS LITERATURE

Deklaracija „Dignitatis humanae“ o slobodi vjerovanja, u: DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dokumenti*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2008.; Željko TANJIĆ, *Teologija pred izazovima sadašnjeg trenutka*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2009., 177-189; Željko TANJIĆ, *Koncilski govor o slobodi vjerovanja i njegovo značenje za današnje vrijeme*, u: *Diacovensia*, 21 (2013.) 4, 677-690; Ivica RAGUŽ, *Laička država i sloboda vjerovanja danas: teološki osvrt na doprinos Charlesa Taylora*, u: *Diacovensia*, 21 (2013.) 4, 691-704.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i diskusija na temelju zadane literature; konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje i aktivno sudjelovanje na predavanjima; čitanje literature; usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 20.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Habermasova teorija komunikativnog djelovanja

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nenad Malović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj seminara je upoznavanje s temeljnim postavkama Habermasove teorije komunikativnog djelovanja i njenim utjecajem na teološke diskusije. Kompetencije: razumijevanje Habermasove teorije komunikativnog djelovanja i njenog utjecaja na teologiju; sposobnost samostalne kritičke analize novijih filozofskih sustava te njihova značenja za kršćanstvo. Sadržaj: Teorija komunikativnog djelovanja jedna je od najpoznatijih i najdiskutiranijih teorija suvremene filozofije. Kao takva ona predstavlja izazov i za teologiju. Nakon upoznavanja s bitnim postavkama Habermasove teorije stavlja se naglasak na izazove koje stavlja pred teologiju. Pri tom se pažnja usmjeruje kako na poteškoće tako i na mogućnost njezine recepcije.

POPIS LITERATURE

Jürgen HABERMAS, *Filozofski diskurs moderne*, Zagreb, 1988.; Jürgen HABERMAS, *Theorie des kommunikativen Handelns*, Band 1-2, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1995.; Edmund ARENS (Hg.), *Habermas und die Theologie, Habermas und die Theologie. Beiträge zur theologischen Rezeption, Diskussion und Kritik der Theorie kommunikativen Handelns*, Düsseldorf, 1989.; Edmund ARENS (Hg.), *Kommunikatives Handeln und christlicher Glaube. Ein theologischer Diskurs mit Jürgen Habermas*, Paderborn-München-Wien-Zürich, 1997.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Diskusije na temelju izloženih izabranih tekstova, konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara i aktivno sudjelovanje u diskusijama, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 21.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Patristička i teologija II. vatikanskoga koncila u misli Tomislava J. Šagi-Bunića

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Anto Barišić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

POPIS LITERATURE

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja, ali se potiče studente i na interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave se prati provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 22.

MODUL: *Fundamentalna teologija: Koncilska istraživanja i obnova Crkve*

NAZIV PREDMETA: Svjedočanstvo – oblik objave i motiv vjerodostojnosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Branko Murić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Studente se uvodi u seminar određenjem značenja svjedočanstva kao principa vjerodostojnosti objave i Tradicije. Uvodno se pokazuje kako je svjedočanstvo na Drugom vatikanskom koncilu iznova otkrivena kategorija koja u sebi uključuje interdisciplinarni pristup u utvrđivanju vjerodostojnosti vjere: svjedočanstvo se pokazuje kao temeljni antropološki čin, kao hermeneutski i fenomenološki čin darovanosti, kao temeljno objaviteljski čin, kao temeljno kristološki čin u dvostrukom smislu kao Kristovo svjedočanstvo i svjedočanstvo za Krista i kao ekleziološki čin vjerodostojnosti Crkve. Studenti će na osnovi smjernica i ponuđene literature istraživati i produbljivati pojedina područja dimenzije svjedočanstva.

POPIS LITERATURE

René LATOURELLE, Testimonianza, u: R. LATOURELLE – R. FISICHELLA, *Dizionario di Teologia Fondamentale*, Cittadella Editrice, Asiz, 1990., 1312-1331; Paolo MARTINELLI, *La testimonianza. Verità di Dio e libertà dell'uomo*, Paoline, Milano, 2002.; Salvador PIÉ-NINOT, *Ecclesiologia*, Queriniana, Brescia, 2008., 559-648; H. WALDENFELS, *Kontekstualna fundamentalna teologija*, UPT, Đakovo, 1995.; Svjedočanstvo, u: *Communio*, 38 (2012.) 113 (tematski broj).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara i aktivno sudjelovanje u diskusijama na temelju zadane literature, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 23.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: Aktualna pitanja iz eshatologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Anton Tamarut

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Iva Mršić Felbar

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Nakon osnovnih hermeneutičkih načela u tumačenju eshatoloških sadržaja, izdvajaju se i analiziraju pojedina pitanja koja u današnjoj eshatološkoj raspravi imaju posebnu aktualnost: smrt, uskrsnuće mrtvih, uskrsnuće u smrti, dijaloška besmrtnost, tjelesnost uskrsnuća, sud/samosud, čistilište, pakao. Kršćanski eshatološki sadržaji se suočavaju s vjerovanjem u reinkarnaciju. Težište se stavlja na kristološko iščitavanje i interpretiranje eshatoloških sadržaja. Opće i specifične kompetencije: Dobiva se kompetencija za ispravno razumijevanje i tumačenje eshatoloških stvarnosti čovjekova života. Oblici izvođenja nastave: nastava se izvodi predavanjem i konzultacijama.

POPIS LITERATURE

Anton TAMARUT, Novo lice posljednjih stvari, u: *Riječki teološki časopis*, 5 (1997.) 1, 61-84; Anton TAMARUT, Katolička eshatologija u svjetlu postmoderne, u: *Bogoslovna smotra*, 73 (2003.) 1, 101-121; T. J. ŠAGI-BUNIĆ, Eshatologija Drugog vatikanskog koncila, u: T. J. ŠAGI-BUNIĆ, *Vrijeme suodgovornosti*, sv. I., Zagreb, 1981., 369-392; COMMISSIO THEOLOGICA INTERNATIONALIS, Sine affirmatione (De quibusdam actualibus circa eschatologiam), u: *EV*, sv. 13, Bologna, 1995., 260-351.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava po semestrima, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, odnosno, izvedbenog plana nastave. Vodeći računa o tome da je većina studenata zaposleno umjesto studijskog ritma od 14 tjedana semestralno, Fakultet organizira kontinuirani ritam studijskih susreta po semestrima unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, seminare, vježbe, konzultacije, kolokvije i dijelom studij u knjižnici. Fond sati u ritmu raspoređenom po studijskim susretima identičan je ritmu studijskih tjedana.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obavezan sudjelovati u radu svakog studijskog susreta, odnosno, kako je određeno Statutom KBF-a, student je obavezan aktivno sudjelovati u dvije trećine predavanja, a u seminarskom radu i vježbama u potpunosti. Obavezan je, također, sudjelovati u kolokvijima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 24.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Aktualna pitanja mariologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kolegij predstavlja mariologiju kao dogmatsko-teološku disciplinu, te je njegov primarni interes analiza novozavjetnih mjesta o Mariji i temeljnih tekstova učiteljstva. Kroz izlaganje sadržaja dogmatskih izričaja o Mariji i povijesno-dogmatskog razvoja mariologije želi se predložiti Marijino mjesto i ulogu unutar otajstva Krista i Crkve, te mariološko-marijanske sadržaje povezati s nutarnjim životom i navještajem Crkve.

POPIS LITERATURE

Wolfgang BEINERT, *Heute von Maria reden? Kleine Einführung in die Mariologie*, Freiburg-Basel-Wien, 1973.; Ivan DUGANDŽIĆ, *Marija, Isusova majka, u Novom zavjetu*, Međugorje, 2008.; Jean GALOT, *Mariologija, Bog i žena, Marija u spasenjskom djelu*, Đakovo, 2001.; Gisbert GRESHAKE, *Maria-Ecclesia, Perspektiven einer marianisch grundierten Theologie und Kirchenpraxis*, Regensburg, 2014.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava u jednom semestru, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, te izvedbenoga plana nastave, unutar kojih je određeno vrijeme za predavanja, konzultacije i istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su, prema Statutu KBF-a, obvezatni aktivno sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, kako na predavanjima i konzultacijama, tako i u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima i analizu individualnih pisanih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 25.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Aktualni naglasci u pojedinim sakramentima

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Anton Tamarut

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Nakon općenite analize suvremene problematike u sakramentologiji, obrađuju se pojedini sakramenti pod vidom aktualnih pitanja i rasprava. Težište se stavlja na dogmatsku bît u njezinu povijesnom, crkvenom i društvenom kontekstu. Stječe se kompetencija za ispravno dogmatsko tumačenje i vrednovanje pojedinih sakramenata. Oblici izvođenja nastave: nastava se izvodi predavanjem i konzultacijama. Ispit je usmeni i pismeni.

POPIS LITERATURE

Anton TAMARUT, *Da bismo imali udjela s Kristom. Izabrane teme iz sakramentalne teologije*, Zagreb, 2009.; Anton TAMARUT, *Euharistija – otajstvo vjere i dar života*, Zagreb, 2004.; E.-M. FABER, *Einführung in die katholische Sakramentenlehre*, Darmstadt, 2002.; F.-J. NOCKE, *Sakramententheologie. Ein Handbuch*, Düsseldorf, 1997.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava po semestrima, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, odnosno, izvedbenog plana nastave. Vodeći računa o tome da je većina studenata zaposleno umjesto studijskog ritma od 14 tjedana semestralno, Fakultet organizira kontinuirani ritam studijskih susreta po semestrima unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, seminare, vježbe, konzultacije, kolokvije i dijelom studij u knjižnici. Fond sati u ritmu raspoređenom po studijskim susretima identičan je ritmu studijskih tjedana.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obvezan sudjelovati u radu svakog studijskog susreta, odnosno, kako je određeno Statutom KBF-a, student je obvezan aktivno sudjelovati u dvije trećine predavanja, a u seminarskom radu i vježbama u potpunosti. Obvezan je, također, sudjelovati u kolokvijima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 26.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: »Mariofanie« kao znak vremena – značenje i kriteriji prosuđivanja

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Marijanska »ukazanja« pripadaju onome što teologija podrazumijevaju pod »privatnim objavama«. U kršćanskoj teologiji još uvijek najsustavniju i najopsežniju njihovo teološku analizu predstavlja djelo K. Rahnera »Vizije i proroštva«. Ovo K. Rahnerovo djelo mnogi teolozi smatraju epohalnom raspravom koja je i danas polazište za svako daljnje promišljanje o ovom znaku vremena. Rahnerovo polazište nije apstraktno. On polazi od poslijeratnih europskih »nemirnih vremena«, koja izazivaju »vrisak uznemirenog srca« koje je u potrazi za umirujućom riječju s visina (s neba). Rahner ukazuje na činjenicu da oskudica egzistencije kao i oskudica vjere mogu pripremiti čovjeka na jednu krajnju otvorenost i povjerenje prema privatnim vizijama i proročanstvima. Polazeći od te činjenice K. Rahner ističe sve veću potrebu i važnost pitanja o kriterijima vrednovanja i razlikovanja »proroka, njihovih riječi i vizija« u suvremenom svijetu. Cilj kolegija je pružiti uvid u postkoncilsku teologiju »mariofania« (proročke karizme u suvremenom svijetu). *Specifične kompetencije:* Poznavanje normi i kriterija prosuđivanja mariofania kao i razumijevanje njihovog značenje u odnosu na poimanje religioznosti u postmodernom vremenu.

POPIS LITERATURE

K. RAHNER, *Visioni e profezie. Mistica ed esperienza della trascendenza*, Milano, 1995.; V. N. GAŠPAR, *Le apparizioni mariane nel nostro tempo. Il significato e i criteri del discernimento nella teologia*, u: *IKON*, 2013.; S. DE FIORES, *Perché Dio ci parla mediante Maria. Significato delle apparizioni mariane nel nostro tempo*, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI), 2011.; S. M. PERRELLA, *Impronte di Dio nella storia. Apparizioni e Mariofanie*, Edizione Messaggero, Padova, 2011., V. N. GAŠPAR, *Marijanska ukazanja – „proročke karizme“ za današnje vrijeme u postkoncilskoj mariologiji*, Rijeka, 2015.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, diskusijom i samostalnim istraživanjem studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obvezan sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, konzultacije, istraživanja, izlaganja rezultata istraživačkog rada studenata i sudjelovanja u diskusiji.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i uspješnost provođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 27.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: »Osoba« kao temeljni pojam kršćanske slike Boga i čovjeka

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

S jedne strane, pojam „osoba“ smatra se jednim od najvažnijih doprinosa kršćanske vjere ljudskoj misli te danas spada u temeljne pojmove različitih područja koji se bave čovjekom. S druge strane, jednako je zamjetljivo dovodenje u pitanje važnosti toga pojma, pa je stoga potrebno iznova aktualizirati njegovu izričajnu snagu. Pojam „osoba“ je osobito nezaobilazan u dogmatskoj teologiji, jer se pomoću njega oblikovala kršćanska personalna slika Boga i čovjeka. Kolegij pokazuje analogni razvoj toga pojma od grčke misli do suvremenih filozofskih smjerova, s posebnim usredotočenjem na personalno razumijevanje Boga i čovjeka te teološke pristupe u kojima „osoba“ zauzima središnje mjesto.

Cilj: Studenti stječu produbljeni uvid u kršćansko personalno razumijevanje Boga i čovjeka, utemeljeno na biblijskoj objavi te razvijeno u nauku Crkve i u teološkom promišljanju. *Ishodi učenja:* Studenti će znati uočiti i objasniti važnost kršćanskoga personalnoga poimanja Boga i čovjeka kao polazišta za pastoralno i teološko djelovanje; također će moći samostalno ulaziti u dijalog s individualističkim ili apersonalnim shvaćanjima čovjeka kao i neosobnim konceptima božanstva prisutnima u drugim religijama.

POPIS LITERATURE

Nedjeljka Valerija KOVAČ, *Personalno-relacijska paradigma teologije Josepha Ratzingera/Benedikta XVI.*, Zagreb, 2014., 15-138; Philip A. ROLNICK, *Osoba, milost i Bog*, Zagreb, 2012.; Klaus BERGER, *Ist Gott Person? Ein Weg zum Verstehen des christlichen Gottesbildes*, Gütersloh, 2004.; FACOLTÀ TEOLOGICA DELL'ITALIA SETTENTRIONALE SEZIONE DI PADOVA (ur.), *Persona e personalismo. Aspetti filosofici e teologici*, Padova, 1992.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Frontalno izlaganje; interpretacija izabranih tekstova; diskusija.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje predavanja; sudjelovanje u raspravama u nastavi; izrada manjih samostalnih zadataka istraživanja.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Komentari i osvrti studenata za vrijeme održavanja nastave; anonimna anketa na završetku predavanja.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 28.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: Otačka teologija – nadahnuće za ostvarivanje cjelovite čovjekove dobrobiti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Vanda Kraft Soić i doc. dr. sc. Andrea Filić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Ovaj predmet je zamišljen na način da upozna studente s teološkim naglascima izabranih Crkvenih Otaca koji mogu poslužiti kao nadahnuće ostvarivanju cjelovite čovjekove dobrobiti – na religioznom, duhovnom, moralnom, socijalnom i medicinalnom planu, uz neizostavan odnos prema prirodi kao Božjemu stvorenju. Tijekom predavanja, u kojima će se izložiti i zajedno raspraviti izabrani primjeri, studente se želi osposobiti i potaknuti na samostalno istraživanje, analiziranje, kritičko propitivanje i prikazivanje otačkih tekstova pod vidom izazova i odgovora koje oni mogu pružiti suvremenom čovjeku koji živi u vremenu obilježenu brojnim nesigurnostima i krizama na mnogim područjima ljudske egzistencije. Pri samostalnom radu studenti će imati priliku opredijeliti se za naglaske otačke teologije i suvremenih izazova koje će smatrati presudnima za život u suvremenom svijetu. Očekuje se da će studenti, osim stjecanja kompetencija za kritičko znanstveno istraživanje, imati priliku razviti i kreativno teološko mišljenje s osobitim naglaskom na primjeni teologije u konkretnim osobnim i komunitarnim izazovima današnjeg svijeta – od religioznih, preko općeljudskih pa sve do ekoloških. Pritom se snažni naglasak stavlja i na potrebu interdisciplinarnе suradnje s ciljem zajedničkog traganja za modelima ostvarenja cjelovite čovjekove dobrobiti danas.

POPIS LITERATURE

Po izboru: *Apostolski oci I*, Verbum, Split, 2010.; *Apostolski oci II*, Verbum, Split, 2010.; *Apostolski oci III*, Verbum, Split, 2011.; Klement RIMSKI, *Pismo Korinćanima*, Služba Božja, Makarska, 2007.; *Barnabina Poslanica*, Služba Božja, Makarska, 2008.; JUSTIN, *Dijalog s Trifunom*, Verbum, Split, 2012.; JUSTIN, *Apologije*, Verbum, Split, 2012.; TACIJAN, *Govor Grcima*, Verbum, Split, 2013.; ATENAGORA, *Molba za kršćane. O uskrsnuću mrtvih*, u: ARISTID, *Apologija*, Verbum, Split, 2013.; Teofil ANTIOHIJSKI, *Autoliku*, Verbum, Split, 2013.; Ćiril JERUZALEMSKI, *Mistagoške kateheze*, Služba Božja, Makarska, 2005.; Klement ALEKSANDRIJSKI, *Odgojitelj*, Služba Božja, Makarska, 2006.; Klement ALEKSANDRIJSKI, *Koji se bogataš spašava*, Verbum, Split, 2014.; ORIGEN, *Počela*, Symposion, Split, 1985.; CIPRIJAN, *Jedinstvo Crkve*, Služba Božja, Makarska, 1987.; TERTULIJAN, *Spis o krstu*, KS, Zagreb, 1981.; ATANAZIJE, *Pisma o Kristu i Duhu*, Služba Božja, Makarska, 1980.; Ivan ZLATOUSTI, *Krsne pouke*, Služba Božja, Makarska, 2000.; Ivan ZLATOUSTI, *Taština i odgoj djece*, Verbum, Split, 2014.; Ivan ZLATOUSTI, *Brak*, Verbum, Split, 2017.; Ivan ZLATOUSTI, *Čistoća i ljubav*, Verbum, Split, 2015.; Ivan ZLATOUSTI, *Govori i homilije o nadi u uskrsnuće*, Verbum, Split, 2018.; Grgur NAZIJANSKI, *Teološki govori i teološka pisma*, Služba Božja, Split, 2005.; Grgur NISENSKI, *Spis*

o djevičanstvu, Split, 1982.; JERONIM, *Izabrane poslanice*, Književni krug, Split, 1990.; JERONIM, *Tumačenje Pavlovih poslanica*, Služba Božja, Makarska, 1998.; JERONIM, *Tumačenje Matejeva evanđelja*, Služba Božja, Makarska, 1996.; JERONIM, *Tumačenje Jone proroka*, Služba Božja, Makarska, 1997.; AMBROZIJE, *Spisi o djevičanstvu*, Symposion, Split, 2001.; AMBROZIJE, *Otajstva i tajne*, Služba Božja, Makarska, 1986.; AUGUSTIN, *Ispovijesti*, KS, Zagreb, 1987.; AUGUSTIN, *Trojstvo*, Služba Božja, Makarska, 2009.; AUGUSTIN, *Govori – 1*, Služba Božja, Makarska, 1990.; AUGUSTIN, *Govori – 2*, Služba Božja, Makarska, 1993.; AUGUSTIN, *Poučavanje neupućenih*, Služba Božja, Makarska, 1988.; AUGUSTIN, *Rukovet*, Služba Božja, Makarska, 1990.; Teodoret CIRSKI, *Izabrani spisi*, Služba Božja, Split, 2003.; Ćiril ALEKSANDRIJSKI, *Utjelovljenje Jedinorođenca – Jedan Krist*, Služba Božja, Makarska, 2001.; Leon VELIKI, *Govori*, Služba Božja, Makarska, 1993.; Marijan MANDAC, *Sveti Jeronim Dalmatinac*, Makarska, Služba Božja, 1995.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja tijekom kojih se studente želi uključiti u interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti svoje obveze prije svega izvršavaju praćenjem nastave i aktivnim uključivanjem u diskusije. Potom je potrebno prikupiti i istražiti literaturu o izabranoj temi vezanoj uz sadržaj kolegija. Konačni cilj jest znanstveni rad u kojemu će student analizirati teološke naglaske odabranih Crkvenih Otaca kao nadahnuće za ostvarenje i trajni rast čovjekove dobrobiti u suvremenom svijetu.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave prati se provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 29.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Prvi kršćani i njihov kult

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Mario Cifrak

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Već se u Pavlovim poslanicama Isus štuje na božanski način. To štovanje Isusa dolazi iz židovskog monoteizma vrlo eksplozivno u vrijeme drugoga Hrama. U toj novoj religijskoj praksi nalazimo novi način monoteizma koji dolazi do izražaja u odgovarajućoj praksi pobožnosti. Novi monoteizam postavlja temelj za razvoj kristologije i nauka o Trojstvu u sljedećim stoljećima. Cilj nam je vidjeti početke tog monoteizma u Novom zavjetu, odnosno kakav se odnos uspostavlja između Isusa i Gospodina Boga. Prvi Isusovi sljedbenici navještaju uzvišeni Isusov položaj kao položaj jedinog Božjeg Sina i njihovog Gospodina govoreći o djelovanju i volji jednoga Boga. Student stječe kompetencije da vidi kako se nastojalo u sljedećim stoljećima formulirati kršćanski nauk s obzirom na Isusa i Gospodina Boga prema evanđeoskoj poruci.

POPIS LITERATURE

R.E. BROWN, *Uvod u Novi zavjet*, Zagreb 2008.; Ivan DUGANDŽIĆ, *Bog – sve u svemu. Odnos Krista i Boga u Pavlovoj teologiji*, Zagreb 1996.; J. GNILKA, *Prvi kršćani. Izvori i početak Crkve*, Zagreb, 2003.; M. VIDOVIĆ, *Od križa do uskrsnuća. Temeljna poruka Prve poslanice Korinćanima*, Zagreb, 2007.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi egzegetsko-teološki.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student odabire perikopu ili biblijsku problematiku koju egzegetsko-teološki obrađuje.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Student sudjeluje u nastavi čitanjem literature i diskusijom odabranih egzegetsko-teoloških sadržaja.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 30.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Slika Božja kao teološko mjesto

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Anton Tamarut

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Biblijska teologija slike Božje: Stari i Novi zavjet, slika Božja u otačkoj i skolastičkoj teologiji, teologija slike Božje u nauku Drugoga vatikanskog koncila i u pokoncilskoj teologiji, ikonološke perspektive pojedinačnih dogmatskih kolegija. Težište se stavlja na teologiju slike Božje kao temelja suvremene teološke antropologije. Opće i specifične kompetencije: Dobiva se kompetencija za promišljanje suvremenih antropoloških dilema iz ikonološke perspektive. Oblici izvođenja nastave: nastava se izvodi predavanjem i konzultacijama.

POPIS LITERATURE

Anton TAMARUT, *Stvoren za ljubav. Kršćanski pogled na čovjeka*, Zagreb, 2005.; Anton TAMARUT, Odnos vjere i razuma u svjetlu čovjekove stvorenosti na sliku Božju, u: *Bogoslovska smotra*, 84 (2014.) 2, 245-261; Ivan GOLUB, *Dar dana šestoga*, Zagreb, 1999.; MEĐUNARODNA TEOLOŠKA KOMISIJA, *Comunione e servizio. La persona umana creata a immagine di Dio* (2004.).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava po semestrima, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, odnosno, izvedbenog plana nastave. Vodeći računa o tome da je većina studenata zaposleno umjesto studijskog ritma od 14 tjedana semestralno, Fakultet organizira kontinuirani ritam studijskih susreta po semestrima unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, seminare, vježbe, konzultacije, kolokvije i dijelom studij u knjižnici. Fond sati u ritmu raspoređenom po studijskim susretima identičan je ritmu studijskih tjedana.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obavezan sudjelovati u radu svakog studijskog susreta, odnosno, kako je određeno Statutom KBF-a, student je obavezan aktivno sudjelovati u dvije trećine predavanja, a u seminarskom radu i vježbama u potpunosti. Obavezan je, također, sudjelovati u kolokvijima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 31.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Suvremena teološka strujanja u kršćanskim crkvama

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ivan Karlić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Nakon ispitivanja ulaznih kompetencija studenata, upoznat će ih se s glavnim teološkim usmjerenjima u kršćanskom okružju. To uključuje na poseban način kontekstualna teološka usmjerenja koja vode računa o aktualizaciji kršćanske vjere u različitim okružjima (europsko, latinoameričko, afričko, azijsko i sjevernoameričko). Drugi vatikanski sabor je širom otvorio vrata susretu i dijalogu između teologije i kulturalnog ambijenta u kojemu se i kršćanske crkve nalaze. Stoga je osnovni cilj kolegija: steći temeljit uvid u suvremena teološka kretanja i istraživanja te uvidjeti na koje se sve načine kršćanska teologija pokušava približiti suvremenom čovjeku i svijetu, kako odgovara na suvremene čovjekove potrebe i traženja, te na koji način želi voditi plodonosni dijalog sa suvremenim svijetom i čovjekom. Time će studenti-doktorandi steći važne kompetencije kako za znanstveno istraživanje, tako i za kreativno tumačenje i oblikovanje teoloških tema u suvremenoj Crkvi i svijetu.

POPIS LITERATURE

R. GIBELLINI, *Teologija dvadesetog stoljeća*, Zagreb, 1999.; *Credere oggi*, 118 (2000.) 4, 3-144 (broj posvećen govoru o Crkvi, crkvama i kulturi); G. CANOBBIO – P. CODA (edd.), *La teologia del XX secolo. Un bilancio*, 1-3. Roma, 2003.; J-Y. LACOSTE i dr., *Povijest teologije*, Zagreb, 2013.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Studenti će trebati aktivno sudjelovati na nastavi, što će se redovito pratiti i procjenjivati te evidentirati njihov napredak. Budući da će na početku biti kratko ispitane njihove ulazne kompetencije, dat će im se upute o mogućim nedostacima u predznanju. Informacije o napretku i eventualnim problemima davat će se studentima na konzultacijama i putem e-pošte. Poticat će se studente na osobni i timski istraživački rad, te na sudjelovanje (aktivno i pasivno) na znanstvenim skupovima.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje nastave i aktivan rad na nastavi (pitanjima, diskusijom, vlastitim bilješkama), praćenje izrade individualnih (seminarskih i drugih) radova te analiza samostalnih zadataka.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Pri kraju predavanja bit će napravljena anketa i samoevaluacija predmeta i nastavnika. Rezultati ankete kao i prijedlozi i komentari studenata razmotrit će se u svrhu unaprjeđivanja kvalitete kolegija i izvođenja nastave. Podatci o postizanju ishoda učenja i napretku studenata koristit će nastavniku za samoevaluaciju i eventualno restrukturiranje nastave, metoda rada i ocjenjivanja studenata.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 32.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Trinitarna perihoreza i perihoretska teologija

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Perihoreza se kao teološki pojam javlja veoma rano, jedno vrijeme gotovo iščezava, a onda u vremenu postmoderne doživljava ponovno svoju renesansu. Suvremeni ga trinitarni teolozi uvelike koriste gradeći na njemu temeljne naglaske suvremene trinitarne teologije, ali također preispitujući posljedice i dosljednosti trinitarne vjere i trinitarnoga mišljenja u sveukupnom poimanju stvarnosti i odnosa prema svijetu. Kolegij upoznaje studente s pojmom perihoreze u svoj raznolikosti njegova značenja od otačke do suvremene teologije, pokušavajući naznačiti razloge njegove nove popularnosti u vremenu postmoderne i ukazati na dosljednosti koje se iz trinitarnoga mišljenja i trinitarne vjere otvaraju kao pitanja antropološke, eklezijalne i socijalne perihoreze.

POPIS LITERATURE

Ciril SORČ, Inkarnacijska i eklezijalna dimenzija perihoreze, u: *Bogoslovska smotra*, 69 (1999.) 1, 13–30; Gisbert GRESHAKE, *Der dreieine Gott. Eine trinitarische Theologie*, Freiburg/Basel/Wien, 2007.; Marija PEHAR, Perihoreza – stari pojam i njegova nova karijera, u: *Obnovljeni život*, 66 (2011.) 2, 219–231; Marija PEHAR – Matej PETRIĆ, Elementi perihoretske antropologije u Isusovoj velikosvećeničkoj molitvi. Filološko-teološka analiza i humanistički odjek u postmoderni, u: *Bogoslovska smotra*, 84 (2014.) 1, 41–72.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava u jednom semestru, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, te izvedbenoga plana nastave, unutar kojih je određeno vrijeme za predavanja, konzultacije i istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su, prema Statutu KBF-a, obvezatni aktivno sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, kako na predavanjima i konzultacijama, tako i u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima i analizu individualnih pisanih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 33.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Doprinosi hrvatskih teologa sustavnoj teologiji

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ivan Karlić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

O hrvatskoj se teološkoj baštini pisalo fragmentarno i malo, te danas nemamo jedan sustavniji prikaz razvoja hrvatske teologije i teoloških doprinosa hrvatskih teologa posljednjih stoljeća. Taj se nedostatak ogleda i u nepoznavanju osnovnih činjenica iz naše teološke povijesti u stranim publikacijama (enciklopedijama, leksikonima) koje su često siromašne informacijama o hrvatskoj teološkoj baštini, iako su hrvatski teolozi nerijetko davali znatan doprinos kako domaćem tako i međunarodnom razvoju teologije i teološkog promišljanja. Zato je cilj ovog seminara znanstvenim i dokumentiranim istraživanjem upoznati i vrjednovati teološki doprinos hrvatskih teologa koji su uglavnom ostali nepoznati ne samo široj javnosti nego i znanstvenim krugovima. Na taj će način studenti-doktorandi steći važne kompetencije kako za znanstveno istraživanje dokumenata, tako i za kreativno tumačenje i vrjednovanje doprinosa hrvatskih teologa ne samo teološkom razvoju i obnovi, nego i razvoju i učvršćivanju hrvatske kulture i znanosti uopće.

POPIS LITERATURE

M. VANINO, *Teologija u Hrvata*, u: *Croatia Sacra*, XI-XII/20-21 (1943.) 200-241; I. GOLUB, Hrvatski teolozi XVII. stoljeća, u: *Bogoslovna smotra*, 74 (2003.) 4, 729-776; I. FUČEK, Teologija i teolozi u Hrvatskoj u 18. stoljeću, u: *Obnovljeni život*, 59 (2004.) 3, 355-373.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta te izvedbenoga plana nastave, studente će se osobito poticati na osobni i timski istraživački rad, te na sudjelovanje (aktivno i pasivno) na znanstvenim skupovima, na kojima će moći izlagati svoja istraživanja do kojih su došli. Voditelj seminara će na predavanjima, konzultacijama i osobnim i zajedničkim susretima pomagati i usmjeravati istraživanje i (eventualno) objavljivanje rezultata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje seminara i aktivan rad na nastavi (pitanjima, diskusijom, izlaganjem rezultata istraživanja), praćenje izrade individualnih (seminarskih) radova te analiza i vrjednovanje samostalnih zadataka.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete provodi se kroz susrete na predavanjima, komentare i diskusije studenata, analizu i vrjednovanje individualnih seminarskih radova te (samo)evaluaciju i eventualno restrukturiranje nastave, metoda rada i ocjenjivanja studenata.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 34.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: Hrvatski prijevodi Biblije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Mario Cifrak

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Ne može se točno kazati, kada se Biblija počela prevoditi na živi hrvatski jezik, ali ponajstariji spomenici hrvatskoga jezika (već iz 14. st.) jesu baš biblijski odlomci u evanđelistarima ili lekcionarima namijenjenima za čitanje puku u crkvi. Na temelju hrvatskih latiničkih lekcionara i njihove pohrvaćenosti u 15. odnosno 16. stoljeću pokušava se pokazati jezičnu prilagodbu i usklađivanje tih lekcionara s Vulgatom. Bilo je više pokušaja da se na hrvatski prevede cjelovita Biblija. No ono što se nameće kroz cijelu povijest prevođenja je pitanje predloška, tj. originala s kojega se prevodilo. Cilj je ovog seminara upoznati studenta s poviješću biblijskog teksta, bilo hebrejskog bilo grčkog. Temeljni problem hrvatskih prevoditelja je (ne)poznavanje kritike teksta. Kompetencija studenta je poznavanje ove pomoćne biblijske znanosti i njezine važnosti za prevođenje Biblije.

POPIS LITERATURE

Mario CIFRAK, „Zagrebačka Biblija (1968.)“, *Riječ Božja u riječi hrvatskoj*. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog simpozija prigodom 175. obljetnice prvoga hrvatskog tiskanog prijevoda Biblije 1831.-2006. (Đakovo, 2011.), 233-251; Jerko FUČAK, *Šest stoljeća hrvatskoga lekcionara u sklopu jedanaest stoljeća hrvatskoga glagoljaštva*, Zagreb, 1975.; B. M. METZGER, *Der Text des Neuen Testaments. Einführung in die neutestamentliche Textkritik*, Stuttgart – Berlin – Köln – Mainz, 1966.; E. WÜRTHWEIN, *Der Text des Alten Testaments. Eine Einführung in die Biblia Hebraica*, Stuttgart, 1988.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Seminarski rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Izrada seminarskog rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Student sudjeluje u nastavi čitanjem literature i prikazom seminarskog rada.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 35.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: Kraljevstvo Božje i politika

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Iva Mršić Felbar

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kontekstualizirajući povijest pojma *Kraljevstvo Božje* i smještajući ga u političku dimenziju starozavjetne vjere, seminar otvara put tematiziranju Isusova navještaja Kraljevstva Božjeg i njegove razlike spram pojma politike. Pritom valja protumačiti neke od Isusovih iskaza koje su nerijetko bile korištene kao dokaz za apolitičnost navještaja Kraljevstva Božjeg. Uz nužno razlikovanje pojma politike i Kraljevstva Božjeg, treba valorizirati da njihova posvemašnja odvojenost nije utemeljena, jer evanđeoski poziv potiče na preobrazbu svijeta, a time i svijeta politike, a ne bijeg iz nje. Konačno, sâm pojam Kraljevstva Božjeg politička je metafora i poput politike u sebi nosi odrednicu općeg dobra i društvene upućenosti na druge. Iz stavljanja u međuodnos politike i Kraljevstva Božjeg proizlazi da Isus ni u kojem slučaju nije bio političar, ali su njegovo djelovanje i život nosili obilježje političkoga, što je osobito razvidno u političkoj dimenziji njegova križa. Izazovnost Kraljevstva Božjeg za društveno-političke strukture nalazi se kao nepokolebljiva i radikalna kritika koja se naslanja na božansku logiku ljubavi, stavljajući pritom u svoj fokus čovjeka kao cilj, a ne poput politike, kao svoje sredstvo.

Ciljevi i kompetencije:

- Omogućiti polaznicima uvid u kompleksnost sintagme *Kraljevstvo Božje* i njezina odnosa s politikom
- Osposobiti polaznike za kritičko-analički pristup razumijevanju *Kraljevstva Božjeg*, te njegova iščitavanja i interpretiranja u biblijskim, kristološkim i političkim kategorijama
- Aktualizirati i kontekstualizirati sadržaje *Kraljevstva Božjeg* s njegovim suvremenim izazovima i pitanjima, osobito onim političke provenijencije

POPIS LITERATURE

Božo LUJIĆ, „Božje kraljevstvo“ – relativizacija politike?, u: *Bogoslovska smotra*, 77 (2007.) 2, 345-389; *Kršćani i politika*, Nediljko Ante ANČIĆ i Nikola BIŽACA (prir.), Split, 2003.; Božo LUJIĆ, *Vjera u Boga uvijek novih mogućnosti*, Zagreb, 2014.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Frontalno izlaganje, diskusija, samostalno istraživanje i njegovo predstavljanje u etapama.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje seminara i aktivan rad na nastavi (pitanjima, diskusijom, izlaganjem rezultata istraživanja), praćenje izrade individualnih (seminarskih) radova te njihova analiza i vrjednovanje.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Komentari i osvrti studenata za vrijeme održavanja nastave; anonimna anketa na završetku predavanja.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 36.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Patristička i teologija II. vatikanskoga koncila u misli Tomislava J. Šagi-Bunića

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Anto Barišić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

POPIS LITERATURE

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja, ali se potiče studente i na interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave se prati provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 37.

MODUL: Sustavna teologija pred znakovima vremena

NAZIV PREDMETA: Pneumatološka kristologija

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Očitujući novu svijest o središnjoj važnosti Duha Svetoga u Crkvi i u svijetu, tekstovi Drugoga vatikanskog koncila strogo se drže kristološkoga temelja pneumatologije. Zaključak samog Koncila očituje nužnost novoga produbljivanja nauka o Duhu Svetome i to napose u kristologiji, ekleziologiji kao i u kršćanskoj egzistenciji u suvremenom pluralnom svijetu. Posredovanje Boga i čovjeka u Isusu Kristu teološki se može shvatiti samo kao događanje »u Duhu Svetome« a to nas vodi prema pneumatološki usmjerenoj kristologiji koja može, naime, najbolje posrednički pomiriti jedinstvenost Isusa Krista i njezino univerzalno značenje. Cilj predmeta je poznavanje izvornih tekstova pneumatološke kristologije u novozavjetnim spisima, spisima crkvenih otaca kao i u suvremenoj teološkoj postkoncilskoj misli. Kompetencije koje se stječu: značenje kristološki utemeljene pneumatologije za govor i vrednovanje duhovnog iskustva i života, napose u susretu s drugim kršćanima i u dijalogu s drugim religijama.

POPIS LITERATURE

V. N. GAŠPAR, *Cristologia pneumatologica in alcuni autori postconciliari (1965.-1995). Status questionis e prospettive*, Roma, 2000.; V. N. GAŠPAR, *Teološki govor o Duhu Božjemu. Od vječnosti do čovječnosti*, Zagreb, 2012.; M. BORDONI, *Cristologia nell'orizzonte dello Spirito, Queriniana, Brescia*, 1995.; R. CANTALAMESSA, *Duh Sveti u Isusovu životu. Otajstvo pomazanja, Duh i voda*, Jelsa, 1990.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, diskusijom, interpretacijom tekstova i samostalnim istraživanjem studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obvezan sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, konzultacije, istraživanja, izlaganja rezultata istraživačkog rada i sudjelovanja u diskusiji.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i uspješnost provođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 38.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Specifičnost metode dogmatske teologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kompleksnom određenju dogmatike kao središta i okosnice čitavog teološkog studija odgovara njezina kompleksna i specifična teološka metoda koja uključuje uvažavanje i korištenje rezultata egzegeze i biblijske teologije, poznavanje patrologije i patristike, srednjovjekovnih sustava i novovjekih teoloških usmjerenja, praćenje učiteljstva Crkve, ali i nadahnuća koja dolaze kao *sensus fidelium*. Svakako pretpostavlja osluškivanje suvremenog svijeta i čovjeka oblikovano pitanjima filozofije i antropoloških znanosti. Ovaj je seminar stoga zamišljen kao temeljitije upoznavanje kompleksnosti i zahtjevnosti dogmatskog promišljanja i istraživanja. Nastojat će studente upoznati s bitnim i specifičnim određenjima znanstvene metode dogmatske teologije, s temeljnim klasičnim izvorima kao i suvremenom literaturom za ovo područje, te ponuditi praktična usmjerenja u znanstveno istraživanje polja dogmatske teologije i uputiti ih u lakšu izradu doktorske disertacije.

POPIS LITERATURE

Albert RAFFELT, *Proseminar Theologie, Einführung ind as wissenschaftliche Arbeiten und die theologische Bücherkunde*, Basel/Wien, 1992.; Wolfgang BEINERT, *Dogmatik studieren, Einführung in dogmatisches Denken und Arbeiten*, Regensburg, 1985.; Alister E. MCGRATH, *Uvod u kršćansku teologiju*, Rijeka, 2006.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava u jednom semestru, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, te izvedbenoga plana nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za uvodna predavanja, konzultacije i osobito istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su, prema Statutu KBF-a, obvezatni aktivno sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, kako na predavanjima i konzultacijama, tako osobito u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima kao i analizu individualnih seminarskih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 39.

MODUL: *Sustavna teologija pred znakovima vremena*

NAZIV PREDMETA: Suvremena pitanja vjere i teologije u djelima J. Ratzingera/Benedikta XVI.

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nedjeljka s. Valerija Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, njemački, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Seminar proučava teološku misao jednoga od najvažnijih suvremenih teologa i oštroumnoga „dijagnostičara vremena“ Josepha Ratzingera/Benedikta XVI. Kako njegova misao obuhvaća široko područje dogmatske i fundamentalne teologije, aktualne teme vjere i teologije se iščitavaju iz njegovih mnogobrojnih relevantnih djela. Cilj seminara: Studenti stječu poznavanje teološke misli J. Ratzingera/Benedikta XVI., proučavajući je iz perspektive suvremenih pitanja vjere i teologije. Ishodi učenja: Studenti će znati interpretirati teološku misao J. Ratzingera/Benedikta XVI. i vrednovati njezin doprinos suvremenim pastoralnim i teološkim pitanjima; Proučavanjem teologije J. Ratzingera studenti će razvijati sposobnosti analiziranja pojedinih teoloških pitanja i predlaganja perspektiva za njihovo produbljivanje; Studenti će biti dublje osposobljeni za samostalno usmeno i pismeno predstavljanje rezultata vlastitih istraživanja u skladu sa znanstvenom metodologijom; Konačno, studenti će produbiti sposobnost aktivnog slušanja izlaganja drugih studenata i konstruktivnog uključivanja vlastitim priložima u odgovarajuće rasprave.

POPIS LITERATURE

Joseph RATZINGER/BENEDIKT XVI., *Teološki nauk o principima. Elementi fundamentalne teologije*, Rijeka, 2010.; Joseph RATZINGER, *Uvod u kršćanstvo. Predavanja o apostolskom vjerovanju*, Zagreb, 2007.; Joseph RATZINGER/BENEDIKT XVI., *Isus iz Nazareta*, I-III, Split, 2007.-2012.; Joseph RATZINGER, *Das neue Volk Gottes. Entwürfe zur Ekklesiologie*, Düsseldorf, 1970.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Frontalno izlaganje; interpretacija izabranih tekstova; diskusija.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje seminara; sudjelovanje u raspravama u nastavi; izrada manjih samostalnih zadataka istraživanja; obuhvatnije samostalno istraživanje o određenoj temi; usmeno izlaganje; izrada pisanoga seminarskoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Komentari i osvrti studenata za vrijeme održavanja seminara; anonimna anketa na završetku seminara.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 40.

MODUL: *Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve*

NAZIV PREDMETA: Biblija i moral

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Mario Cifrak

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Prvi cilj se sastoji iznad svega u smještanju kršćanskoga morala u obzor biblijskih teologija. Drugi cilj je praktičniji. Nije lako koristiti Bibliju posebno kad se ondje traže upute za produbljivanje moralnog promišljanja ili elementi za odgovor s obzirom na problematike ili delikatne moralne situacije. Ipak sama Biblija pruža neke metodološke kriterije koji su kadri olakšati taj put. Mi govorimo o objavljenom moralu pa na temelju ciljeva to sadržajno podrazumijeva: 1. dar stvaranja i njegove moralne implikacije, 2. dar Saveza u Starom zavjetu i norme za ljudsko djelovanje, 3. novi Savez u Isusu Kristu kao posljednji Božji dar i njegove moralne implikacije, 4. od dara k opraštanju, 5. eshatološki cilj, nadahniteljski obzor moralnog djelovanja. Iz tog shematskog prikaza ističu se važni pojmovi kao što su stvaranje, (novi) Savez, Isus Krist, opraštanje, eshatologija. Studenti stječu kompetencije biblijskih kriterija za moralno promišljanje.

POPIS LITERATURE

Mario CIFRAK, *Ta u vjeri hodimo, a ne u gledanju. Egzegetski doprinos moralnoj poruci Novoga zavjeta*, Zagreb, 2013.; IVAN DUGANDŽIĆ, *Biblijska teologija Novoga zavjeta*, Zagreb, 2004.; Božo LUJIĆ, *Vjera u Boga uvijek novih mogućnosti. Pretpostavke za biblijsku teologiju Staroga zavjeta*, Zagreb, 2014.; PAPINSKA BIBLIJSKA KOMISIJA, *Biblija i moral. Biblijski korijeni kršćanskog djelovanja*, Zagreb, 2010.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi egzegetsko-teološki.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student odabire perikopu ili biblijsku problematiku koju egzegetsko-teološki obrađuje.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Student sudjeluje u nastavi čitanjem literature i diskusijom odabranih egzegetsko-teoloških sadržaja.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 41.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Bioetički izazovi biokibernetike, neuroznanosti i transhumanizma

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Tonči Matulić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Ante Bekavac

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Bioetika je neologizam koji želi obuhvatiti i promišljati etičke izazove nastale na područjima biomedicinskih i biologijskih znanosti. U njezinom fokusu je *bios*, život kako ga tumače, shvaćaju i s njime raspolazu suvremene pozitivne znanosti o životu i skrbi za zdravlje. *Bios* kao fokus bioetike određen je konkretnim uvjetima i mogućnostima tehničkog manipuliranja njime, činjenica koja uvjetuje uspostavu jedne sasvim nove vrste tehnike, dotično biotehnike koja određuje predmet istraživanja bioetičke discipline. Bioetika je, naime, disciplina koja na osnovama interdisciplinarnog pristupa kritički propituje i traži vrijednosne odgovore biotehničkih zahvata u *bios* u svim njegovim manifestacijama i na svim razinama, uključujući iznad svega ljudski život od njegova začeca do prirodne smrti. Fenomenologija biotehničkog zahvaćanja u život je već do danas postala veoma složena i zamršena, tako da je najprije nužno upoznati najvažnija i najizazovnija biotehnička područja s njihovim glavnim etičkim izazovima. U tom smislu ovaj predmet cilja na otkrivanje, upoznavanje i kritičko propitivanje biotehnike kao takve, zatim biokibernetike, tog jedinstvenog spoja organskog i inženjerskog, neuroznanosti i transhumanizma. Ovaj potonji kao ideja i kao pokret ima za cilj realizirati san o stvaranju „više nego ljudskoga“ čovjeka pomoću primjene genetičkog inženjerstva u savezništvu s kibernetikom, neuroznanostima i nanotehnologijom. U središtu svih bioetičkih istraživanja i promišljanja o suvremenim biotehničkim izazovima stoji, dakle, pitanje o čovjeku, jer sve se odvija polazeći od čovjeka i u odnosu na čovjeka. Bioetika fokusirana na etičke izazove biotehničkih fenomena nužno pretpostavlja jednu ontoantropološku paradigmu koju je u svakom kontekstu nužno kritički vrednovati u svjetlu datosti kršćanske antropologije koja u čovjeku i njegovom nepovredivom ljudskom dostojanstvu pronalazi vrijednosnu granicu svakog biotehničkog zahvata u *bios*. Cilj: upoznati bioetičke izazove biokibernetike, neuroznanosti i transhumanizma iz teološke perspektive te načine na koji oni provociraju teološko poimanje čovjeka, svijesti i savjesti, duše i tijela, zdravlja i bolesti, života i smrti. Kompetencije: poznavati bioetičku disciplinu i njezin odnos prema teologiji; poznavati osnovne pojmove biokibernetike, neuroznanosti i transhumanizma; prepoznati narav bioetičkoga izazova na spomenutim područjima; znati teološki i kritički se sučeliti s bioetičkim izazovima; poznavati metodu interdisciplinarnog izlaganja; znati moralno-teološki vrednovati bioetičke izazove.

POPIS LITERATURE

Tonči MATULIĆ, *Bioetika*, Zagreb, ³2012.; Ditmar MIETH, *Was wollen wir können?: Ethik im Zeitalter der Biotechnik*, Freiburg i.Br., 2002.; NOBLE, David, *The Religion of Technology: The Divinity of Man and the Spirit of Invention*, New York, 1999.; J. R. RUSSELL – Nancey MURPHY

– C. T. MEYERING (ur.), *Neuroscience and the Person: Scientific Perspectives on Divine Action*, Notre Dame, 2000.; Norbert WIENER, *God & Golem, Inc.: A Comment on Certain Points where Cybernetics Impinges on Religion*, Cambridge (Mass), 1964.; Tonči MATULIĆ, Suvremene dinamike odnosa Crkve i znanosti, u: Mario CIFRAK i dr. (ur.), *Da život imaju*, Zagreb, 2019., 437-460; Tonči MATULIĆ, Neka vrijednosna pitanja razvoja, istraživanja i znanosti, u: Josip ŠIMUNOVIĆ – Silvija MIGLES (ur.), *Uzvjerovah, zato besjedim (2 Kor 4, 13)*, Zagreb, 2019., 451-466; Ivana GREGURIC, *Kibernetička bića u doba znanstvenog humanizma. Prolegomena za kiborgoetiku*, Zagreb, 2018.; Odilon-Gbènekpo SINGBO, *Teološko-bioetičko vrjednovanje transhumanističke antropologije*, Zagreb, 2021.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, rasprave na temelju pročitane literature, pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, sudjelovanje u konzultacijama, studiranje literature, raspravljanje na temelju zadane literature, prezentacija izabrane teme i izrada pisanoga rada, pismeni ili usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna studentska anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 42.

MODUL: *Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve*

NAZIV PREDMETA: Dostojanstvo ljudske osobe na početku i kraju ljudskoga individualnog života

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Mislav Kutleša

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Početak i kraj ljudskog individualnog života najkrhkije je razdoblje života. Ophođenje sa životom upravo u tim razdobljima najpodložnije je manipulaciji. Osnova mogućnosti manipulacije jesu razmimoilaženja u poimanju pojmova „individualnost“ i „života“, te u njihovoj korelaciji. Svaka teološka i filozofska rasprava na tom području ne ostaje samo na razini teorije, nego nužno zahvaća u područje politike, svjetonazora, vjere i kršćanske etike, te podrazumijeva interdisciplinarni pristup. Cilj predmeta je upoznavanje s argumentima na kojima počiva teorija o nerazdruživoj svezi individualnosti i života, kao na početku tako i na kraju, što predstavlja osnovni temelj apsolutne zaštite života u svim njegovim razvojnim fazama. Kompetencije koje se stječu: sposobnost argumentiranog pristupa navedenim problemima ne samo na teorijskoj nego i na praktičnoj osnovi, kao i sposobnost sučeljavanja s drugačijim poimanjima dostojanstva i dostojanstvena života, osobito predstavnika laicističke i sekularne bioetike. Slušatelj predmeta postaje aktivni sudionik rasprava o navedenim pitanjima na društvenom, kulturološkom, etičkom, antropološkom, teološkom, filozofskom, medicinskom i zakonodavnom planu.

POPIS LITERATURE

Tonči MATULIĆ, *Pobačaj – drama savjesti*, Zagreb, 2019.; Josip GRBAC, *Etičke dvojbe hrvatskog društva. O važnosti odgoja za moralne vrijednosti*; Valentin POZAIĆ, *Život dostojan života. Eutanazija u prosudbi medicinske etike*, Zagreb, 1985.; Valentin POZAIĆ, *Život prije rođenja. Etičko-moralni vidici*, Zagreb, 1990.; Valentin POZAIĆ (ur.), *Pred licem smrti*, Zbornik radova, Zagreb, 1990.; PONTIFICA ACCADEMIA PER LA VITA, *Commento interdisciplinare alla Evangelium vitae*, Città del Vaticano, 1997.; CONGREGAZIONE PER LA DOTTRINA DELLA FEDE, *Istruzione Dignitas personae su alcune questioni di bioetica*, Città del Vaticano, 2009.; Michele ARAMINI, *Uvod u bioetiku*, Zagreb, 2009.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, diskusijom, interpretacijom tekstova i samostalnim studentskim istraživanjem.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obavezan sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta unutar kojih je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, konzultacije, istraživanja, izlaganja rezultata istraživačkog rada i sudjelovanja u diskusiji.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom prati se kvaliteta i uspješnost provođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 43.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Obitelj pred izazovima suvremenih medija

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Jerko Valković

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznati s osnovnim karakteristikama suvremenih medija, njihovog utjecaja posebno u oblikovanju individualnog i društvenog identiteta. Uloga medija u procesima obrazovanja i socijalizacije u kontekstu današnjega društva i obitelji. Prikaz današnje obitelji u suvremenim medijima. Crkveno učiteljstvo o medijima. Odgoj za medije unutar današnjeg obiteljskog ambijenta. Očekivani ishodi: Prepoznati značaj i karakteristike suvremenih medija u životu današnje obitelji. Objasniti utjecaj medija na obitelj i ulogu u medija u procesima socijalizacije. Analizirati kriterije medijskoj prikazivanja obitelji i obiteljskih tema. Prepoznati etičke probleme i utemeljeno raspravljati o etičkim normama. Ciljevi predmeta: Glavni je cilj predmeta upoznati studente s osnovnim karakteristikama i načinima djelovanja suvremenih medija i teorijama o njihovom djelovanju u oblikovanju identiteta. Posebna pozornost se posvećuje utjecaju suvremenih medija na obitelj i dinamiku obiteljskog života. Važan naglasak stavlja se na modalitete i naglaske odgoja za medije unutar obitelji.

POPIS LITERATURE

Suzana PERAN, *Slika obitelji u hrvatskim medijima – mediji i katolički nauk o obitelji*, Zagreb, 2012. (doktorska teza); S. BARTAKOVIĆ – J. SINDIK, Medijska uloga roditelja prilikom djetetova gledanja televizije, u: *Acta Iadertina*, 13 (2016.) 2, 95-113; Valentina MANDARIĆ, Novi mediji i rizično ponašanje djece i mladih, u: *Bogoslovska smotra*, 82 (2012.) 1, 131-149; Impacts of Social Media on Family Relationships, u: <http://aplusetwsiwm.weebly.com/impacts-positive--negative.html> (1. VI. 2020.); Lana CIBOCI – Igor KANIŽAJ, Kako je nasilje preko medija ušlo u naše domove, u: Lana CIBOCI – Igor KANIŽAJ – Danijel LABAŠ (ur.), *Djeca medija: od marginalizacije do senzacije*, Matica Hrvatska, Zagreb, 2011., 11-32; Mirko MATAUŠIĆ, Obitelj u globalnom selu, u: *Diacovensia*, 13 (2005.) 2, 239-261; Tonči TRSTENJAK, Masovni mediji – poticaj ili smetnja obiteljskom dijalogu, u: *Obnovljeni život*, 61 (2006.) 4, 479-488; Sherry TURKLE, *Live on the screen. Identity in the age of the internet*, New York, 1995.; Eugenia SCABINI – Giovanna ROSSI (ur.), *Famiglia e nuovi media*, Vita e pensiero, 2013.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi kroz predavanja.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezni redovito pohađati nastavu, aktivno sudjelovati u radu izvršavanjem postavljenih zadataka na nastavi i izvan nje, sudjelovati u raspravama i napisati seminarski rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE:

Predavanja, rasprave na temelju pročitane literature, pojedinačne konzultacije.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 44.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Socijalni nauk Crkve i socijalna etika u interdisciplinarnom dijalogu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Novija društveno – gospodarska gibanja u svijetu sve manje vode računa o čovjeku i njegovu ljudskom dostojanstvu što je na osobit način izazov za kršćane, katolike, uopće pripadnike različitih religija ali i za sve ljude dobre volje kako na teoretskoj tako i na praktičnoj razini. U kolegiju se ukazuje na društveni i crkveno – teološki kontekst suvremenog svijeta i kršćanstva s posebnim naglaskom na interdisciplinarno promišljanje problematike. Društvena relevantnost katoličke teologije i Crkve je na sve većem ispitu u odnosu na zbivanja u suvremenom svijetu. Unutar teologije socijalni nauk Katoličke Crkve posjeduje još uvijek nedovoljno iskorišteni potencijal u traženju interdisciplinarnog dijaloga kako sa drugim humanističkim i društvenim znanostima (sociologija, psihologija, ekonomija...) tako i sa socijalnom etikom pod ekumenskim vidom (pravoslavna i protestantska socijalna etika...). U Hrvatskoj može biti posebno aktualan i koristan interdisciplinarni dijalog sa socijalnom etikom u islamu. Upravo to je cilj kolegija u kojem će se koristiti dosadašnja hrvatska iskustva interdisciplinarne suradnje i ukazivati na nove mogućnosti takve suradnje posebno sa pravoslavicima i muslimanima. *Kompetencije:* stječe se sposobnost argumentiranog pristupa interdisciplinarnoj suradnji na različitim područjima društvenoga i crkvenoga života kao i vještina za veći socijalni angažman kršćana u Crkvi i u društvu.

POPIS LITERATURE

Papa FRANJO, *Evangelii gaudium. Radost evanđelja*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2013.; Papa FRANJO, *Laudato si'.* Enciklika o brizi za zajednički dom, KS, Zagreb, 2015.; Stjepan BALOBAN, Kriteriji za kršćansku prosudbu političkih stavova, u: *Bogoslovska smotra*, 77 (2006.) 4, 1013-1027; Kardinal Gerhard Ludwig MÜLLER u suradnji s Gustavom GUTIERREZOM i Josefom SAYEROM, *Siromaštvo. Izazov za vjeru*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2015.; Silvija MIGLES, Socijalni nauk Crkve – mogućnost plodonosne suradnje. Socijalna dimenzija vjere u ekumenskom dijalogu, u: *Edinost in dialog*, 70 (2015.) 1-2, 13-27; Ingebrog GABRIEL – Alexandros K. PAPADEROS – Ulrich H. J. KÖRTNER, *Perspektiven ökumenischer Sozialethik. Der Auftrag der Kirchen im größeren Europa*, Grünewald, Mainz, 2006.; JUBILARNO ZASEDANJE ARHIJEREJSKOG SABORA RUSKE PRAVOSLAVNE CRKVE, *Osnovi socijalne koncepcije Ruske Pravoslavne Crkve*, Moskva, 13. – 16. avgusta 2000. godine, Beseda, Novi Sad, 2007.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi kombinacijom izlaganja i aktivnog sudjelovanja studenata/tica, samostalnim istraživanjem i konzultacijama.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obvezatno sudjelovanje u radu svakoga studijskog susreta: predavanja, konzultacije, samostalno istraživanje, izlaganje rezultata istraživanja, sudjelovanje u raspravi.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 45.

MODUL: *Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve*

NAZIV PREDMETA: Suvremene perspektive socijalne duhovnosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Franjo Podgorelec

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Svrha je kolegija teološki argumentirano utemeljiti jedinstvo dviju komplementarnih afirmacija: „Ne postoji autentična socijalna akcija bez duhovnosti; niti postoji istinska duhovnost bez posljedice socijalne akcije“.

Takva postavka pretpostavlja prijelaz od dualističkog prema integralnom konceptu duhovnosti, gdje ona neće biti poistovjećena s nekim područjem, nego promatrana kao stvarnost koja daje smisao svemu što čovjek čini. Student će biti osposobljen za kritičko vrednovanje i razlučivanje autentičnog kršćanskog angažmana i duhovnosti, od njihovih surogata i jednostranosti.

POPIS LITERATURE

Socijalni dokumenti Crkve. Sto godina katoličkog socijalnog nauka, Zagreb, 1991.; COMMISSIONE EPISCOPALE PER I PROBLEMI SOCIALI E IL LAVORO, *Le comunità cristiane educano al sociale e al politico*, (16. III. 1998.), Bologna, 1998.; Darío MOLA, *Espiritualidad en la acción social*, Bilbao, 2011.; Enzo BIANCHI, *Kršćani u društvu*, Zagreb, 2016.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 46.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Suvremeni razvoj moralne teologije i kristocentričnost morala

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Postkoncilski razvoj moralne teologije se suočava s brojnim pitanjima i problemima kako s obzirom na metodu tako i s obzirom na sadržaj. Novi moralno-etički izazovi, posebno na području braka i obitelji, spolnoga života i na socijalnom području, traže odgovarajući pristup u moralnoj teologiji. U takvoj situaciji teolozi moralisti pribjegavaju filozofsko-teološkom diskursu, a pojedinačna teška moralno-etička pitanja obrađuju crkveni dokumenti. Vodeći računa o takvom diskursu i tim dokumentima u kolegiju se na osnovu novije literature naznačuju mogući pravci razvoja moralne teologije s posebnim naglaskom na kristocentričnost. U središte moralne teologije stavlja se ideja nasljedovanja Isusa Krista. Kristocentričnost moralne teologije ukazuje na izvorno bogatstvo kršćanskoga poziva u Isusu Kristu te na odlučujuću važnost toga poziva za moguću sintezu kršćanskoga duhovnog i moralnog života. Cilj kolegija: u argumentiranom suočavanju sa stvarnim moralno-etičkim problemima ukazati na iznimno značenje kristocentričnog usmjerenja moralne teologije. Kompetencije: stjecanje sposobnosti argumentiranog pristupa sve kompliciranijoj moralno-etičkoj tematici kao i stjecanje vještina u suočavanju sa drukčijim poimanjima.

POPIS LITERATURE

ACCADEMIA ALFONSIANA, La recezione del Concilio Vaticano II nella teologia morale. Atti del convegno Accademia Alfonsiana, u: *Supplemento* al n. 42, di *Studia Moralia*, Roma, 2004.; Vladimir DUGALIĆ, Božja objava u Kristu – ishodište kršćanskog morala. Teološko promišljanje o kristocentričnosti moralnog života u svjetlu (post)saborske obnove moralne teologije, u: Marijan STEINER – Ivan ŠESTAK (ur.), *Aktualne moralne teme. Međunarodni znanstveni simpozij uz 90. obljetnicu života p. Ivana Fučeka S. J.*, FTI, Zagreb, 2016., 115-124; Stjepan BALOBAN, *Spirito e vita cristiana nella teologia morale di Bernhard Häring*, Roma, 1988.; Stjepan BALOBAN, Kristo-pneumatološki vid kršćanskog života, u: Nikola HOHNJEC (ur.), *Duh Sveti – počelo kršćanskog života i djelovanja*. Zbornik godišnjeg simpozija profesora teologije u Lovranu 14. i 15. travnja 1998., KS, Zagreb, 1999., 53-65; Augustin SCHMIED – Josef RÖMELT (Hg.), 50 Jahre „Das Gesetz Christi“. *Der Beitrag Bernhard Häring's zur Erneuerung der Moraltheologie. Mit Beiträgen von K. Arntz, R. Gallager, B. Hidber, J. Römelt, E. Schochenhogg und M. Vidal*, Lit Verlag, Münster, 2005.; Fausto PARISI, *Crisi e rinnovamento della teologia morale. La lettura di Domenico Capone*, EDB, Bologna, 2013.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi kombinacijom izlaganja i aktivnog sudjelovanja studenata/tica, samostalnim istraživanjem i konzultacijama.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obvezatno sudjelovanje u radu svakoga studijskog susreta: predavanja, konzultacije, samostalno istraživanje, izlaganje rezultata istraživačkog rada, sudjelovanje u raspravi.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 47.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Žena u Crkvi i u društvu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Silvija Migles

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Pozornost se posvećuje dostojanstvu i pozivu žene u Crkvi i društvu. Riječ je o pozitivnom pristupu koji se na jednoj strani oslanja na važna uporišta kršćanske tradicije i crkvenoga učiteljstva, a na drugoj strani vodi računa o suvremenim i rastućim trendovima obilježenima uznemirujućim pomacima u razumijevanju identiteta muškarca i žene. Cilj kolegija je ukazati na novost kršćanskog života koji također treba dotaknuti način na koji kao muškarci i žene razumijemo i živimo vlastiti identitet u Crkvi i u društvu. Duboka ljudska i moralna kriza u vremenu u kojemu živimo poziva kršćanske žene da jasnim i uvjerljivim odgovorom, originalnim stilom i jezikom žive autentičnu ženstvenost. Cilj predmeta je također upoznavanje sa suvremenim pitanjima i trendovima kao što su antropološka dekonstrukcija, rodna teorija i marginalizacija žena svođenjem na konzumeristički objekt kao i upoznavanje sa načelima odgovornosti i sudjelovanja žena u izgradnji Crkve i društva. *Kompetencije:* u svjetlu zrelosti promišljanja katoličkog koncepta uzajamnosti žene i muškarca stječe se sposobnost argumentiranog pristupa suvremenom ženskom pitanju kao i sposobnost refleksije o potrebi istinske prisutnosti žene u crkvenom i društvenom životu.

POPIS LITERATURE

PONTIFICIUM CONSILIUM PRO LAICS, *Woman and man the humanum in its entirety*, Libreria Editrice Vaticana, 2010.; Silvija MIGLES, Žene i muškarci u Crkvi: mogućnost ostvarenja istinske komunikacije i suradnje, u: *Bogoslovska smotra*, 88 (2018.) 3, 531-543; Monika LEISCH-KIESL, *Eva kao drukčija*, Kršćanska sadašnjost, 2014.; Gabriele KUBY, *Svjetska seksualna revolucija*, Verbum, 2013.; Jadranka Rebeka ANIĆ, *Kako razumjeti rod? Povijest rasprave i različita razumijevanja u Crkvi*, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, 2011.; FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA, *Muško i žensko stvori ih. Žene i muškarci u življenju i u službi Božjeg poslanja*, Split, 2008.; Katica KNEZović (ur.), *Ženom neka se zove: o ženi u godini žene*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, 1995.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, raspravom, interpretacijom tekstova i samostalnim istraživanjem.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Sudjelovanjem u radu studijskih susreta: predavanja, konzultacije, samostalno istraživanje, izlaganje rezultata istraživačkog rada, sudjelovanje u raspravi.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 48.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Kulturalne dinamike nove antropološko-etičke paradigme

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Tonči Matulić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Ante Bekavac

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Drugi vatikanski koncil je jasno naznačio tijekom kulturalnih dinamika koje su već onda utjecale, a i danas još snažnije utječu na širenje jedne nove antropološko-etičke paradigme: „Današnji nemir duhova i promjene u uvjetima življenja povezane su s dubljim preobrazbama stvari. Njome se dospjelo do toga da u obrazovanju duha sve veću težinu zadobivaju matematičke i prirodoslovne znanosti te znanosti o čovjeku, a u redu djelovanja tehnička umijeća koja iz tih znanosti proizlaze. Taj znanstveni duh oblikuje kulturni nazor i načine mišljenja drukčije negoli je to bilo prije. Tehnička umijeća napreduju dotle da preobražavaju lice zemlje te si već nastoje podvrgnuti i izvanzemaljska prostranstva“ (GS,5). Radi se o dubokim preobrazbama koje se najprije događaju u čovjekovoj svijesti koja povratno utječe na načine kako najprije čovjek samoga sebe tumači i shvaća, a onda kako tumači i shvaća svoje mjesto u svijetu, svoje djelovanje, svoj odnos prema drugima, svoj odnos prema društvu i institucijama, svoj odnos prema prirodi i, konačno, svoj odnos prema Bogu. Duboke i sveobuhvatne društvene i kulturalne preobrazbe, „probuđene od ljudskog uma i stvaralačke poduzetnosti, djeluju povratno na samoga čovjeka, na njegove individualne i kolektivne sudove i želje te na njegov način mišljenja i djelovanja, koji se tiče i stvari i ljudi“ (GS,4). Kako one djeluju na samoga čovjeka? U kojim aspektima ljudskoga života se to već danas zorno vidi, a u kojima se to događa na skrovit i nevidljiv, ali stvaran način? Budući da svaka etika pretpostavlja određenu antropologiju, potrebno je kritički propitati i vrednovati suvremene etičke teorije u odnosu na pretpostavljene antropologije kao ishodišta svih društvenih i kulturalnih preobrazbi koje u sebi već sadržavaju elemente nove antropološko-etičke paradigme. Zadaća je ovog seminara kritički istražiti sva podvučena pitanja nove antropološko-etičke paradigme koja istovremeno figurira kao uzrok i posljedica dubokih i sveobuhvatnih kulturalnih preobrazbi. Cilj: upoznati suvremene kulturalne dinamike koje utječu na stvaranje nove antropološko-etičke paradigme koja podrazumijeva radikalna prevrednovanja i redefinicije odnosa prema ljudskoj osobi kao transcendentnom i etičkom biću; teološko-kritički se sučeljavati s drugačijim poimanjima čovjeka od kršćanske antropologije i etike. Kompetencije: poznavati uzroke i posljedice suvremenih kulturalnih preobrazbi; upoznati izazove i probleme nove antropološko-etičke paradigme; prepoznati utjecaje na tumačenje i razumijevanje čovjeka kao osobe; osposobiti za sustavno istraživanje i kritičko promišljanje.

POPIS LITERATURE

DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* o Crkvi u suvremenom svijetu (7. XII. 1965.); Tonči MATULIĆ, *Metamorfoze kulture*, Zagreb, 32009.; Joseph RATZINGER, *Kršćanstvo i kriza kultura*, Split, 2008.; Ignazio SANNA, *L'antropologia cristiana*

tra modernità e postmodernità, Brescia, ³2004.; Charles TAYLOR, *Etika autentičnosti*, Split, 2009.; Eberhard SCHOCKENHOFF, *Natural Law and Human Dignity. Universal Ethics in an Historical World*, Washington, D.C., 2003.; Papa FRANJO, *Laudato si – Hvaljen budi*. Enciklika o brizi za zajednički dom, (24. V. 2015.), Zagreb, 2015.; Papa FRANJO, *Amoris laetitia – Radost ljubavi*. Enciklika o ljubavi u obitelji, (19. III. 2016.), Zagreb, 2016.; Fulvio di BLASI – Joshua P. HOCHSCHILD – Jeffrey LANGAN (ur.), *Ethics Without God? The Divine in Contemporary Moral and Political Thought*, South Bend (Ind), 2008.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, rasprave na temelju pročitane literature, pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje studijskih susreta, sudjelovanje u konzultacijama, studiranje literature, raspravljanje na temelju zadane literature, prezentiranje izabrane teme i izrada pisanoga rada, pismeni ili usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna studentska anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 49.

MODUL: *Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve*

NAZIV PREDMETA: Sedam glavnih grijeha u kontekstu današnjeg vremena

VRSTA NASTAVE: Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Ante Bekavac

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Tradicionalni nauk Crkve uči da postoje glavni grijesi jer oni rađaju druge grijehe i mane. Prema tradiciji Crkve to su: oholost, škrtost (lakomost), zavist, srdžba, bludnost, neumjerenost u jelu i piću te lijenost ili nehaj. U strogom smislu riječi radi se zapravo o sklonostima, nagnućima koja vode izvršenju čina koji su u sebi grešni. Njihova grešnost sastoji se u tome što pridonose ukorjenjivanju mana u čovjeku i očituju se u ponašanjima ili stvaranju navika, više ili manje, svjesno grešnih koji nagrađuju čovjeka, stvorenog na sliku Božju. Takvi stečeni „habitusi“, u sebi štetni po čovjeka, plod su ponavljanja negativnih (zlih) čina i neuredne volje. Izričaj su otrovne sklonosti prema grijehu. Oni stoga umnožavaju razornu moć zla koje, ukoliko nije odmah popraćeno askeзом i pokorom, odvlače čovjeka u grijeh i, ukoliko dolazi do ponavljanja takvih grešnih čina, učvršćuju mane, pobuđuju grešne sklonosti i otupljuju moralni osjećaj u savjesti. Drugim riječima, tradicionalno su nazvani glavnim grijesima jer razgrađuju osobu u njezinoj nutrini, njezinu slobodnu volju i usmjerenost prema dobru, te stvaraju navike i sklonosti koje čovjeka potiču na grijeh, slobodno i svjesno činenje zla i pobune protiv Boga. Glavni grijesi su na taj način neposredna posljedica istočnog grijeha oholosti i idolopoklonstva kao izričaja čovjekove želje postati bogom. Može se stoga reći da su glavni grijesi „bolesti duše“ koje ugrožavaju i razaraju cjelokupni moralni integritet osobe.

U današnje vrijeme svjedoci smo da ono što se prije smatralo grešno, sada se smatra dopušteno i često čak hvale vrijedno. Tako su se i glavni grijesi počeli smatrati društveno prihvatljivim ponašanjem. Osobito posredovanjem umjetnosti i društvenih medija, glavni grijesi se prikazuju kao običaji koji nisu štetni, ili pak svi tako čine, te na taj način čine ih društveno dopuštenima, a često i hvalevrijednim ponašanjem. Na taj način nestaju razlike između kreposti i mana te dobrih i zlih čina, stvarajući „kulturu relativizma“. Proždrljivost i lakomost postaju dopuštena ponašanja u gospodarstvu kao zakoni tržišta, poticanje na neumjerenost u jelu i piću gleda se kao na doprinos turističkoj ponudi i poželjnoj većoj zaradi od ugostiteljstva, užitak se promatra kao „pravo“ čovjeka, a srdžba se ne smije potiskivati jer može prouzročiti fizičke i psihičke bolesti. Oholost, često poistovjećena i s ponosom, danas se više ne promatra kao izričaj egoizma, nego se promatra kao prihvatljiva ljubav prema sebi samome, ili pak kao simpatična narcisoidnost. Škrtost se danas naziva štedljivost ili se opravdava kao potreba osobne sigurnosti, a zavist danas nije ništa drugo nego natjecanje ili zdrava konkurencija. Na žalost, mnogi glavni grijesi uvukli su se i u svećenički život, a nerijetko razaraju i redovnički život.

Na temelju ovog tradicionalnog nauka Crkve o sedam glavnih grijeha, u seminaru se stoga analiziraju njihovi suvremeni oblici i pojavnosti, osobito iz perspektive dokumenta, homilija i govora pape Franje. Naime, papa Franjo, tijekom svoga pontifikata, vrlo često u govorima i dokumentima ističe stare/nove grijehe i njihove posljedice za osobni i društveni život te osobito naglašava njihovu zloću jer dovode u pitanje autentičnost kršćanstva, ali i samu vjerodostojnost Crkve u današnjem svijetu. Na tom tragu, u seminaru se na poseban način nastoje opisati suvremeni oblici i pojavnosti glavnih grijeha, kako u osobnom, tako i u društvenom životu s obzirom na pojedinačno poslanje pojedinog vjernika.

Ciljevi i kompetencije:

Cilj: Upoznati suvremene pojavnosti sedam glavnih grijeha koji utječu na oblikovanje današnje kulturne paradigme i potiču određena grešna ponašanja ljudi te ih podvrgnuti teološko-kritičkom preispitivanju u odnosu prema transcendentnom dostojanstvu ljudske osobe i njezinom pozivu na svetost. *Kompetencije:* upoznati uzroke i posljedice suvremenih ponašanja koja proistječu iz sedam glavnih grijeha te uočiti njihov utjecaj na suvremenu kulturu, a buduće teologe osposobiti za kritičko promišljanje i sustavno istraživanje govora i poruka pape Franje sa svrhom boljeg razumijevanja njegove kritike današnjeg življenja kršćanstva kao i izazova s kojima se Crkva suočava. Na osobit način potiče se sposobnost argumentiranog promišljanja o teologiji grijeha, sa sviješću o osobnoj odgovornosti u izgradnji boljeg i pravednijeg svijeta.

POPIS LITERATURE

Dokumenti pape Franje u izdanju Kršćanske sadašnjosti: *Lumen fidei, Evangelii gaudium, Laudato Si', Gaudete et exsultate, Amoris laetitia*, objavljene knjige (u izdanju Verbuma) te njegove homilije i govori u raznim prigodama (izvor web stranica: vatican.va i prijevodi u izdanju Informativne katoličke agencije – IKA); *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb, 1992.; Andrija ŽIVKOVIĆ, *Osnovno moralno bogoslovlje*, Zagreb, 1938., 377-395; Marijan VALKOVIĆ, *Doprinos koncilskoj moralnoj teologiji*, KS, Zagreb, 2009., 245-300; Ivan FUČEK, *Grieh. Obrćenje*, Verbum, Split, 2004.; *Osobna i društvena dimenzija grijeha*. Zbornik radova, priredili N. Ančić i N. Bižaca, CUS, Split, 2002.; Renzo Gerardi, *Le malattie dell'anima*, EDB, Bologna, 2013.; HENRY FAIRLIE, *The seven deadly sins today. With Drawing by Vint Lawrence*, University of Notre Dame, 1979.; MARGUERITE SHUSTER, *The fall and sin. What we have become as sinners*, Cambridge U.K., 2004.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, samostalno istraživanje, izlaganje seminarskog rada i rasprava na temelju pročitane literature te pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Sudjelovanjem u radu studijskih susreta: predavanja, konzultacije, samostalno istraživanje, usmeno izlaganje rezultata istraživačkoga rada, sudjelovanje u raspravi i izrada pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna studentska anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 50.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Supsidijarnost i opće dobro u hrvatskom društvu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Opće dobro, solidarnost i supsidijarnost tri su temeljna načela prema kojima se određuju odnosi pojedinaca i društva. Oswald von Nell-Breuning (1890. - 1991.) ta tri načela naziva „temeljnim zakonima društva“. Tražeći inspiraciju u socijalnom nauku Crkve hrvatski teolozi su nakon demokratskih promjena u Hrvatskoj (1990.) dali svoj doprinos u odnosu na razvoj hrvatskoga društva. U široj interdisciplinarnoj suradnji (sa filozofima, sociolozima, psiholozima, demografima...) provedeno je više empirijskih istraživanja koja su vodili profesori Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (počevši od 1997.). Iz te za hrvatske prilike nove interdisciplinarnе suradnje nastali su brojni pisani radovi (bilo u časopisima bilo u knjigama) u kojima se analiziraju odnosi u hrvatskom društvu. U seminaru se osobit naglasak stavlja na supsidijarnost (koja je temeljito obrađena, a provedeno je i empirijsko istraživanje 2009.) i na sve aktualniju tematiku bonum commune koja je u Hrvatskoj potpuno neistražena. *Cilj* je seminara istražiti do sada učinjeno (supsidijarnost i solidarnost) i učiniti daljnji iskorak na praktično „neistraženo područje“ općega dobra. *Kompetencije:* na temelju analiza postignutih rezultata dobiva se kompetencija u interdisciplinarnoj suradnji i istraživanju.

POPIS LITERATURE

Supsidijarnost u hrvatskom društvu, u: *Bogoslovna smotra* (tematski broj), 79 (2009.) 1, 3-182; Primjena supsidijarnosti u Hrvatskoj, u: *Bogoslovna smotra* (tematski broj), 81 (2011.) 4, 715-978; Werner VEITH, Gemeinwohl, u: Marianne HEIMBACH-STEINS (Hg.), *Christliche Sozialethik. Ein Lehrbuch*, 1, Verlag Friedrich Pustet, Regensburg, 2004.; Michele SIMONE, *Il Bene comune oggi: un impegno che viene da lontano*. Atti della 45^a Settimana Sociale dei Cattolici Italiani, Edizione Dehoniane, Bologna, 2008.; Traganje za solidarnošću u Hrvatskoj, u: *Bogoslovna smotra*, 75 (2005.) 4, 967-1174; Stjepan BALOBAN, Solidarnost i opće dobro: nerazdvojni u ratu i u miru, u: Dražen ŽIVIĆ – Mateo ŽANIĆ – Petar MACUT (ur.), *Hrvatsko društvo: 25 godina nakon Vukovara '91*, Institut društvenih istraživanja Ivo Pilar – Ogranak Matice Hrvatske u Vukovaru, Zagreb – Vukovar, 2018., 13-20.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjima, samostalnim istraživanjem, izlaganjem seminarskoga rada, raspravom.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Sudjelovanjem u radu studijskih susreta: predavanja, konzultacije, samostalno istraživanje, izlaganje rezultata istraživačkoga rada, sudjelovanje u raspravi.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 51.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Teologija i bioetika u interdisciplinarnom dijalogu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Tonči Matulić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Ante Bekavac

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Bioetika je po svojoj najdubljoj naravi interdisciplinarna, jer već u imenu obuhvaća *bios* i *ethos*, dvije dimenzije koje konstitutivno određuju čovjeka kao biološko i moralno biće. Pritom treba imati na umu i one bioetičke paradigme koje odnos *biosa* i *ethosa* ne misle isključivo u odnosu na čovjeka, nego ga stavljaju u jedan širi odnos, dotično u odnos cjelokupnoga života ili biosfere s čovjekom kao moralnim bićem, ali takvom biću treba zanimati svaku vrijednosnu superiornost u prirodnom svijetu života, jer je ono je ipak samo još jedno biološko biće među drugim živim bićima kojemu je priroda omogućila moralnu prilagodbu okolini. Teologija u dijalogu s bioetikom treba posebnu kritičko-istraživačku pozornost posvetiti takvim biocentričkim paradigmama bioetike, budući da bioetika, bilo kao pojam, bilo kao disciplina, ili kao konkretni sadržaj, nema jedinstveno idejno i epistemološko određenje. Budući da bioetika pretpostavlja rečenu interdisciplinarnost, njezin susret s teologijom općenito i moralnom teologijom posebno treba se odvijati u duhu interdisciplinarnoga dijaloga, dakle dijaloga bez kojega nema bioetičke discipline. Bioetika zahtijeva da se gorući problemi i izazovi uzrokovani biotehničkim zahvatima u organsku prirodu i u samu biološku prirodu živih organizama, uključujući i čovjeka, promišljanju i vrednuju na osnovama interdisciplinarnoga dijaloga. Snagom takve postavke teologija nije samo pozvana i dobrodošla, nego je izazvana i dužna uključiti se u bioetičke rasprave i istraživanja, tražeći zajedno s drugim i drukčijim znanstvenim pristupima takozvane bioetičke odgovore na goruće probleme i izazove biotehničkih zahvata u život. Pritom se od teologije očekuje da u interdisciplinarni dijalog s bioetikom unosi, poštujući uvijek vlastite izvore i metodu, doprinose, nadahnuća i ideje koji bacaju dragocjeno i jedinstveno svjetlo na konkretni problem ili izazov da bi ga se moglo što cjelovitije i temeljitije razmotriti. To je, dakako, neizostavni dio zahtjeva za istinom od koje nije oslobođena ni bioetika. Cilj: upoznati uvjete i mogućnosti interdisciplinarnoga dijaloga teologije i bioetike, otkriti važnost i nužnost takvoga dijaloga te predstaviti konkretna područja na kojima se takav dijalog može i treba odvijati. Kompetencije: poznavati bioetičku disciplinu; poznavati dosadašnje rasprave o odnosima teologije i bioetike; poznavati mogućnosti i granice interdisciplinarnoga dijaloga; definirati teološki pristup bioetičkim temama i izazovima; izlagati rezultate teološko-bioetičkih istraživanja na osnovama interdisciplinarne metode.

POPIS LITERATURE

CAHILL SOWLE, Lisa, *Theological Bioethics. Participation, Justice, Change*, Washington, D.C., 2005.; MATULIĆ, Tonči, *Bioetika*, Zagreb, ³2012.; Tonči MATULIĆ, *Metamorfoze kulture*, Zagreb, ³2009.; RAZNI AUTORI, *Theology and Bioethics* [ad usum privatum], Zagreb, 2015.;

SALVINO, Leone, *La prospettiva teologica in bioetica*, Acireale, 2002.; Papa FRANJO, *Veritatis gaudium – Radost istine*. Apostolska konstitucija o crkvenim sveučilištima i fakultetima, (8. prosinca 2017.), Zagreb, 2018.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, rasprave na temelju pročitane literature, pojedinačne konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, sudjelovanje u konzultacijama, studiranje literature, raspravljanje na temelju zadane literature, prezentacija izabrane teme i izrada pisanoga rada, pismeni ili usmeni ispit.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna studentska anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 52.

MODUL: Etičko-moralna i društvena relevantnost teologije i Crkve

NAZIV PREDMETA: Zaštita okoliša i mir u međunarodnoj zajednici

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Silvija Migles

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

U svjetlu socijalnog nauka Crkve pozornost se posvećuje odnosima čovjeka i svijeta, s posebnim naglaskom na pitanje temeljne ljudske zadaće izgradnje čovjekovog humanijeg grada razjašnjenjem svekolike krize okoliša i svekolikih moralnih obveza i odgovornosti koje međunarodna zajednica ima u odnosu na ostvarenje prava na zdrav i siguran okoliš te na izgradnju istinske kulture mira. Pitanje mira postaje jednim o ključnih pitanja za budućnost čovječanstva. Postkoncilski teologija, posebno poruke i dokumenti postkoncilskih papa nude brojne poticaje kako za interdisciplinarnu raspravu tako i za izgradnju kulture mira u sve više podijeljenom svijetu.

Cilj: Da se ova pitanja promišljaju u međusobnoj povezanosti na različitim razinama. Jasno je, naime, da rat predstavlja veliku opasnost i za okoliš i da je težnja javnomu miru i suživotu u pravdi jedan od prioriteta za očuvanje okoliša, a to vodi zajedničkom dobru ljudske civilizacije. Slično tome, pojedinačni i zajednički naponi za očuvanjem i poštovanjem okoliša snažno su povezani s odgovornom tržišnom ekonomijom i međunarodnom gospodarskom pravdom. U konačnici, poštovanje ekologije okoliša zahtjeva poštivanje „humane ekologije u društvu“.

Kompetencije: sposobnost argumentiranog promišljanja o izabranim pitanjima, na teoretskoj i praktičnoj razini, sa sviješću o osobnoj odgovornosti u izgradnji mira i u brizi za okoliš u sve više podijeljenom svijetu u kojem živimo.

POPIS LITERATURE

Papa FRANJO, *Laudato si'.* Enciklika o brizi za zajednički dom, KS, Zagreb, 2015.; Stjepan BALOBAN – Dubravka PETROVIĆ ŠTEFANAC (ur.), *Laudato si'! Kako mijenjati stil života?*, Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve – Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020.; Silvija MIGLES, Preserving Climate through Dialogue, u: *Bogoslovska smotra*, 89 (2019.), 5, 1025-1039; Ingeborg GABRIEL – Petra STEINMAIR-PÖSEL (ur.), *Gerechtigkeit in einer endlichen Welt. Ökologie – Wirtschaft – Ethik*, Grünewald Verlag, 2013.; Simone MORANDINI, *Teologija i ekologija*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2013.; FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA, *Pravda, mir, stvorenje na EU-areopagu*. Zbornik radova s V. europskog kongresa OFM animatora za pravdu, mir i očuvanje stvorenja, Split, 2014.; Valentin POŽAIĆ (ur.), *Ekologija: znanstveno-etičko-teološki upiti i obzori*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2004.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, samostalnim istraživanjem, izlaganjem seminarskog rada, raspravom.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 53.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Dijalog kršćana, Židova i muslimana u suvremenoj Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, francuski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Dijalog kršćana, Židova i muslimana, pripadnika triju monoteističkih, tzv. „abrahamovskih“ religija u žarištu je zanimanja javnosti u svijetu i kod nas, osobito zbog zbivanja na tzv. bliskom i srednjem Istoku. Cilj je kolegija istražiti povijest međureligijskoga dijaloga na našim područjima i evidentirati dijaloška nastojanja, rasvijetliti njihovu narav i proučiti teme kojima se dijalog bavio. Stječu se kompetencije za objektivno posredovanje činjenica o odnosima i zajedničkim inicijativama kršćana, židova i muslimana na našim područjima.

POPIS LITERATURE

Tomislav KOVAČ, Kršćanstvo i islam: zajednički izazovi i perspektive, u: *Nova prisutnost*, 9 (2011.) 1, 189-197; Niko IKIĆ, Međureligijski dijalog i međureligijska teologija!?, u: *Vrhbosniensia*, 2 (2007.), 225-235; Mato ZOVKIĆ, *Međureligijski dijalog u Bosni i Hercegovini iz katoličke perspektive*, Sarajevo, 1998.; Jure ZEČEVIĆ, *Ekumenizam, međureligijski dijalog i mirotvorstvo*, 8 (2000.) 1(15), 193-204.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i e-učenje provode se tijekom jednog semestra, u skladu s odredbama Sveučilišta i Fakulteta, kao i izvedbenim planom nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za studentske susrete, uvodna predavanja, konzultacije i osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti i izvoditelji kolegija su obvezatni aktivno sudjelovati na svakom studentskom susretu, na predavanjima, konzultacijama, u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom i razgovorom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njena uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 54.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Duhovnost kao mjesto ekumene među kršćanima i dijaloga među religijama

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, francuski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Istražuju se značenja riječi *iskustvo* i njegova uloga u vjeri i svijetu, zatim poimanje riječi *duhovnost* i *mistika* i njihova uloga u kršćana, nekršćana i u društvu općenito. Uočavaju se specifičnosti u duhovnostima pojedinih religija i otkrivaju zajednički elementi koji međusobno povezuju različite duhovnosti i mistike. Istraživanje bilo istovjetnosti bilo sličnosti ili pak različitosti na području duhovnoga, osobito mističnoga iskustva, upućuje na duhovnost kao moguće mjesto međukršćanskoga i međureligijskoga dijaloga. *Cilj* je osposobljavanje za pronalaženje poveznica duhovnoga kršćanskog iskustva s duhovnim, osobito mističnim iskustvom u drugim konfesijama i religijama. Stječe se *kompetencija* za kvalificirano ophođenje sa sadržajima religijskih nauka i za razlikovanje duhovnoga od pseudoduhovnoga.

POPIS LITERATURE

Milan ŠPEHAR, Mjesto i uloga mistike u dijalogu među religijama, u: *Bogoslovska smotra*, 74 (2004.) 3, 913–942; Nikola BIŽACA, Molitvena dimenzija međureligijskog dijaloga, u: *Crkva u svijetu*, 38 (2003.) 1, 74–108; Jure ZEČEVIĆ, Univerzalnost iskustva Boga kao element unutarkršćanskog i međureligijskog dijaloga i zajedništva, u: *The Experience of God today and carmelite Mysticism*, Zagreb, 2009., 637–640; M.-M. DAVY, *Enciklopedija mistika*, sv. 1–2, Zagreb, 1990.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i e-komunikacija provode se tijekom studija, uz susrete, konzultacije te osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na predavanjima, konzultacijama, kao i u istraživanju i izradi pisanog rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 55.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Geneza i teologija ekumenizma

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Antun Japundžić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Uočavanje razložnosti i potrebe kristološki (bogočovještvom) utemeljenog ekumenizma (za razliku od isključivo humanističkog ekumenizma) i proučavanje njegova stupnjevita razvoja, od evanđeoskih početaka do aktualnog trenutka, u novije vrijeme i kroz nominalna ekumenska tijela i institucije. Za razliku od »ekumenske teologije« koja nastoji oko jednoga zajedničkog »svekršćanskog« pristupa teološkim sadržajima, »teologija ekumenizma« teološki promišlja bit, narav, utemeljenost i pojavnost ekumenizma (1.) kao konkretnoga ostvarivanja i življenja još očuvanog i nikada dokraja uništenog jedinstva te (2.) kao nastojanja oko uvećanja postojećeg stupnja jedinstva. Cilj predmeta je osposobiti za sustavno razlučivanje relevantnih ekumenskih pojmova i ispuniti te pojmove ispravnim sadržajima, te steći pregled ekumenskih nastojanja oko jedinstva kroz povijest. Stječe se kompetencija za kvalificirani teološki govor o ekumenizmu u općem i specifičnom smislu.

POPIS LITERATURE

Tomislav Zdenko TENŠEK, *Ekumenska teologija*, Zagreb, 1989.; Lothar LIES, *Temeljni tečaj ekumenske teologije. Od raskola do pomirenja. Modeli crkvenog jedinstva*, Zagreb, 2011.; Reinhard FRIELING, *Put ekumenske misli. Uvod u ekumenologiju*, Zagreb, 2009., (izabrani dijelovi); Juraj KOLARIĆ, *Ekumenska trilogija*, Zagreb, 2005. (izabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i e-učenje provode se tijekom jednog semestra, u skladu s odredbama Sveučilišta i Fakulteta, kao i izvedbenim planom nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za studentske susrete, uvodna predavanja, konzultacije i osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti i izvoditelji kolegija su obvezatni aktivno sudjelovati na svakom studentskom susretu, na predavanjima, konzultacijama, u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom i razgovorom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 56.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Granična pitanja ekumenizma i dijaloga

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Mijo Nikić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

U sadržajnom pogledu se istražuju i izučavaju one religiozne zajednice i pokreti kojima se ekumenizam u užem smislu ne bavi, a čija egzistentnost zahtijeva primjereno razumijevanje i obradu tema i pitanja koja se tijekom toga izučavanja pojave, a koja su »na rubu« između ekumenskoga i drugih područja. Time se stječe *kompetencija* razlučivanja ekumenskog, međureligijskog, svjetonazorskog dijaloga i dijaloga općenito te razaznavanja možebitnih poveznica i mogućih oblika suradnje. Nastava se izvodi predavanjima, komunikacijom sa studentima i osobnim radom, a provjera znanja kolokvijem. Radno opterećenje studenta iskazano s 3 ECTS boda raspodjeljuje se na aktivno sudjelovanje u predavanju, studij literature te na pripremanje i polagaje ispita. Ispit je usmeni i pismeni. Anonimnom anketom, analizom rada i razgovorom prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvedbe nastave.

POPIS LITERATURE

Mijo NIKIĆ (ur.), *Novi religiozni pokreti*, Zagreb, 1997.; J. W. SIRE, *Izazov svjetonazora*, Zagreb, 1994.; W. BARTZ, *Sekte danas*, Zagreb, 1984.; Mijo NIKIĆ, *Slika Boga u vjerskim sljedbama i novim religijskim pokretima*, Zagreb, 2003.; J. VERNETTE, Ponovno buđenje gnoze, u: *Svesci*, 1-3 (1994.), 45-50; J. ZEČEVIĆ, Dijalog i sljedbe, u: *Veritas*, 7-8 (1993.), 8-9.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Odvija se kroz susrete, e-komunikaciju, konzultacije, referiranje i samostalni rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti aktivno sudjeluju na susretima i konzultacijama i pišu rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada kroz razgovor.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 57.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Hrvatska ekumensko-teološka baština

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Vlado Košić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Teologija kao sustavno razmišljanje nad objavom i vjerom, nad Bogomdanom Riječi i Bogudanom riječi nosi sve biljege koje ima objava i vjera, biljege inkulturacije, odnosno inkulturiranosti. Zato će teologija biti, ostajući vjerna svom izvoru i predmetu, različita od razdoblja do razdoblja, od naroda do naroda, od stila do stila. Teologija u Hrvata nosi biljege toga naroda. A Hrvatska je na razmeđu Istoka i zapada, presjecište konfesionalnih putova katoličanstva, pravoslavlja i protestantizma, uz prisutnost islama. Teolozi iz Hrvatske dali su prinove svjetskoj teologiji. Neki su pretekli svoje vrijeme. Bili su pretečama II. Vatikanskog koncila. Izvorni mislioci i založeni djelatnici u razgovoru sa svojim vremenom i sa svojim prostorom. Listom gotovo stradalnici. Kasno hvaljeni. U hrvatsku ekumensko-teološku baštinu ugradili su se teolozi svih vremena na domovinskom i izvandomovinskom prostoru. U predmetu „Hrvatska ekumensko – teološka baština“, predaju se i obrađuju, u izboru, slijedeći školski i ne-školski teolozi od XV. do XXI. stoljeća. Ivan Stojković, Marko Antun De Dominis, Benedikt Vinković, Juraj Križanić, Ivan Paštrić, Krsto Pejkić, Juraj Mulih, Franjo Ksaver Pejačević, Anton Franki, Josip Juraj Strossmayer, Tomislav J. Šagi-Bunić, Josip Turčinović, Ivan Golub, Ratko Perić, Juraj Kolarić, Jure Zečević, Antun Škvorčević, Vlado Košić...

POPIS LITERATURE

Marko Antun de Dominis, *Splitski nadbiskup, teolog i fizičar*, Split, 2006.; Ivan GOLUB, *Križanić*, Zagreb, 1987.; Ivan GOLUB, *Ivan Paštrić – Ioannes Pastritius, polihistor i teolog (1636. – 1708.)*, *Sabrana građa*, Zagreb, 1988.; Ratko PERIĆ, *Ekumenske nade i tjeskobe*, Mostar, 1993.; Vlado KOŠIĆ, *Teolog Franjo Ksaver Pejačević (1707. – 1781.). Značajke*, Zagreb, 1997.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja se provode se tijekom jednog semestra, u skladu izvedbenim planom nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za studentske susrete, konzultacije i osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na svakom studentskom susretu i predavanjima, na konzultacijama, u istraživanju i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom i razgovorom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 58.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Katoličko poimanje jedinstva i zajedništva u Crkvi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Antun Japundžić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Katolička načela ekumenizma izučavaju se polazeći od njegovih općih, biblijskih i kristološko-trinitarnih temelja. Uočavaju se glavna težišta i okosnice dokumenata crkvenog naučiteljstva o ekumenizmu, kao što su *Unitatis redintegratio*, *Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu*, *Ut unum sint*, *Orientalis lumen* i slični dokumenti. Posvećuje se pažnja i ekumenski relevantnim dokumentima s razine nacionalnih biskupskih konferencija. Katolici se, kao i pripadnici drugih crkava, prema pitanju jedinstva i zajedništva u praksi postavljaju između dvije krajnosti: od fobičnosti i isključivosti na jednoj strani, do relativizacije svih razlika na drugoj strani, kao da bi sva pitanja s obzirom na jedinstvo i zajedništvo bila zapravo već riješena i utoliko irelevantna. Katolički nauk je da je ono što kršćane povezuje veće od onoga što ih razdvaja, odnosno da temeljno jedinstvo među crkvama već postoji, ali postoje i zasjekline u to jedinstvo, udarci, uleknuća i rane, koje narušavaju cjelovitost i potpunost toga jedinstva, što je potrebno na primjeren način liječiti i ispravljati.

POPIS LITERATURE

Jure ZEČEVIĆ, Katoličko razumijevanje jedinstva i zajedništva kršćana, u: *Kairos. Evanđeoski teološki časopis*, Zagreb, (2008.) 1, 89-99; Reinhard FRIELING, *Put ekumenske misli. Uvod u ekumenologiju*, Zagreb, 2009.; Niko IKIĆ, Različitost koncepcija i shvaćanja crkvenog jedinstva u procesu sjedinjenja Rumunjske crkve Transilvanije s Rimom 1697.-1701., u: *Obnovljeni život*, (1996.) 3, 217-235; Jure ZEČEVIĆ, Biblija – Temelj ekumenizma, u: *Biblija danas*, (2005.) 4, 3-5.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Studenti aktivno sudjeluju tijekom jednosemestralnih predavanja, uz pratnju, procjenu i evidenciju njihovog napredovanja u pogledu osobnog i zajedničkog istraživačkog rada, putem stalnih konzultacija i e-pošte. Podrazumijeva se i poticanje na sudjelovanje na znanstvenim skupovima ne samo u svojstvu slušača nego i izlagača.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obvezatno aktivno sudjelovanje na studijskim susretima, predavanjima, konzultacijama i u istraživačkom radu. Student na kraju semestra izrađuje i predaje pisani rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada, anonimnom anketom i samoevaluacijom studenata, nastavnika i predmeta.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 59.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Komparativna konfesiologija

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Rade Kisić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Istražuje se i upoznaje realno religijsko-konfesionalno i svjetonazorsko stanje u Hrvatskoj, Europi i svijetu. Komparativnom metodom utvrđuju se usustavljaju i usvajaju glavne informacije i znanja o religijama, konfesijama i svjetonazorima, s osobitim naglaskom na kršćanski dio spektra, kako u statističkom tako i u doktrinarnom smislu. *Cilj* je pospješiti sposobnost za suživot u pluralnom svjetonazorskom društvenom okružju. Stječe se *kompetencija* za međukršćanski i međureligijski dijalog i za rad na promicanju kršćanskog jedinstva te za primjereno tretiranje i interpretiranje postojeće množine konfesionalnih zajednica u svjetskim religijama.

POPIS LITERATURE

Opći religijski leksikon, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2002. (izabrane natuknice); Deklaracija o slobodi vjerovanja, u: DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dokumenti*, ⁷Zagreb, 2008., 483-506; Jure ZEČEVIĆ, Ekumenizam u Hrvatskoj, u: «Jeremija, što vidiš?» (Jr 24,3). *Crkva u hrvatskom tranzicijskom društvu*, Pero ARAČIĆ (ur.), Đakovo, 2001., 205-223; Ivica RAGUŽ, Pravoslavlje, katolicizam i protestantizam. Osvrt na »Bit kršćanstva« Adolfa von Harnacka, u: *Diacovensia*, 20 (2012.) 1, 133-147; Ankica BOBINAC MARINOVIĆ – Dinka JEROLIMOV MARINOVIĆ, *Vjerske zajednice u Hrvatskoj. Kratka povijest, vjerovanje, obredi, hijerarhija, organizacija, članstvo, tradicija, običaji i blagdani*, Zagreb, Udruga za vjersku slobodu u RH Prometej, 2008. (izabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i e-komunikacija u skladu s izvedbenim planom i programom nastave omogućuju i studijske susrete, konzultacije te osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na studijskim susretima, konzultacijama te u istraživanju i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom utvrđuje se kvaliteta nastave i njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 60.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Liturgija i liturgijska baština u ekumenskom kontekstu

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Prof. dr. sc. Nenad Milošević

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Liturgija nedvojbeno predstavlja autentično izvorište za dogmu, nauk i teologiju crkve, na kršćanskom Istoku i Zapadu. Kao takva ona ima i svoju ekumensku dimenziju. Njezini izričaji svjedoče o konkretno življenoj i prakticiranoj vjeri. Stoga je liturgijska baština dragocjenost za teološko istraživanje.

Cilj: Uočiti ekumenske potencijale liturgijske baštine i ukazati na njen mogući doprinos vjerničkom iskustvu jedinstva crkve. Stječe se *kompetencija* za poznavanje specifičnih liturgijskih tradicija koje koegzistiraju u ekumenskom modelu „jedinstva u različitosti“.

POPIS LITERATURE

Antun ČEČATKA, Ekumenska dimenzija liturgijskog života, u: *Diacovensia*, 11 (2003.) 1, 93-124; Ivan ŠAŠKO, *Per signa sensibilia. Liturgijski simbolički govor*, Zagreb, 2004.; Ante CRNČEVIĆ, Liturgija u susretu s neliturgijskim oblicima kulta, u: *Bogoslovska smotra*, 74 (2004.) 3, 781-805; Nenad MILOŠEVIĆ, *(H)eortološka perspektiva Svete Evharistije*. Zbornik radova naučnog skupa, Beograd, 2010., 145-150; Ankica BOBINAC MARINOVIĆ – Dinka JEROLIMOV MARINOVIĆ, *Vjerske zajednice u Hrvatskoj. Kratka povijest, vjerovanje, obredi, hijerarhija, organizacija, članstvo, tradicija, običaji i blagdani*, Zagreb, Udruga za vjersku slobodu u RH Prometej, 2008. (izabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i e-komunikacija s izvoditeljima kolegija provode se u skladu s izvedbenim planom nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za studentske susrete, konzultacije te osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na studentskim susretima, predavanjima, konzultacijama, u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom i razgovorom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 61.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Pravoslavna teologija i jedinstvo Crkve

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Dragan Radić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Premda u pravoslavlju, čini se, prevladava koncept eklezijalnog jedinstva unutar konkretno realizirane ortodoksije, ipak se i u pravoslavnim teološkim vrelima i eklezijalnim sustavima, prvenstveno u kontekstu razlikovanja tzv. „humanističkog ekumenizma“ od „bogočovječanskog ekumenizma“, susreće nijansirani govor o crkvenom jedinstvu i otvaraju različiti, postojećem stanju i opsegu (ne)jedinštva primjereni, stupnjevi zajedništva s drugim Crkvama. Ovakav stav se temelji i bazira na izvorima drevne nepodjeljene Crkve, koja je i pored mnogih razdora i sukoba, uvijek dobro znala što znači saborna svijest Crkve. Upravo na ovom i ovakvom istraživanju jedinstva Crkve koje ima za cilj da našem razdjeljenom kršćanskom svijetu podari mogućnost da ponovo pronađe i ostvari svoje jedinstvo bazira se pravoslavna teologija. Cilj je istražiti i artikulirati različite pristupe i govore o jedinstvu i zajedništvu crkve u pravoslavnoj teologiji. Stječe se kompetencija i sposobnost kompariranja i uočavanja zajedničkoga i specifičnoga u pravoslavnim, protestantskim i katoličkim teološkim pristupima jedinstvu Crkve.

POPIS LITERATURE

Radovan BIGOVIĆ (ur.), *Pravoslavlje i ekumenizam* (zbornik), Beograd, 2005.; Georgije FLOROVSKI, *Pravoslavni Ekumenizam u devetnaestom veku*, Novi Sad, 2009.; Jovan ZIZJULAS, *Jedinstvo Crkve u Svetoj Euharistiji i u Episkopu u prva tri veka*, Novi Sad, 1997.; Radovan BIGOVIĆ, *Pravoslavna teologija ekumenizma*, Hrišćanski kulturni centar, 2010.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi u studijskim tjednima, sukladno rasporedu poslijediplomskoga studija. Uz predavanja prakticiraju se i vježbe te samostalan rad na zadane teme praćen konzultacijama.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti obvezno sudjeluju na svim studijskim susretima, kako predviđa Statut KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, aktivno prate predavanja, dolaze na konzultacije i dostavljaju svoj pisani rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Zajedničkom analizom rada i anketiranjem studenata prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 62.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Protestantizam i jedinstvo Crkve

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Lidija Matošević

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Budući da je spektar pristupa jedinstvu Crkve u protestantizmu vrlo širok – od mišljenja da je ono već sada ostvareno u dovoljnoj mjeri koja omogućuje *communicatio in sacris* i uzajamno euharistijsko gostoprimstvo (*intercommunio*), do mišljenja da je ono izgubljeno i bez izgleda da bude uspostavljeno prije eshatona, – proučavaju se obrazloženja i vrednuju argumenti pojedinih mišljenja o jedinstvu crkve iznošenih u protestantskoj teologiji. Cilj je sagledavanje realnog stanja u pogledu stupnja jedinstva vjere i mogućnosti bogoslužnog zajedništva među protestantima i kršćanskim zajednicama proizašlim iz reformacije 16. stoljeća. Stječe se kompetencija vrednovanja različitih protestantskih teoloških postavki o jedinstvu Crkve i njima pripadajućih argumentacija.

POPIS LITERATURE

Jean BOISSET, *Protestantizam*, Zagreb, 1999.; Lothar LIES, *Temeljni tečaj ekumenske teologije. Od raskola do pomirenja. Modeli crkvenog jedinstva*, Zagreb, 2011.; Reinhard FRIELING, *Put ekumenske misli. Uvod u ekumenologiju*, Zagreb, 2009., (izabrani dijelovi); Lidija MATOŠEVIĆ, Barthovo razumijevanje egzistencije teologa u kontekstu njegovog dijaloga s rimokatoličanstvom, u: *Loci communes*, 1 (2009.), 147-163.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se realizira predavanjima i osobnim radom, studijskim susretima, elektroničkom komunikacijom i konzultacijama te zajedničkim istraživačkim radom.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti kolegija su obvezatni aktivno sudjelovati na svakom studijskom susretu, surađivati u konzultacijama i istraživačkom radu, proučavati literaturu i izraditi pisani rad u tematskim .

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom utvrđuju se kvaliteta i uspješnost nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 63.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Zajedničko i specifično u religijama

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Kovač

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, francuski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Istražuju se s jedne strane poveznice i zajednički elementi u religijama i istovremeno također s druge strane njihova specifična obilježja i različitosti među njima, na području teologije i duhovnosti kao praktične i primijenjene teologije, osobito u pogledu teoloških principa i konkretnoga religijskoga iskustva, uključujući i ono mistično. Cilj je tretirati teologiju i duhovnost u religijama kao moguće mjesto međureligijskoga dijaloga te uzajamnog upoznavanja i obogaćivanja, uvažavajući identitet svake religije. Stječe se kompetencija za prepoznavanje poveznica i specifičnosti u religijama.

POPIS LITERATURE

M.-M. DAVY, *Enciklopedija mistika*, sv. 1-2, Zagreb, 1990.; Milan ŠPEHAR, *U potrazi za duhovnim iskustvom*, Zagreb, 2004.; B. DAVIES, *Uvod u filozofiju religije*, Zagreb, 1998.; Carlo CARDIA, *Izazovi laičnosti. Etika, multikulturalnost, islam*, Zagreb, 2012.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i se provode se u skladu s odredbama Sveučilišta i izvedbenim planom nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za studijske susrete, konzultacije te osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na predavanjima, konzultacijama, u istraživanjima i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 64.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Značajniji teološki pravci kršćanskog Istoka i Zapada u ekumenskoj perspektivi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Rade Kisić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Izlažu se i opisuju značajniji – katkada i rubno postavljeni, ali utoliko više raspravljani – teološki i duhovni koncepti, kako među istočnim (npr. hesihazam, odnosno „palamizam“, „staraštvo“, „slavenofilstvo“, „sofijanizam“, „ideal oboženja“ itd.), tako i među zapadnim teolozima (od srednjovjekovnih sustava, teologije reformacije, do suvremenih kristoloških, trinitarnih i eshatoloških koncepcija). Predstavljaju se istaknutiji nositelji značajnijih teoloških sustava i pravaca, uključujući i kritičko propitivanje specifičnosti njihovih stavova. Cilj predmeta je uočiti i upoznati različite teološke tendencije Istoka i Zapada, koje su – ako i ne uvijek kao najprihvaćenije u svojim tradicijama – zbog novih i originalnih naglasaka samih teologa i kreativnosti u kojoj se prepoznaju strujanja i nadahnuća Duha Svetoga za pojedinu epohu, kao i njihovih utjecaja na daljnji teološki razvoj, važne kako za razumijevanje cjelokupne kršćanske teologije, osobito njezinoga sadašnjeg stanja, tako i za lakše shvaćanje konfesionalnih različitosti kao zajedničkoga bogatstva. Stječu se osposobljenost i kompetencija za posredovanje znanstvenih spoznaja o teološkim specifičnostima Istoka i Zapada, njihovim povijesnim utemeljenjima i značenju za razvoj kršćanske teologije i vjere.

POPIS LITERATURE

Jovan BRIJA, *Rečnik pravoslavne teologije*, Beograd, 1999. (izabrani relevantni dijelovi); Džon MAJENDORF, *Vizantijsko bogoslovlje. Istorijski tokovi i dogmatske teme*, Kragujevac, 2008.; Jean-Yves LACOSTE i sur., *Povijest teologije*, Zagreb, 2013.; Rosino GIBELLINI, *Teologija dvadesetog stoljeća*, Zagreb, 1999.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava u jednom semestru, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, te izvedbenoga plana nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za predavanja, konzultacije i osobito istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti i izvoditelji kolegija su obvezatni aktivno sudjelovati na svakom studijskom susretu, na predavanjima, konzultacijama, u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima kao i analizu individualnih pisanih studentskih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 65.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Hrvatska trojezičnost i tropismenost

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Galović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Ivan Botica

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Izrazita posebnost hrvatske kulture u srednjem vijeku u odnosu na susjedna područja, ali i Europu u cjelini, jest njezina trojezičnost i tropismenost. To podrazumijeva govorenje triju jezika: hrvatskoga, srednjovjekovnoga latinskog i staroslavenskoga/crkvenoslavenskoga, odnosno uporabu triju pisma: latinice, glagoljice i ćirilice na hrvatskom društvenom i političkom prostoru. Nova jezikoslovna istraživanja unutar staroslavenskoga/crkvenoslavenskoga prepoznaju dva jezična idioma: *hrvatskostaroslavenski* kao blago kroatizirani staroslavenski jezik i *hrvatsko-staroslavenski* kao miješani jezik sastavljen od staroslavenskih i starohrvatskih elemenata. Time nije isključena i uporaba drugih pisama i jezika na našim prostorima, međutim to nije usporedivo, a kamo da bi bilo od većeg značaja da bi umanjilo fundiranost prije izrečenog. Trojezičnost i tropismenost bitna je i jedinstvena odrednica hrvatskoga srednjovjekovnog identiteta. Od presudne važnosti u procesu njezina nastanka i razvoja bilo je kršćanstvo koje je – kao i u pogledu Europe – tako i na hrvatskom području čiji je narod od doseljenja postao dionikom, stvorilo uvjete za povezivanje i zapadne i istočne kulture europskog srednjovjekovlja s Hrvatima. Ključni u tome procesu kako u zapadnoj Europi tako i u Hrvatskoj, tj. u širenju prvotno latinskog jezika i pisma, a potom, odnosno i usporedno, glagoljičke i nešto malo kasnije ćirilične te najzad i latiničke pismenosti na hrvatskom jeziku, u njezinoj kulturi i književnosti u ranom periodu bili su benediktinci. Poseban pak biljeg glagoljičkoj i ćiriličkoj pismenosti dali su popovi glagoljaši, a kasnije posebice franjevci trećoredci glagoljaši. U radu predmeta/seminara posebna se pozornost usmjerava k specijalističkim temama, pitanjima i problemima iz hrvatske trojezičnosti i tropismenosti (začetci latinskoga u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj, latinica kao prvo pismo u Hrvata, nastanak glagoljice, pojava ćirilice u 12. stoljeću, hrvatski jezik na latinici: prve naznake, i dr.).

POPIS LITERATURE

Josip BRATULIĆ (ur.), *Žitja Konstantina Ćirila i Metodija i druga vrela*, Zagreb, 1998.; Josip BRATULIĆ – Stjepan DAMJANOVIĆ, *Hrvatska pisana kultura. Izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od VIII. do XXI. stoljeća*, sv. I, Križevci – Zagreb, 2005.; Josip BRATULIĆ – Stjepan DAMJANOVIĆ – Anđela FRANČIĆ – Boris KUZMIĆ – Josip LISAC – Ranko MATASOVIĆ – Milan MIHALJEVIĆ – Mateo ŽAGAR, *Povijest hrvatskoga jezika, 1. srednji vijek*, Zagreb, 2009.; Branko FUČIĆ, *Glagoljska epigrafika: kulturno-historijski vidovi*, Zagreb, 1982.; Eduard HERCIGONJA, *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, Zagreb, 2006.; Eduard HERCIGONJA, *Tisućljeće hrvatskoga glagoljaštva*, Zagreb, 2009.; Radoslav KATIČIĆ,

Litterarum studia, Zagreb, 1998. (2007.); Anica NAZOR, *Knjiga o hrvatskoj glagoljici*, Zagreb, 2008.; Benedikta ZELIĆ-BUČAN, *Bosančica ili hrvatska cirilica u srednjoj Dalmaciji*, Split, 2000.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja, konzultacije, osobno istraživanje i izlaganje polaznika.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze će se izvršavati putem redovnog pohađanja predavanja/seminara, te kroz samostalni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta će se pratiti anonimnom anketom.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 66.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Relevantni ekumenski i međureligijski dokumenti i literatura

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj: Pronaći, upoznati i analizirati glavne dokumente učiteljstva u Crkvama i teološku literaturu koja se bavi ekumenskom teologijom. Stječe se kompetencija kvalitetnog ulaska u ekumensko područje i bavljenja njime.

POPIS LITERATURE

Niko IKIĆ, *Ekumenske studije i dokumenti. Izbor ekumenskih dokumenata Katoličke i Pravoslavne Crkve s popratnim komentarima*, Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo, 2003.; Lothar LIES, *Temeljni tečaj ekumenske teologije. Od raskola do pomirenja. Modeli crkvenog jedinstva*, Zagreb, 2011.; Reinhard FRIELING, *Put ekumenske misli. Uvod u ekumenologiju*, Zagreb, 2009., (izabrani dijelovi); Juraj KOLARIĆ, *Ekumenska trilogija*, Zagreb, 2005., (izabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Seminar uključuje susrete, e-komunikaciju, konzultacije, referiranje i samostalni rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati na seminarskim susretima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Razgovorom u svrhu analize rada.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 67.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Svjedočanstvo – oblik objave i motiv vjerodostojnosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Branko Murić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Studente se uvodi u seminar određenjem značenja svjedočanstva kao principa vjerodostojnosti objave i Tradicije. Uvodno se pokazuje kako je svjedočanstvo na Drugom vatikanskom koncilu iznova otkrivena kategorija koja u sebi uključuje interdisciplinarni pristup u utvrđivanju vjerodostojnosti vjere: svjedočanstvo se pokazuje kao temeljni antropološki čin, kao hermeneutski i fenomenološki čin darovanosti, kao temeljno objaviteljski čin, kao temeljno kristološki čin u dvostrukom smislu kao Kristovo svjedočanstvo i svjedočanstvo za Krista i kao ekleziološki čin vjerodostojnosti Crkve. Studenti će na osnovi smjernica i ponuđene literature istraživati i produbljivati pojedina područja dimenzije svjedočanstva.

POPIS LITERATURE

René LATOURELLE, Testimonianza, u: R. LATOURELLE – R. FISICHELLA, *Dizionario di Teologia Fondamentale*, Cittadella Editrice, Asiz, 1990., 1312-1331; Paolo MARTINELLI, *La testimonianza. Verità di Dio e libertà dell'uomo*, Paoline, Milano, 2002.; Salvador PIÉ-NINOT, *Ecclesiologia*, Queriniana, Brescia, 2008., 559-648; H. WALDENFELS, *Kontekstualna fundamentalna teologija*, UPT, Đakovo, 1995.; Svjedočanstvo, u: *Communio*, 38 (2012.) 113 (tematski broj).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja s diskusijama na temelju zadane literature i konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje seminara i aktivno sudjelovanje u diskusijama na temelju zadane literature, sudjelovanje na konzultacijama, studiranje literature, pisanje seminarskoga rada, usmena prezentacija rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimna anketa.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 68.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Teološko iščitavanje Istočnih i Zapadnih ikona i sakralnih slika

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Ljerka Dulibić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Omogućenje pristupa ikonopisu i njegovo kontekstualno razumijevanje, te usporedbom istočne i zapadne ikonopisne baštine uočiti komplementarne specifičnosti, jest *cilj* seminara. Osobito je značajno naučiti čitati simbolike ikone i bogoslužnog prostora, uočiti povezanosti ikone i liturgije, upoznati se s poviješću ikonopisa, vrstama ikona i sakralnih slika te načinima njihova štovanja. Stječe se *kompetencija* za razumijevanje i interpretiranje simbolike i teoloških sadržaja ikona.

POPIS LITERATURE

Anton TAMARUT, Ikonološki temelji vjere. Vjera kao prijateljstvo s Bogom, u: *Bogoslovska smotra*, 73 (2003.) 4, 713-727; Leonid USPENSKI – Vladimir LOSKI, *Smisao ikona*, Beograd, 2008.; Ljerka DULIBIĆ – Iva PASINI TRŽEC – Borivoj POPOVČAK, *Strossmayerova galerija starih majstora – odabrana djela / Strossmayer Gallery of Old Masters – Selected Paintings*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2013.; Ljerka DULIBIĆ – Iva PASINI TRŽEC, *Slike iz ostavštine kardinala Jurja Haulika u zbirci biskupa Josipa Jurja Strossmayera*, u: *Peristil*. Zbornik radova za povijest umjetnosti, 57 (2014.), 113-126.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Izlaganja voditelja i studenata pomoću PPT i PPS animacija, elektronička komunikacija, konzultacije te osobni i zajednički istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni pripremiti i predstaviti dvije PPT i PPS prezentacije te aktivno sudjelovati na seminarskim susretima, predavanjima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada, razgovorom i ispitnim rezultatima.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 69.

MODUL: *Ekumenska teologija i dijalog religija, svjetonazora i kultura (Ekumenski i međureligijski dijalog)*

NAZIV PREDMETA: Teološko nazivlje u dekretu *Unitatis redintegratio*

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Seminar se bavi teološkim nazivljem *Dekreta*, uključujući i hrvatsko nazivlje, te prepoznavanjem sadržajne i izričajne novosti. Pozornost će se, u granicama mogućega, posvetiti i cjelokupnom hrvatskom prijevodu. Na temelju egzemplarnoga bavljenja teološkim nazivljem navedenoga *Dekreta*, s naglaskom na jedinstvu Crkve, stiče se sposobnost za teološko bavljenje i drugim dokumentima Crkve. Seminar se ostvaruje zajedničkim seminarskim i osobnim radom, vježbama, a provjera znanja testovima. Radno opterećenje studenta iskazano semestralno s 5 ECTS-bodova raspoređuje se na zajednički i individualni oblik seminarskoga rada, na istraživanje uz pomoć literature, izradbu pismenoga seminarskog rada i njegovu obranu u plenumu. Izradbom seminarskoga rada student je ostvario svoje obveze, na temelju kojih dobiva potpis. Kvaliteta i uspješnost izvođenja nastave, prati se vrednovanjem suradnje u okviru seminara i analizom seminarskoga rada.

POPIS LITERATURE

Dekret o ekumenizmu / Dekret o istočnim katoličkim crkvama, Zagreb, 1987. (tekst i komentar); Ratko PERIĆ, *Ekumenske nade i tjeskobe*, Mostar, 1993.; Niko IKIĆ, Katolički glosar, u: *Glosar religijskih pojmova*, Izd. Međureligijsko vijeće Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1999., 69-97; Reinhard FRIELING, *Put ekumenske misli. Uvod u ekumenologiju*, Zagreb, 2009., (izabrani dijelovi); Jeronim ŠETKA, *Hrvatska teološka terminologija I-III*, Makarska, 1940.-1965. (Izabrani dijelovi).

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Seminar podrazumijeva višekratne susrete, e-komunikaciju, konzultacije, referiranje i samostalni rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati seminarskim susretima i konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Analizom rada te anonimnom anketom i razgovorom prati se kvaliteta nastave i utvrđuje njezina uspješnost.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 70.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Biblija i kateheza

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Taras Barščevski

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

U odnosu na osobu katehete analizira se nekoliko nezaobilaznih vidova oblikovanja duhovno-profesionalnog identiteta katehete koji imaju svoju biblijsku utemeljenost i obogaćenje. Biblija je izvor prikaza povijesno ostvarenih vjerničkih doživljavanja, osnovnih vjerskih sadržaja, kao i smjernica u pogledu metode postupanja pri odgoju sebe i drugih u vjeri: uvažavati životno iskustvo kao nezaobilaznog čimbenika vjere, učiti se kulturi riječi i više se oslanjati na svjedočanstvo i dobar primjer, nego li samo na pouku. U odnosu na sadržaj kateheze analiziraju se neki biblijski paradigmatički likovi u kojima svaki čovjek, bez obzira kada, gdje i u kojim okolnostima živio, može tražiti i naći model integralnog ljudskog ostvarenja koje je od utjelovljenja Božjega Sina prožeto božanskom stvarnošću i neodvojivo od nje.

POPIS LITERATURE

Josip BARIČEVIĆ, Katehetsko-komunikacijski pristupi u susretu s biblijskim tekstovima. O nekim uvjetima za kvalitetnu i što cjelovitiju komunikaciju s biblijskim tekstovima u religioznom odgoju i Katehezi, u: *Diacovensia*, 2 (1994.) 1, 110-145; Cesare BISSOLI, Biblijska kateheza danas. Pregled dvadesetogodišnjih nastojanja, u: *Kateheza*, 29 (2007.) 1, 64-74; Mario CIFRAK, Biblija u pastoralnom radu prema dokumentu Tumačenje Biblije u Crkvi, u: *Bogoslovska smotra*, 76 (2007.) 4, 881-900; Marinko VIDOVIĆ, *Kateheta pred zrcalom Božje riječi. Biblija – izvor za katehezu*, Zagreb, 2008.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja i aktivnosti na satu, proučavanje odabrane literature, osobni zadaci.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje predavanja, zalaganje na satu, izrada osobnih zadataka i završnog uratka.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Dijaloški oblik predavanja, konzultacije, ocjena završnog uratka.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 71.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Biblijske teme u hrvatskoj književnosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Jasna Šego

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Usmenoknjiževni i književnoumjetnički tekstovi u hrvatskoj književnosti nadahnuti Biblijom. Intertekstualno čitanje Biblije. U kolegiju se panoramski obrađuju sljedeće teme:

1. Biblija i hrvatska kulturna tradicija
2. Božić u hrvatskoj književnosti
3. Uskrsne teme u hrvatskoj književnosti
4. Biblijski motivi u pjesništvu S. S. Kranjčevića
5. Usporedba Marulićeve i Gavranove „Judite“ s biblijskom
6. Potisnuti Bog u romanu S. Novaka „Mirisi, zlato i tamjan“
7. Molitva u hrvatskom pjesništvu (Đ. Sudeta, A. B. Šimić, T. Ujević, N. Šop)
8. Egzistencijalni, duhovni i eshatološki obzori V. Vide

POPIS LITERATURE

Bogoslovska smotra, LXI (1991.), 1-2; tematski broj posvećen Bibliji u Hrvata; Stipe BOTICA, *Biblija i hrvatska kulturna tradicija*, Zagreb, 1995.; J. BRATULIĆ, *Biblija u Hrvata. Izbor tekstova od XIV. do XX. stoljeća*, Zagreb, 1996.; R. KUPAREO, Bilješke o odnosu teologije i umjetnosti, u: *Marulić*, XXVIII, 4 (1994.), 586–591; B. PETRAČ, Biblija i hrvatska književnost, *Književna smotra*, 26 (1994.), 185–196; A. REBIĆ, Biblija kao mjesto susreta i dijaloga vjeronauka i drugih predmeta, *Kateheza*, 24 (2002.) 1, 37-44; J. ŠEGO – A. VOLENIK, Biblijski temelji u odabranim pjesmama Kranjčevića, Šimića i Ujevića, *Obnovljeni život*, 67 (2012.) 3, 369–385.

PREPORUČENA LITERATURA – Ž. MARDEŠIĆ, Kršćanstvo i književnost, u: *Crkva u svijetu*, XXXV, 3 (2000.), 329–337; D. SLAVIĆ, *Biblija kao književnost*, Zagreb, 2016.; D. ŠIMUNDŽA, *Bog u djelima hrvatskih pisaca. Vjera i nevjera u hrvatskoj književnosti 20. st.*, Zagreb, 2004.; Antologije; N. JURICA, *U sjeni transcendencije*, Zagreb, 1987.; V. LONČAREVIĆ, *Krist u hrvatskom pjesništvu*, Split, 2007.; A. STAMAĆ, *Lirika Velikog petka*, Zagreb, 1998.; A. STAMAĆ, *Antologija hrvatskoga pjesništva od davnina pa do naših dana*, Zagreb, 2007.; J. ŠEGO – I. POPOVAČKI, *Božićna nadahnuća*, Zagreb, 2009.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastavnik će odabrane sadržaje prenositi na predavanjima. Studenti će usvajati znanja o recepciji Biblije u različitim stilskim formacijama, književnim rodovima i vrstama te će o tome raspravljati. Na taj će način produbljivati sposobnost kritičke analize, vrednovanja i sinteze određenih ideja te sposobnost interpretiranja odabranih književnoumjetničkih tekstova. Uspostavljat će književno-filozofsku, književno-teološku i književno-katehetsku

korelaciju. Demonstrirat će sposobnost razumijevanja, začinjanja, oblikovanja, primjene i prilagođavanja istraživačkog procesa odabranoj temi. U svakom studijskom tjednu predviđeno je vrijeme za konzultacije, a izvan toga okvira konzultacije će se odvijati u dogovoru sa svakim studentom.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti se trebaju pripremiti za svaki sat (čitanje literature, bilješke, odgovori na postavljena pitanja, kritička prosudba zadane lektire) te se od njih očekuje aktivno sudjelovanje u raspravama. Nakon odslušanih predavanja studenti trebaju oblikovati seminarski rad opsega 30 kartica u kojemu će doći do izražaja kritičko-analitički prikaz odabrane teme.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave pratit će se ispitnim rezultatima, razgovorima i anketom.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 72.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Književnost i duhovnost

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Jasna Šego

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Književnost kao zrcalo duhovnih i društvenih zbivanja. Panoramski prikaz odnosa duhovnosti i književnosti u stilskim formacijama. Tajna Božje egzistencije, vjera i nevjera, religiozne bifurkacije u čovjekovoj svijesti i literarnoj ekspresiji. Eros, philia i agape; ljubav u umjetnosti riječi. Na predavanjima se panoramski obrađuju sljedeće teme:

1. Put posrnuloga ljudskog roda i vizija izlaska na put dobra (D. Alighijeri)
2. Tragičan osjećaj života i čežnja za istinom i pravdom (W. Shakespeare)
3. Ljudska težnja za srećom i smislom te pogubnost čovjekove želje da bude što nije (G. Flaubert)
4. Odnos dobra i zla, čovjekova patnja, nemiri i krize, odbacivanje ljudi i Božjega autoriteta, mogućnost korjenite obnove i slutnja novoga života (F. M. Dostojevski)
5. Svijet bez Boga i apsurd kao bolest duha (A. Camus)
6. Mistični susret duše s njezinim izvorom (sv. Ivan od Križa)
7. Ljubav - predanost vlastita bića Bogu (E. Stein)
8. Preobražavajuća snaga Božje ljubavi (P. Claudel)

POPIS LITERATURE

LEKTIRA: D. ALIGHIERI, *Božanska komedija*; A. CAMUS, *Stranac*; P. CLAUDEL, *Navještenje*; F. M. DOSTOJEVSKI, *Zločin i kazna*; G. FLAUBERT, *Gospođa Bovary*; W. SHAKESPEARE, *Hamlet*; E. STEIN, *Misli*; SV. IVAN OD KRIŽA, *Tamna noć duše*.

LITERATURA: A. EINSTEIN, *Moj pogled na svijet*, Zagreb, 1992.; V. FRANKL, *Patnja zbog besmislena života*, Đakovo, 1998.; A. FROSSARD, *Bog postoji: ja sam ga susreo*, Zagreb, 1971.; M. GRGAT, *Književnost i duhovnost*, Split, 2012.; B. PASCAL, *Misli*, Budva, 1991.; L. PALJETAK, *Vanjski rub: studije i ogledi o stranim književnostima i književnicima*, Zagreb, 1997.; B. PETRAČ, *Duhovne odrednice hrvatske književnosti*, u: *Croatica Cristiana periodica*, 19 (1995.), 77–95; J. ANIĆ – J. ŠEGO, *Eros, philia, agape. Ljubav u odabranim književnim djelima i u biblijskim tekstovima*, Zagreb, 2018.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastavnik će odabrane sadržaje prezentirati na predavanjima. Studenti će sudjelovati u raspravama. U svakom studijskom tjednu predviđeno je vrijeme za konzultacije, a izvan toga okvira konzultacije će se odvijati u dogovoru sa svakim studentom.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti se trebaju pripremiti za svaki sat (čitanje lektire, kritička prosudba literature, sudjelovanje u raspravama), a nakon odslušanog predmeta dužni su oblikovati seminarski

rad opsega 30 kartica u kojemu će kritički prikazati odabranu temu. Studenti trebaju demonstrirati sustavno razumijevanje područja studija i vladanje istraživačkim vještinama i metodama vezanim za suodnos književnosti i duhovnosti, panoramski prikazati vezu književnosti i duhovnosti u stilskim formacijama, analizirati, interpretirati i vrednovati različita književna djela i njihove duhovne korijene te uspostaviti književno-filozofsku i književno-teološku korelaciju. Također trebaju aktivno sudjelovati u raspravama, koristeći se argumentima i komunikacijskim vještinama te demonstrirati sposobnost oblikovanja novih ideja.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave pratit će se anketom, razgovorima i ispitnim rezultatima.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 73.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: *Participatio actuosa* – značenja i modeli

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ante Crnčević

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

U svjetlu suvremenih liturgijsko-teoloških rasprava o odnosu obreda i otajstva analizira se model slavlja »*participatio actuosa*«, kao matrica oblikovanja suvremene liturgijske prakse, od početka 20. st. do danas. Analizira se pojam *participatio* u njegovim filozofskim i antropološkim odrednicama, te u njegovoj teološkoj interpretaciji i primjeni unutar govora o liturgijskim slavljinama Crkve. Bit će prikazan razvoji put modela »*participatio actuosa*« kroz 20. stoljeće, te analizirani različiti smjerovi i načini njegove recepcije. Osobito će biti analizirani tekstovi (iz zadnjega desetljeća) koji pokazuju kritiku tome modelu slavlja i shvaćanja liturgije.

POPIS LITERATURE

Luigi GIRARDI (ed.), *Liturgia e partecipazione. Forme del coinvolgimento rituale*, Padova, 2014.; *Actuosa participatio*, *Rivista di pastorale liturgica*, 2013., br. 1.; M. SODI – A. MONTAN, *Actuosa participatio. Conoscere, comprendere e vivere la liturgia*, Vatican 2002.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi prema kalendaru i rasporedu poslijediplomskoga studija, u studijskim tjednima. Uz predavanja predviđene su pisane vježbe i samostalan rad na odabrane teme. U svakom studijskom tjednu predviđeno je vrijeme za konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti tijekom semestra pohađaju predavanja, priređuju pisane vježbe i sudjeluju u raspravama na odabrane teme. Ispiti se vrše usmeno i pismeno. Studenti za završni ispit dostavljaju pisani seminarski rad na temu dogovorenu s predmetnim nastavnikom. *Praćenje uspjehnosti*: anketa, analiza ispitnih rezultata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave pratit će se anketom, razgovorima i ispitnim rezultatima.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 74.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Pastoralno praćenje bolesnika

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR):

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Šimunović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Bolesnici su članovi župne zajednice i pastoralno praćenje bolesnika je nužno u župnim zajednicama. U predmetu se približava palijativna skrb kojom se naglašava briga za život, dok se na umiranje gleda kao normalan proces. Palijativnu skrb pružaju skupine liječnika, medicinskih sestara, fizikalnih terapeuta, socijalnih radnika, svećenika i dragovoljaca. Objedinjuju se psihološki i duhovni oblici skrbi, pomaže se obiteljima pri njezi bolesnika i pri žalovanju. Kao takva palijativna skrb ima svoje mjesto u životu župne zajednice. Uz stručnu medicinsku skrb, svjedočanstvo vjere osoblja udruženih pri pružanju palijativne skrbi višestruko pomaže osobama zahvaćenima bolešću kako bi se održale u životnim krizama i kako ne bi izgubile vjeru zbog nastale situacije. Studenti stječu osnovna saznanja o palijativnoj skrbi općenito i o njezinoj primjeni u župnoj zajednici.

POPIS LITERATURE

A. JUŠIĆ i suradnici, *Hospicij i palijativna skrb*, Zagreb, 1995.; S. PLESCHBERGER – K. HEIMERL – M. WILD (ur.), *Palliativpflege*, Facultas Universitätsverlag, Wien, 2002.; L. ARAMBAŠIĆ, *Gubitak, tugovanje, podrška*, Jastrebarsko, 2005.; N. VRANJEŠ, *Na pragu vječnosti. Promišljanja o pastoralu umirućih*, Zagreb, 2015.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava tijekom semestra, prema odredbama Sveučilišta i KBF-a, odnosno, izvedbenoga plana nastave. KBF organizira kontinuirani ritam studijskih susreta tijekom semestra unutar kojega je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanje, vježbe, konzultacije, studij u knjižnici. Nastava se ostvaruje kroz predavanja, konzultacije, samostalni rad i istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obavezan sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, kako je određeno Statutom KBF-a Sveučilišta u Zagrebu. Student je obavezan aktivno pratiti predavanja, čitati/studirati literaturu.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anketiranjem studenata prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 75.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Religijska pedagogija i katehetika u međunarodnoj i interdisciplinarnoj perspektivi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski, njemački

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ MODULA

Cilj: Predmetom se želi pružiti uvid u samorazumijevanje znanstvene grane religijske pedagogije i katehetike te važnih razvoja i aktualnih rasprava u različitim govornim područjima te u interdisciplinarnim odnosima. Kod kandidata će se poticati razvoj sposobnosti komparativnog (dijakronijskog i sinkronijskog), interdisciplinarnog te interkonfesionalnog promišljanja i znanstvenog istraživanja u području odgojno-obrazovnog djelovanja Crkve, a posebno religioznog odgoja, obrazovanja i kateheze. *Sadržaji:* komparativni pristup pitanjima epistemološkog statusa i nazivlja discipline religijske pedagogije i katehetike u pojedinim jezičnim, kulturnim i crkvenim okruženjima; praktičnoteološki okvir religijske pedagogije i katehetike i odnos prema ostalim teološkim granama; odnos prema drugim, posebno humanističkim i društvenim disciplinama; institucionalne veze; istraživačke metode i aktualne istraživačke teme; temeljni izvori za uvid u znanstvena istraživanja i rasprave u međunarodnoj, interkonfesionalnoj i interdisciplinarnoj perspektivi.

POPIS LITERATURE

Ana Thea FILIPOVIĆ, *U službi zrelosti vjere i rasta osoba. Katehetska i religijskopedagoška promišljanja u suvremenom kontekstu*, Zagreb, 2011.; ISTITUTO DI CATECHETICA DELL'UPS, *Andate e insegnate. Manuale di catechetica*, Roma, 2002.; Ana Thea FILIPOVIĆ – Andrea LEHNER-HARTMANN, *Reflections on Theories of (Catholic) Education from the Perspective of Practical Theology*, u: Claire E. WOLFEICH – Annemie DILLEN (ur.) *Catholic Approaches in Practical Theology: International and Interdisciplinary Perspectives*, Leuven, 2016., 185-206; Ros STUART-BUTTLE – John SHORTT (ur.), *Christian Faith, Formation and Education*, London, New York, Shanghai, 2018.; Michael T. BUCHANAN – Adrian-Mario GELLEL (ur.), *Global Perspectives on Catholic Religious Education, Volume II: Learning and Leading in a Pluralist World*, Singapore, 2019.; Ana Thea FILIPOVIĆ, *Religious Education*, u: Wilhelm GRÄB – Emmanuel Y. LARTEY – Birgit WEYEL – Cas WEPENER (ur.), *International Handbook of Practical Theology: A Transcultural and Transreligious Approach*, Berlin, DeGruyter, izlazi 2021.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanje, demonstracija, analiza tekstova, rasprava, konzultacije; prigodno – sudjelovanje na znanstvenom skupu o temi kolegija.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Aktivno slušanje i sudjelovanje u nastavnom radu, znanstveno-istraživačke aktivnosti, pismeni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Povratna usmena informacija, upitnik o kvaliteti nastave, kakvoća izvršenih obveza.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 76.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Religijsko obrazovanje u Europi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznati studente s modelima religijskog obrazovanja u Europi, osobito u Europskoj Uniji. Sa studentima analizirati relevantna europska istraživanja o vjeronauku, što će im omogućiti uočavanje i analitičko-kritičko iščitavanje tendencija na području religijskog obrazovanja. Ishodi predmeta: poznavati epistemološko utemeljenje aktualnih modela religijskog obrazovanja u europskom kontekstu; uočiti promjene u ulozi i značenju religije u europskim društvima; analizirati tendencije odgojne politike europskih institucija te uočavati posljedice za religijsko obrazovanje; analizirati i usporediti hrvatski model vjeronaučne nastave u europskim modelima. Sadržaj predmeta: Mjesto religije u suvremenom društvu. Zakonski okvir za religijsko obrazovanje u Europi. Epistemološki status modela religijskog obrazovanja u Europi. Dijalog Crkve i europskih institucija u promicanju religijskog obrazovanja. Perspektive konfesionalnog modela religijske nastave u europskom kontekstu. Temeljni kriteriji u sociološkim istraživanjima o religijskom obrazovanju. Doprinos religijskog obrazovanja cjelovitom odgoju i obrazovanju. Novi izazovi za religijsko obrazovanje u Europi.

POPIS LITERATURE

L. PÉPIN, *Teaching about Religions in European School Systems*, London, 2009.; V. B. MANDARIĆ – R. RAZUM (ur.), *Identitet kao odgojno-obrazovna vrijednost*, Zagreb, 2011.; R. RAZUM, *Vjeronauk između tradicije i znakova vremena*, Zagreb, 2008.; B. V. MANDARIĆ – R. RAZUM, *Važnost odgoja u današnjem svijetu*, Zagreb, 2015.; M. CATTERIN, *L'insegnamento della religione nella scuola pubblica in Europa*, Venezia, 2013.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanje, istraživački rad, izlaganja seminara.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Nazočnost na predavanjima, osobni istraživački rad, konzultacije, izrada i prezentiranje pismenog rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Studentski rad se vrjednuje tijekom cijelog semestra, osobito na završnom ispitu.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 77.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Ritualnost i sakramentalnost u hrvatskom društvu i Crkvi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Šimunović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

U hrvatskom društvu, uz već stoljećima postojeći trend religioznosti, u zadnjim desetljećima postupno se šire i trendovi modernizacije i individualizacije, koji utječu na čovjekovo shvaćanje i življenje života, a posebno osoba koje se priznaju vjernicima u Hrvatskoj. Poput suvremenog Europljanina i hrvatski čovjek je još uvijek iznimno ritualno orijentiran, ali koliko je sakramentalno usmjeren u smislu da sakramente shvaća i prakticira kao spasenjski susret s Bogom, to sve više postoje otvorenim pitanjem. Primjerice, kod obreda prijelaza odnosno kod ritualnog/obrednog trolista (krštenje, vjenčanje u crkvi i crkveni pogreb) uočava se određeno razilaženje u poimanju ritualne matrice od strane Crkve i ritualne matrice od strane sve više sekulariziranog čovjeka i članova Crkve uključivo. U tom kontekstu i sama kriza pastoralnih sakramenata samo je jedan od znakova da se i u Hrvatskoj događa rascjep između Evanđelja i kulture i postupno pretvara u dramu vremena u kojem živimo. Tako stupnjevita i distancirana crkvenost su nazočne realnosti u hrvatskom društvu i u hrvatskoj Crkvi s kojima se ozbiljno mora računati u teološkoj teoriji i crkvenoj praksi.

POPIS LITERATURE

D. EMEIS, *Zwischen Ausverkauf und Rigorismus. Zur Krise der Sakramentenpastoral*, Freiburg-Basel-Wien, 1992.; Dritte Auflage; J. BALOBAN – A. HOBLAJ – D. CRNIĆ, *Određeni aspekti crkvenosti u Hrvatskoj – rezultati i prosudbe istraživanja*, u: *Bogoslovska smotra*, 80 (2010.) 2, 527-561; HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, Zagreb, 2008.; N. METTE, *Mitgliedschaft in den Kirchen unter dem Anspruch auf religiöse Identität*, in: A. DUBACH – W. LIENEMANN (hrsg.), *Aussicht auf Zukunft. Auf der Suche nach der sozialen Gestalt der Kirche von morgen*. Kommentar zur Studie *Jede(r) ein Sonderfall? Religion in der Schweiz*, Basel, 1997., Band 2, 241-252; P. M. ZULEHNER, *Zu einer verantworteten Ritenkultur*, in: *Beirat der Konferenz der deutschsprachigen Pastoraltheologen...* (Hrsg.), Pastoraltheologische Informationen, Bochum, 1997., Heft 1-2, 193-208.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Kratka anketa sa studentima na početku i na kraju kolegija. Predavanja s diskusijama. Komentiranje empirijskih istraživanja koja se odnose na zadanu tematiku.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje predavanja. Redovite konzultacije. Izrada kraćeg pisanog rada i predavane istraživane tematike.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija tijekom semestra.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 78.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Sakrament: dar i forma

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ante Crnčević

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kolegij nastoji proniknuti u suvremena produbljenja liturgijske sakramentologije, susrećući teme odnosa liturgije i antropologije. U poimanju sakramenata polazi se od povijesnoga događaja spasenja i njegova eklezijalnoga iskustva u liturgiji Crkve. Iskustvo spasenja, kao doživljaj darovane zbilje u dimenzijama ljudskoga postojanja, uključuje pojmove *effectus* i *affectus*, *ordo salutis* i *ordo actionis*. U svjetlu drevne biblijske tipologije nudi se šire razmatranje shvaćanja sakramenata kao simboličkih čina (O. Casel, R. Guardini, K. Rahner, G. Bonaccorso, S. Ubbiali, L. M. Chauvet).

POPIS LITERATURE

J.-Y. LACOSTE, *Esperienza e assoluto. Sell'umanità dell'uomo*, Cittadella Editrice, Assisi, 2004.; G. BONACCORSO, *Il dono efficace. Rito e sacramento*, Assisi, 2010.; C. UBBIALI (ed.), *La forma rituale del sacramento. Scienza liturgica e teologia sacramentaria in dialogo*, Centro liturgico Vincenziano, Roma, 2011.; Associazione teologica italiana, *Sacramento e azione. Teologia dei sacramenti e liturgia*, Milano, 2006.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi prema kalendaru i rasporedu poslijediplomskoga studija, u studijskim tjednima. Uz predavanja predviđene su pisane vježbe i samostalan rad na odabrane teme. U svakom studijskom tjednu predviđeno je vrijeme za konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti tijekom semestra pohađaju predavanja, priređuju pisane vježbe i sudjeluju u raspravama na odabrane teme. Ispiti se vrše usmeno i pismeno. Studenti za završni ispit dostavljaju pisani rad na temu dogovorenu s predmetnim nastavnikom. *Praćenje uspješnosti:* anketa, analiza ispitnih rezultata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave pratit će se anketom, razgovorima i ispitnim rezultatima.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 79.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Suradnja prezbitera i vjernika laika u župi

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Nikola Vranješ

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Predmet je određen temom proučavanja konkretnih načina ostvarivanja suradnje prezbitera i vjernika laika u župnoj zajednici danas, kao i konkretnih mogućnosti unaprjeđenja te suradnje. To proučavanje bazira se na teologiji župne zajednice koju je promovirao Drugi vatikanski sabor kao i posaborski crkveni dokumenti. Poštujući jasnu razliku, ali i međusobnu usmjerenost općeg i ministerijalnog svećeništva nastoji se ukazati na vlastitosti prezbiterske službe, kao i službi, zaduženja i uloga vjernika laika. Na osnovu toga proučavaju se konkretni načini njihove suradnje i oblici njezinog ostvarivanja danas.

POPIS LITERATURE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program*, Zagreb, 2000.; Josip ŠIMUNOVIĆ, *Župna zajednica na početku trećega tisućljeća. Pastoralno-teološka razmišljanja o mogućnostima ostvarivanja župnoga pastora u Republici Hrvatskoj*, Zagreb, 2009., Alojzije ČONDIĆ, *Ustani, zove te. Bogoslovno-pastoralna razmišljanja*, Split, 2013.; Nikola VRANJEŠ, *Pastoral danas. Izabrane teme iz pastoralne teologije*, Zagreb, 2013.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava tijekom semestra, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, odnosno, izvedbenoga plana nastave. Fakultet organizira kontinuirani ritam studijskih susreta tijekom semestra unutar kojega je raspoređeno vrijeme potrebno za predavanja, vježbe, konzultacije i studij u knjižnici. Nastava se ostvaruje kroz predavanja, samostalni rad, radionice i dr.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Student je obavezan sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, odnosno, kako je određeno Statutom KBF-a, student je obavezan aktivno sudjelovati u dvije trećine predavanja, a u praktičnom radu i vježbama u potpunosti. Obavezan je, također, sudjelovati i u konzultacijama.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave prati se tijekom samog nastavnog procesa kroz samoanalizu, kroz razgovor i konzultacije sa studentima, kao i putem ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 80.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Vjerski odgoj i obrazovanje i suvremena kultura

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ružica Razum

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Denis Barić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj predmeta: Upoznati studente s nekim temeljnim kulturnim problemima; interpretirati te probleme u njihovoj humanističkoj, etičkoj i i kršćanskoj dimenziji. Osposobiti studente za bolje razumijevanje i kritičko iščitavanje složenog odnosa *kultura – religija / kršćanstvo – vjerski odgoj i obrazovanje*. *Ishodi predmeta:* poznavati i kritički vrednovati temeljne oznake suvremene kulture i njezine izazove za vjerski odgoj i obrazovanje; procijeniti valjanost i kvalitetu postojećih odgojno-obrazovnih modela s obzirom za društveno-kulturni kontekst; uočavati i definirati nove mogućnosti vjerskog odgojno-obrazovnog djelovanja. *Sadržaj predmeta:* Vjerski odgoj i inkulturacija. Temeljna obilježja zapadne suvremene kulture. Odgoj, društvo, religija. Odgojna „hitnost“. Govoriti o Bogu danas. (Ne)mogućnosti odgoja u vjeri. Izazovi moderne kulture vjerskom odgoju. Opći i specifični problemi vjerskog odgoja i obrazovanja s obzirom na kulturu. Traženje novih govora odgoja i vjere.

POPIS LITERATURE

J. GEVAERT, *Catechesi e cultura contemporanea*, Torino, 1993.; T. MATULIĆ, *Metamorfoze kulture. Teološko prepoznavanje znakova vremena u ozračju znanstveno-tehničke civilizacije*, Zagreb, 2009.; Joseph GEVAERT, *Il dialogo difficile: problemi dell'uomo e catechesi*, Torino, 2005.; B. V. MANDARIĆ – R. RAZUM, *Važnost odgoja u današnjem svijetu. Doprinos vjeronauka odgojnom djelovanju škole*, Zagreb, 2015.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predavanja, prezentacije, diskusije, istraživačke seminare/aktivnosti.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Pohađanje nastave, redovite konzultacije, istraživanje i proučavanje literature, izrada pisanog rada na osnovu recentne literature iz proučavanoga područja.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija rada tijekom semestra, evaluacija rada nakon završetka nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 81. i 82.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Izabrana pastoralno-teološka pitanja I. i II. dio

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Šimunović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj: Upoznavanje studenata s najrecentnijim znanstveno-istraživačkim rezultatima koja se odnose na pastoralno-teološka pitanja, osobito hrvatskoga govornog područja. *Ishodi:* Izabiranje relevantne literature koja se odnosi na buduće licencijatske i doktorske radove. *Sadržaj:* metode istraživanja u praktičnoj teologiji

POPIS LITERATURE

Josip BALOBAN, (priredio): U potrazi za identitetom. Komparativna studija vrednota: Hrvatska i Europa, Zagreb, 2005.; u: *Bogoslovska smotra*, 80 (2010.) 2; Josip BALOBAN – Krunoslav NIKODEM – Siniša ZRINŠČAK (ur.), *Vrednote u Hrvatskoj i Europi. Komparativna analiza*, Zagreb, 2014.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Seminari, samostalni rad, konzultacije i mentorski rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Aktivnost studenata tijekom nastave, pisanje seminarskog rada, istraživanje.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija rada tijekom semestra i po završetku nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 83.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Konceptije moralnog odgoja i vrijednosna usmjerenja mladih

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ana s. Thea Filipović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj: Seminar uvodi u temeljne pojmove etičkog učenja i koncepte oko kojih se vode rasprave o posredovanju vrijednosti u odgojno-obrazovnim procesima u obitelji, društvu, školi i Crkvi te predstavlja različite modele etičkog učenja. Pozornost se stavlja na različite etičke sustave i vrijednosna usmjerenja te propituje njihovu bliskost kršćanskoj etici. Sudionike se potiče na istraživanje vrijednosnih usmjerenja mladih u Hrvatskoj te na interdisciplinarni pogled iz različitih znanstvenih i svjetonazornih perspektiva. Polaznici će na temelju usvojenih koncepata moći sami istraživati i kritički propitivati različite etičko-pedagoške konceptije i njihovu relevantnost za rast osobe i društvenu zajednicu. Posebno će biti u stanju analizirati ciljeve i oblike kršćanskog moralnog odgoja u obitelji, školi i kršćanskim zajednicama. *Sadržaji:* vrednote, norme, vrijednosni sustavi, promjenene vladajućih vrednota; uloga vrednota u razvoju pojedinca (psihologijske teorije, religijskopedagoške teorije); etički sustavi, društveni konsenzus, svjetski etos; ispitivanje vrednota, prepoznavanje vrednota, izgradnja vrijednosnog sustava; društvene i kršćanske zajednice kao posrednice vrijednosnog odgoja; temeljna moralnopedagoška usmjerenja iz kršćanske perspektive.

POPIS LITERATURE

Adolf EXELER, *Jungen Menschen leben helfen. Die alten und die neuen Werte*, Freiburg Herder, 1984.; Ana (Thea) FILIPOVIĆ, *Religiöse Erziehung als Hilfe zur Menschwerdung. Eine Untersuchung zur Religionspädagogik Adolf Exelers (1926-1983)*, Münster, 2004.; Jutta STANDOP, *Werte-Erziehung. Einführung in die wichtigsten Konzepte der Werteerziehung*, Weinheim-Basel, 2005.; Hans JOAS, *Glaube als Option. Zukunftsmöglichkeiten des Christentums*, Freiburg-Basel-Wien, 2012.; Alen KRISTIĆ (ur.), *Svjetski etos pod školskim krovom. Priručnik za integriranje svjetskog etosa u nastavne procese*, Sarajevo, 2014.; PAPA FRANJO, *Christus vivit. Krist živi. Posinodalna apostolska pobudnica pape Franje mladima i cijelom Božjem narodu*, Zagreb, 2019.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Predstavljanje temeljnih pojmova, konceptija i literature, upute za samostalni istraživački rad, provođenje istraživanja o temi seminara, konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Samostalno istraživanje, izlaganje teme, rasprava i pismeni seminarski rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Povratna usmena informacija, upitnik o kvaliteti nastave, kakvoća izvršenih obveza.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 84.

MODUL: *Suvremeni pastoralni izazovi između teorije i prakse*

NAZIV PREDMETA: Liturgika u interdisciplinarnosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ante Crnčević

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Kolegij donosi analizu suvremenih prožimanja liturgijske znanosti s drugim disciplinama, prije svega na polju teologije (s fundamentalnom teologijom, dogmatikom, pastoralnom teologijom), a potom i na polju antropologije i filozofije te na području umjetnosti. Poseban vidik je odnos liturgije i simboličke komunikacije (sakramenti kao komunikacijski i komunalni čini). Promatra se razvoj liturgijske misli od početaka liturgijskoga pokreta (početak 20. st) i njezin dijalog s drugim znanostima. Kao mogućnost daje se promatranje odnosa liturgije i povijesti (organički razvoj liturgije u povijesnim i kulturalnim mijenama). Cilj kolegija je spoznati prožimajuću stvarnost liturgije u životu Crkve.

POPIS LITERATURE

A. GRILLO, *Otkriće liturgije u XX. stoljeću. Rasprava o odnosu između liturgijskog pokreta i postmoderniteta*, Zagreb, 2018.; E. CARR (ur.), *Liturgia opus Trinitatis. Epistemologia liturgica*, Studia anselmiana, Roma, 2002.; AA. VV. *Filosofia e liturgia: quale dialogo*, *Rivista liturgica*, 2014., br. 2; G. AGAMBEN, *Opus Dei. Archeologia dell'ufficio*, Torino, 2012.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi prema kalendaru i rasporedu poslijediplomskoga studija, u studijskim tjednima. Uz predavanja predviđene su pisane vježbe i samostalan rad na odabrane teme. U svakom studijskom tjednu predviđeno je vrijeme za konzultacije.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti tijekom semestra pohađaju predavanja, priređuju pisane vježbe i sudjeluju u raspravama na odabrane teme. Ispiti se vrše usmeno i pismeno. Studenti za završni ispit dostavljaju pisani rad na temu dogovorenu s predmetnim nastavnikom. *Praćenje uspješnosti:* anketa, analiza ispitnih rezultata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave pratit će se anketom, razgovorima i ispitnim rezultatima.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 85.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Crkva i oblikovanje identiteta

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. nositelja predmeta

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Pojam identiteta višeslojan je i iznimno složen. Uvelike je ovisan o samom pojedincu. Nikada nije od kraja dovršen, nego se trajno razvija. U suvremenom svijetu svaki stabilni identitet pod stalnim je preispitivanjem. Crkva je kroz svoju povijest i sama prolazila različite etape razvoja vlastitog identiteta, a preko vjera koju naviješta, institucija koje je razvijala, te kulturnih, znanstvenih i obrazovnih ustanova uvelike je oblikovala osobni, grupni, nacionalni i religijski identitet brojnih pojedinaca i naroda. Kršćanstvo je jedna od identitetskih oznaka brojnih nacija, pa se slobodno može kazati da ih u ovom obliku sigurno ne bi bilo da nije postojala Crkva. Ona je često bila nositelj osjećaja jedinstva, pripadnosti i kontinuiteta, a nerijetko je čuvala i oznake državnosti. Međutim, idealan identitet ne postoji, a onaj stvarno egzistirajući puno je kompleksniji i manje homogen. Stoga ćemo se u ovom predmetu suočiti s brojnim mitologemima te povijesno kritičkim pristupom razumjeti brojne mitološke zamisli na kojima se često grade različiti identiteti, kako pojedinaca tako i nacije ili cijele Crkve.

POPIS LITERATURE

V. B. MANDARIĆ – R. RAZUM (ur.), *Identitet kao odgojno-obrazovna vrijednost*. Zbornik radova s tribine Zajednički vidici, Zagreb, 2011.; N. BUDAK – T. RAUKAR, *Hrvatska povijest srednjeg vijeka*, Zagreb, 2001.; N. STANČIĆ, *Hrvatska nacija i nacionalizam u 19. i 20. stoljeću*, Zagreb, 2002.; S. SLIŠKOVIĆ, *Kršćanstvo u temeljima hrvatskog identiteta: povijesno-kritički prikaz*, u: *Kršćanstvo i identitet*. Zbornik radova, Frankfurt am Main, 2014.; S. SLIŠKOVIĆ, *Katolički identitet u suvremenoj Hrvatskoj*, u: *Kršćanstvo i identitet*. Zbornik radova, Frankfurt am Main, 2014.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja, konzultacije, osobno istraživanje i pisani rad studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze će se izvršavati putem redovnog pohađanja predavanja/seminara, te kroz samostalni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Samoevaluacija, anketa, analiza.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 86.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Crkva i obrazovanje

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Ana Biočić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Katolička Crkva je dala kroz stoljeća nemjerljiv doprinos razvoju znanosti i obrazovanja osnivanjem katedralnih i sjemenišnih škola, liceja, pučkih škola te sveučilišta. Naime, još od srednjega vijeka samostani su bili skriptoriji, ali i mjesta stjecanja naobrazbe, sveučilišta su svoja ishodišta nerijetko imala u samostanskim školama, a siromašniji društveni slojevi imali se su mogućnost obrazovati upravo zahvaljujući Crkvi. No, krajem XVIII. i početka XIX. stoljeća država preuzima brigu o masovnom obrazovanju i školstvu. U XVIII. stoljeću nastankom i širenjem ideja prosvjetiteljstva, ali i zahvaljujući financijskoj potpori države kroz porezni sustav i konfiskaciju imovine ukinutoga isusovačkog reda, te formiranjem institucionalne mreže školske uprave stvaraju se preduvjeti za modernizaciju. U istom razdoblju dolazi i do sekularizacije školstva kroz novu percepciju školovanja kao političkoga i državnoga pitanja, pitanja koje je u domeni vladara. U Hrvatskoj je zakon iz 1874. godine upravo na tom tragu. Njime je Crkvi u Trojednoj Kraljevini oduzeta nadležnost nad obrazovanjem, ali joj je ostavljena ingerencija nad vjeronaukom. U XX. stoljeću je involviranost Crkve u obrazovni sustav, uostalom kao i do tada, uvelike ovisila o političkoj vlasti. Na ovom kolegiju će se razmatrati utjecaj društveno-političkih okolnosti na djelovanje Crkve na obrazovnom području te različiti vidovi doprinosa Crkve razvoju obrazovanja od pojedinačnog do institucionalnog doprinosa. Također će se naglasak staviti na percepciju teologije kao znanosti u modernom dobu te zakonodavni okvir koji omogućuje djelatnost Crkve na tom području.

POPIS LITERATURE

1. Antun CUVAJ, prir. i ur. *Građa za povijest školstva Kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, sv. 1-6, Zagreb, 1910.; 1911.; 1913.
2. Dragutin FRANKOVIĆ (ur.), *Povijest školstva i pedagogije u Hrvatskoj*, Zagreb, 1958.
3. Ivana HORBEC – Maja MATASOVIĆ – Vlasta ŠVOGER (prir.), *Od protomodernizacije do modernizacije školstva u Hrvatskoj, Zakonodavni okvir*, Zagreb, 2017. (<http://histedu.isp.hr/objavljena-i-knjiga-grade-od-protomodernizacije-do-modernizacije-skolstva-u-hrvatskoj-i-zakonodavni-okvir/>.)
4. Franjo Emanuel HOŠKO – Mijo KORADE, Školstvo i crkveni redovi, u: *Hrvatska i Europa: kultura, znanost i umjetnost*, sv. 3: *Barok i prosvjetiteljstvo (XVII-XVIII. stoljeće)*, Ivan GOLUB (ur.), Zagreb, 2003., 187-202.
5. Mijo KORADE – Mira ALEKSIĆ – Jerko MATOŠ, *Isusovci i hrvatska kultura*, Zagreb – Beč, 1993.

6. Fran PLEVNJAK, *Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva*, Zagreb, 1910.
7. Dinko ŽUPAN, Kulturni i intelektualni razvoj u Hrvatskoj u 'dugom' 19. stoljeću, u: *Temelji moderne Hrvatske. Hrvatske zemlje u „dugom“ 19. stoljeću*, Vlasta ŠVOGER – Jasna TURKALJ (ur.), Biblioteka Povijest Hrvata, sv. VI, Zoran LADIĆ (ur.), Zagreb, 2016., 273-308.
8. Ana BIOČIĆ, Katolički svećenici i liberalizacija školstva u Trojednoj Kraljevini 1874. godine, *Časopis za suvremenu povijest* 3 (2018.), 623-654.
9. Ana BIOČIĆ – Slavko SLIŠKOVIĆ, *Profesori Katoličkoga bogoslovnog fakulteta rektori Sveučilišta u Zagrebu / Professors of the Catholic Faculty of Theology as Rectors of the University of Zagreb*, Zagreb, 2020.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja, konzultacije, osobno istraživanje i pisani rad studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze će se izvršavati putem redovnog pohađanja predavanja/seminara, te kroz samostalni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Samoevaluacija, anketa, analiza.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 87.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Crkva između Države Božje i države ljudske

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ivan Bodrožić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Ana Biočić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Cilj ovog kolegija je istaknuti u grubim crtama kako je tekao razvoj odnosa između Crkve i države od kasnoantičkog razdoblja pa do novijih vremena. Pri tome je važno temu smjestiti i zemljopisno u područje Rimskoga carstva i kasnije zapadne civilizacije koja je prvotni predmet našeg zanimanja, a i radi toga što su na ovome području odnosi Crkve i države doživjeli veću evoluciju nego što je bio slučaj s kršćanstvom pod utjecajem Bizanta. Stoga bi se tema mogla skicirati na sljedeći način u nekoliko razdoblja. Od samoga početka Crkva je kao zajednica u kojoj se ostvaruje Kraljevstvo Božje na zemlji stajala nasuprot ondašnje 'države ljudske', te je bila oberspravljena i progonjena, premda je priznavala zakonitost svih državnih institucija. Stajala je nasuprot državi, ali ne zato što je htjela osporavati valjanost ljudskog društva i uređenja kao takvoga, nego zato što to isto društvo nije prihvaćalo duhovne novosti i vrijednosti koje je kršćanstvo unosilo u ljudske društvene odnose. S Konstantinom Crkva dobija slobodu, te započinje djelovati u novim okolnostima kao prihvaćena i podupirana zajednica koja se sad našla između autentične zadaće povjerene od Boga da na zemlji oblikuje 'Državu Božju' ili da potpadne pod utjecaj 'države ljudske' služeći samo njezinim zemaljskim ciljevima. U takvom će raskoraku Crkva ostati kao nositeljica duhovnog poslanja, ali ujedno i zajednica koja živi na zemlji, često sputana zemaljskim sponama, odnosima i interesima koji ne idu uvijek na ruku duhovnog poslanja koje ima izvršiti. Nakon pada Zapadnog rimskog carstva u stoljećima koja slijede Crkva će imati sve veću ulogu i u oblikovanju zemaljskog društva, što će voditi prema srednjovjekovnom idealu i pokušaju stvaranja 'države Božje' na zemlji u vidljivom socijalnom obliku, čime bi eventualno došlo do poistovjećenja ili preklapanja ovih dviju država. Novovjekovno pak razdoblje bit će obilježeno odvajanjem države i svih društvenih institucija od utjecaja Crkve, što će se nerijetko događati i u napetostima i žestokim suprotstavljanjima 'države ljudske' i 'države Božje'. Ovi su sukobi pogotovo razvidni u vrijeme stvaranja modernih nacionalnih država tijekom 19. stoljeća, a posljedica niza promjena kako društvenih tako i političkih, jest različiti položaj Crkve u europskim zemljama.

POPIS LITERATURE

Aurelije AUGUSTIN, *O državi Božjoj (De civitate Dei)*, sv. I-III, prijevod Tomislav LADAN, Zagreb, 1995-1996.; Giovanni PILATI, *Chiesa e stato nei primi quindici secoli*, Roma-Parigi, 1961.; *Chiesa e stato attraverso i secoli: documenti raccolti e commentati* da Sidney Z. EHLER – John B. MORRALL, introduzione da Giovanni SORANZO, Milano, 1954.; *Velika povijest Crkve*, sv. VI (1 i 2), H. JEDIN (ur.), Zagreb, 1981. i 1987.; Owen CHADWICK, *The Secularization of the European Mind in the Nineteenth Century*, Cambridge, 1975.; Hugh MCLEOD, *Secularisation in*

Western Europe, 1848-1914., New York, 2000.; Mirko Juraj MATAUŠIĆ, Susret Crkve s civilnim društvom u 19. stoljeću, *Hrvatski katolički pokret*. Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog održanog u Zagrebu i Krku 29. do 31. ožujka 2001., Z. MATIJEVIĆ (ur.), Zagreb, 2002., 33-54.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja, ali se potiče studente i na interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti svoje obveze izvršavaju praćenjem nastave, a potom imaju zadaću također napraviti iscrpno istraživanje pojedinog povijesnog razdoblja, također s posebnim zemljopisnim ili nacionalnim određenjem.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave se prati provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 88.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Crkvena historiografija

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Ana Biočić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, engleski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznavanje studenata s etapama razvitka crkvene historiografije, različitim pristupima proučavanja prošlosti Crkve, kretanjima u istraživanju i pisanju, glavnim predstavnicima (autori i djela), vrelima i literaturom iz crkvene povijesti kako bi im se omogućilo upoznavanje naše religiozne prošlosti i pružile temeljne bibliografske informacije za samostalan istraživački rad na temu crkvene povijesti određenoga razdoblja pazeći na aktualne dosege u povijesnoj znanosti i njihovu praktičnu primjenu, kao i izazove s kojima se ona suočava. Student će teorijskim poznavanjem steći temeljno znanje o crkvenoj povijesti, okvirni uvid u crkvenu historiografiju određenoga razdoblja, promjene i razvoj crkvene povijesti kroz prošlost, a praktičnim se vježbama osposobit za znanstveno-istraživački rad utemeljen na izvorima i postojećoj literaturi.

POPIS LITERATURE

S. ANTOLJAK, *Hrvatska historiografija*, Zagreb, 2004.; N. KLAIĆ, *Izvori za hrvatsku povijest*, Zagreb, 1958.-1959.; M. BRKOVIĆ, Bibliografija radova iz hrvatske crkvene povijesti, u: *Croatia christiana periodica*, 14 (1990.) 25, 137-164; F. ŠANJEK, Opći pregled izvora i literature, u: *Crkva i kršćanstvo u Hrvata. Srednji vijek*, Zagreb, 1993., 16-38; J. NERALIĆ, *Schedario Garampi. Priručnik za istraživanje hrvatske povijesti u Tajnom vatikanskom arhivu*, sv. I-II, Zagreb, 2000.; N. BUDAK, Hrvatska historiografija o srednjem vijeku, u: I. PRLENDER (ur.), 1. kongres hrvatskih povjesničara, Zagreb, 9.-10. 12. 1999., *Historijski zbornik*, 52 (1999.), 165-169; M. GROSS, *Suvremena historiografija: korijeni, postignuća, traganja*, Zagreb, 2001.; B. VRANJEŠ-ŠOLJAN, *Historiografija o 19. stoljeću*. Radovi s 1. kongresa hrvatskih povjesničara, Zagreb, 9.-10. prosinca 1999., u: *Historijski zbornik*, 52 (1999.), 179-185; S. MATKOVIĆ, Hrvatska historiografija o razdoblju 1918.-1945., u: *Historijski zbornik*, 52 (1999.), 187-192; S. LIPOVČAN – Lj. DOBROVŠAK (ur.), *Hrvatska historiografija XX. stoljeća: između znanstvenih paradigmi i ideoloških zahtjeva*, Zagreb, 2005.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja, konzultacije, osobno istraživanje i pisani rad studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze će se izvršavati putem redovnog pohađanja predavanja/seminara, te kroz samostalni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Samoevaluacija, anketa, analiza.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 89.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Izvori za poznavanje crkvene povijesti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Stjepan Ćosić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Dr. sc. Lovorka Čoralić

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznavanje s poviješću, društvenom ulogom i razvojem arhiva, tj. s nastankom, prikupljanjem i čuvanjem pisanih dokumenata i arhivskoga gradiva. Upoznavanje s temeljnim pojmovima arhivistike te arhivske teorije i prakse. Stjecanje sistematizirane informacije i spoznaje o dostupnosti, količini i vrstama arhivskoga gradiva relevantnoga za proučavanje kulturne i umjetničke baštine koja se čuva u hrvatskim i stranim povijesnim, arhivima. Općenito poznavanje povijesti, društvene uloge i razvoja arhiva, tj. nastanka, prikupljanja i čuvanja pisanih dokumenata i arhivskoga gradiva; ovladavanje arhivističkom terminologijom te stjecanje specifičnih znanja o pristupu arhivskom gradivu i načinu na koji se ona koristi u povijesnim, tj. znanstvenim istraživanjima. Potom, teorijskom nastavom upoznat će se osnovna obilježja hodočašća na tlu kršćanske Europe, s posebnim osvrtom na hodočašća s hrvatskih prostora od srednjega vijeka do suvremenoga doba, s naglaskom na razdoblje srednjega i ranoga novog vijeka. Razmatrat će se hodočasnici kao širitelji i promicatelji zavičajnih osobitosti (lokalnih kultura, običaja i tradicija); uloga hodočašća u hrvatskoj društvenoj, vjerskoj i kulturnoj povijesti. Upoznat će se s temeljnom literaturom o hodočašćima kao i s temeljnim izvorima o zadanoj problematici (oporučni spisi). Proučavanjem hodočašća na hrvatskim i europskim prostorima stječe se znanje o jednoj od najvažnijih sastavnica vjerskoga života u minulim stoljećima. Uvidom u literaturu i konkretni izvorni materijal, studenti upoznaju način uporabe izvorne arhivske građe u interdisciplinarne svrhe, kao i način njezine uporabe u slučaju proučavanja konkretne zadane teme. Razmatrat će se apostolske vizitacije i biskupske vizitacije općenito te njihova uloga u promicanju postridentske katoličke obnove; spisi apostolskih vizitacija obavljenih na tlu Dubrovačke Republike; spisi triju apostolskih vizitacija obavljenih u biskupijama dijela Dalmacije pod mletačkom vlašću; spisi apostolskih vizitacija istarskih biskupija, apostolski vizitatori Augustin Valier, Michele Priuli i Ottaviano Garzador te njihova putovanja po Dalmaciji. Stječe se spoznaja o stanju svećenstva i puka prema prosudbi papinskih pohoditelja, o glagoljaškom svećenstvu, redovnicima i njihovim samostanima; recepcija podataka tih apostolskih vizitacija u starijoj i novijoj crkvenoj historiografiji.

POPIS LITERATURE

Pregled arhivskih fondova i zbirki RH, Zagreb, 2006.; *Arhivski fondovi i zbirke SR Hrvatska*, Beograd, 1984. (Uvod); Jozo IVANOVIĆ, *Priručnik iz arhivistike*, Zagreb, 2010.; Simon COLEMAN – John ELSNER, *Pilgrimage: past and present in the world religion*, Cambridge, 1995.; Slavko KOVAČIĆ, *Papinski pohoditelji dalmatinskih biskupija*: Augustin Valier, Mihovil Priuli, Oktavijan Garzadori i spisi njihovih vizitacija, u: A. V. MARDEŠIĆ – S. KOVAČIĆ (prir.),

Spisi apostolskih vizitacija Hvarske biskupije iz godina 1579., 1603. i 1624./1625., Rim, 2005., 13-51; Ivan VITEZIĆ, La prima visita apostolica postridentina in Dalmazia (nell'anno 1579.). Estratto dalla tesi di laurea ..., Roma, 1957.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi u skladu s odredbama Sveučilišta i fakulteta, te izvedbenog plana nastave u vidu predavanja, konzultacija i osobnog rada, poglavito istraživačkog.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze uključuju aktivno sudjelovanje u nastavi na predavanjima, konzultacijama te izradom pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave će se pratiti anonimnom anketom i analizom.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 90.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Pomoćne povijesne znanosti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Mirjana Matijević Sokol

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznavanje s latinskim pismom hrvatskoga srednjovjekovlja na temelju izabranih tekstova iz kodeksa pisanih beneventanskom, karolinškom, gotičkom i humanistikom minuskulom te opći i posebni sustav kratica. Upoznavanju s hrvatskom rukopisnom baštinom prethodi temeljno teorijsko znanje o razvojnim etapama svakoga od navedenih oblika latinskoga pisma, iluminiranju i drugim elementima korisnim za datiranje i provenijenciju istih. Teorijskim znanjem i praktičnim vježbama studenti stječu kompetenciju komunikacije s izvornim srednjovjekovnim tekstovima: umiju ih transkribirati, otkrivati mjesto i vrijeme njihova nastanka, koristiti ih kao povijesnu građu u svom znanstveno-istraživačkom radu. Opća i papinska diplomatika obuhvaća strukturu dokumenta, javnoga i privatnoga, s posebnim osvrtom na diplomatsku kritiku (krivotvorine), ustroj i funkciju kancelarija (papinska, carska, hrvatska kraljevska kancelarija, loca credibilia i dr.). Stječe se kompetentno poznavanje diplomatike koje će studentima omogućiti snalaženje u srednjovjekovnim povijesno-pravnim spisima i njihovu značenju za europsku i hrvatsku povijest. Teorijskim izlaganjem i praktičnim vježbama studenti će upoznati srednjovjekovni način računanja vremena (ere i stilovi), julijanskim i gregurovskim kalendarskim reformama i najosnovnijim kronološkim elementima neophodnima u korištenju srednjovjekovnih pravno-povijesnih dokumenata. Upoznavanjem srednjovjekovnoga načina datiranja dokumenata studenti će se osposobiti za samostalno korištenje povijesne građe i korektno prenošenje srednjovjekovnih kronoloških elemenata u moderno datiranje (nedjeljno slovo, dani u tjednu, indikacije i dr.).

POPIS LITERATURE

Franjo ŠANJEK, *Latinska paleografija i diplomatika*, Zagreb, 2005., 7-144; Jakov STIPIŠIĆ, *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*, Zagreb, 1985., 1-138; Adriano CAPPELLI, *Cronologia, cronografia e calendario perpetuo*, Milano, 2002.; Milko BRKOVIĆ, Iz hrvatske diplomatske baštine, u: *Croatia christiana periodica*, 19 (1995.) 35, 73-84.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava obuhvaća predavanja, konzultacije i istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Uz sudjelovanje na predavanjima, predviđeno je također pisanje rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima i analizu individualnih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 91.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Povijesni razvoj kršćanske teologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marija Pehar

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Ozbiljno znanstveno bavljenje suvremenom teologijom mora uvažavati njezin povijesni razvoj i teološko naslijeđe prošlosti. Zajedno s poznavanjem kulturološko-antropološke problematike svoga vremena, poznavanje prošlosti kršćanstva i razvoja njegove teologije značajno je izvorište i nezaobilazno uporište za relevantnu suvremenu raspravu. Ovaj će kolegij stoga nastojati pružiti pregled povijesnog razvoja kršćanske teologije ističući pri tom prije svega ključna razdoblja, njihove temeljne odrednice i aspekte, te najznačajnije teološke škole i vodeće teologe. Osobito će se usredotočiti na patrističko razdoblje, srednjovjekovnu teologiju, razdoblje reformacije i postreformacije, ali i pokušati dati osnovna usmjerenja i uvid u novovjeku (suvremenu) teologiju.

POPIS LITERATURE

Jean-Yves LACOSTE i dr., *Povijest teologije*, Zagreb, 2013.; Alister E. MCGRATH, *Uvod u kršćansku teologiju*, Rijeka, 2006.; Rosino GIBELLINI, *Teologija dvadesetog stoljeća*, Zagreb, 1999.; Rosino GIBELLINI (ur.), *Teološke perspektive za XXI. stoljeće*, Zagreb, 2006.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava u jednom semestru, prema odredbama Sveučilišta i Fakulteta, te izvedbenoga plana nastave, unutar kojeg je određeno vrijeme za predavanja, konzultacije i osobito istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su, prema Statutu KBF-a, obvezatni aktivno sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta, kako na predavanjima i konzultacijama, tako osobito u istraživačkom radu i izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Praćenje kvalitete nastave provodi se kroz komunikaciju na predavanjima kao i analizu individualnih seminarskih radova.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 92.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Povijest hrvatskoga redovništva

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Ana Biočić, v. d. nositelja predmeta

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Redovništvo u Hrvata vremenski se podudara s nastankom nacionalne države i pripadaju mu neprocjenjive zasluge za razvoj nacionalne prosvjete i kulture, duhovne i materijalne, pismenosti i znanosti. U ranom srednjem vijeku (9. – 12. st.) na hrvatskom prostoru djeluju redovnici monasi sv. Benedikta (benediktinci, cisterciti), u razvijenom srednjem vijeku (13. – 15. st.) javljaju se redovi s naglašenom aktivnošću (dominikanci, franjevci, augustinci, pavlini), dok se u razdoblju humanizma vjerskih previranja pojavljuju redovi usmjereni poslijetridentskoj katoličkoj restauraciji (isusovci, kapucini i dr.). Studenti stječu kompetentno znanje o doprinosu hrvatskoga redovništva nacionalnoj prosvjeti i kulturnoj baštini, posebno na polju pismenosti i knjiškoga stvaralaštva. Prvi pergamenariji, skriptoriji, radionice za iluminiranje rukopisa i produkciju kodeksa (knjiga) nastaju unutar samostanskih zidina. Isti je slučaj i sa školstvom (studij *slobodnih vještina*, prava i teologije). Prvi *generalni studiji* (sveučilišta) djelo su redovničkih zajednica (1495. – dominikanci u Zadru; 1669. – isusovci u Zagrebu; 1673. – pavlini u Lepoglavi).

POPIS LITERATURE

Ivan OSTOJIĆ, *Benediktinci u Hrvatskoj*, sv. 1-3, Split, 1963.–1965.; Milan KRUHEK, *Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj*, u: *Kultura pavlina u Hrvatskoj, 1244.-1786.*, Zagreb, 1989., 67-94; Franjo ŠANJEK, *Redovništvo u Hrvatskoj*. Zbornik radova Prvog redovničkog tjedna, Zagreb, 1974., 61-100; Lelja DOBRONIĆ, *Viteški redovi templari i ivanovci u Hrvatskoj*, Zagreb, 1984.; Miroslav VANINO, *Isusovci i hrvatski narod*, sv. 1-3, Zagreb, 1969. – 1987. – 1992.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi teorijskim izlaganjem, upućivanjem na izvornu građu i uvidom u dokumente i relevantnu historiografiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Usporednom provjerom stečenoga znanja i pismenoga seminarskog rada prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave će se pratiti anketama i analizom, kao i komunikacijom na predavanjima.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 93.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Tajni vatikanski arhiv

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Dr. sc. Jadranka Neralić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Upoznavanje s poviješću ove najznačajnije arhivske ustanove Katoličke crkve od njezina postanka u 4. stoljeću, kad se govori o scriniumu, do nastanka modernoga tajnog arhiva, u vrijeme pontifikata pape Pavla V. (1611.) i povijesne odluke pape Lava XIII. da se istraživačima otvore vrata arhiva radi dostupnosti ovom iznimno bogatom fondu u kojem se nalazi građa za društvenu, gospodarsku i pravnu povijest svih kršćanskih zemalja. Predmet se posebno osvrće na građu važnu za hrvatsku povijest. Teorijskim znanjem i praktičnim vježbama na konkretnim primjerima studenti će steći kompetencije potrebne za snalaženje u labirintu jednoga velikog svjetskog arhiva.

POPIS LITERATURE

E. L. BOYLE, *A Survey of the Vatican Archives and of its medieval holdings*, Toronto (Canada), 1972.; S. KOVAČIĆ, Tajni vatikanski arhiv i ostali papinski arhivi, u: *Croatia christiana periodica*, 7 (1983.) 11, 1-31; J. NERALIĆ, *Priručnik za istraživanje hrvatske povijesti u Tajnom Vatikanskom Arhivu od ranog srednjeg vijeka do sredine XVIII. stoljeća*. Schedario Garampi, Zagreb, 2000.; T. NATALINI – S. PAGANO – A. MARTINI (ur.), *Archivio Segreto Vaticano*, Firenze, 1991.; C. OWEN, *Catholicism and History. The opening of the Vatican Archives. The Herbert Hensley Lectures in the University of Oxford*, London – New York – Melbourne – Cambridge, 1978.; A.-M. CORBO – V. MARTINO, Eugenio IV e la ricostituzione dell'archivio papale dopo Costanza, u: *Rassegna degli Archivi di Stato*, 28 (1968.) 1, 36-66; G. MARTINA, L'apertura dell'Archivio Vaticano, il significato di un centenario, u: *Archivum Historiae Pontificiae*, 19 (1981.), 239-307; A. MARTINI (ur.), *I sigilli d'oro dell'Archivio Segreto Vaticano*, Milano, 1984.; R. RITZLER, Die Verschleppung der päpstlichen Archive nach Paris unter Napoleon I. und deren Rückführung nach Rom in den Jahren 1815. bis 1817., u: *Römische Historische Mitteilungen*, 6-7 (1964.), 144-190.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE:

Nastava se izvodi teorijskim izlaganjem i praktičnim vježbama na konkretnim problemima.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze se izvršavaju na redovitim predavanjima te na ispitu koji je usmeni.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom i analizom.

BROJ ECTS BODOVA: 4

REDNI BROJ PREDMETA: 94.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Hagiografija između povijesti i teologije

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Izv. prof. dr. sc. Marko Medved

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski, talijanski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Hagiografski tekstovi prikazujući prošlost sveca nastoje u prvom redu uočiti Božje djelovanje u životu osobe o kojoj pišu. U srednjem vijeku takav pristup nije bio isključivo obilježje hagiografije; cjelokupna se povijest, po uzoru na Bibliju, tada promatrala kao mjesto očitovanja Božje objave. Historiografski rad različit je od teologije povijesti. No hagiograf ne niječe ljudsku povijest, već je interpretira jezikom drugačijim od današnjeg historiografskog pristupa; *historia sacra* i *historia profana*. Cilj hagiografskog autora nije bio napisati biografiju, već hagiografsko djelo. Stoga hagiograf uvelike koristi biblijsku intertekstualnost i intertekstualnost vrstâ. Definirat će se obilježja hagiologije kao znanstvene discipline; pojam svetosti; liturgijska i narativna vrela hagiografije; povijest nastanka tekstova i redakcijskih metoda kao i putovi razvoja i utjecaja nekoliko hagiografskih tipologija. Hagiografski tekst jest sveukupnost grafičkih i proročkih znakova, ali su njezina svrha i cilj povijesne i metapovijesne naravi. Promotrit će se modeli života svetaca koji čine emblematične tekstove. Uočiti će se tendencija k parabolama, put kojim prolazi hagiografski exemplum te značenje koje ima *miraculum*. Na primjeru korpusa tekstova o životu svetoga Franje analizirat će se proces njihova nastanka i koja hagiografska pitanja formiranje tih tekstova sa sobom povlači; kako taj dossier tekstova čitati i analizirati u odnosu na život sveca i u odnosu na povijest reda. U Franjinu slučaju povijesni događaji uvjetuju formiranje tekstova jer su autori zainteresirani da u životu utemeljitelja pronađu odgovore na pitanja u kojem smjeru treba njihova redovnička zajednica ići u sadašnjosti i budućnosti.

POPIS LITERATURE

René AIGRAIN, *L'hagiographie, ses sources, ses méthodes, son histoire*, Paris, 1953.; Réginald GREGOIRE, *Manuale di agiologia. Introduzione alla letteratura agiografica*, Fabriano, 1987.; Hippolyte DELEHAYE, *Les légendes hagiographiques*, [s.l.], 1955.; Felice ACCROCCA, *Viveva ad Assisi un uomo di nome Francesco: un'introduzione alle fonti biografiche di San Francesco*, Padova, 2005.; Gerhard L. MULLER, *Gemeinschaft und Verehrung der Heiligen. Geschichtlich-systematische Grundlegung der Hagiologie*, Freiburg im Br. – Wien, 1986.; Bernard JOASSART, *Hippolyte Delehaye: hagiographie critique et modernisme*, Bruxelles, 2000.; Ivan OSTOJIĆ (prir.), *Korespondencija – Correspondence Frane Bulić*, H. DELEHAYE (ur.), Split, 1984.; Ana MARINKOVIĆ – Tihomir VEDRIŠ, *Hagiologija. Kultovi u kontekstu*, Zagreb, 2008.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, konzultacijama i aktivnim uključivanjem studenata u nastavu, a u vidu rasprava i analize tekstova čime. Važan aspekt nastave bit će osobni istraživački rad.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su dužni prema zato predviđenom nastavnom opterećenju, u vidu ECTS bodova, aktivno sudjelovati na nastavi i vlastitom istraživačkom radu.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom i komunikacijom na predavanjima prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 95.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Hrvatska trojezičnost i tropismenost

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Tomislav Galović

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Ivan Botica

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Izrazita posebnost hrvatske kulture u srednjem vijeku u odnosu na susjedna područja, ali i Europu u cjelini, jest njezina trojezičnost i tropismenost. To podrazumijeva govorenje triju jezika: hrvatskoga, srednjovjekovnoga latinskog i staroslavenskoga/crkvenoslavenskoga, odnosno uporabu triju pisma: latinice, glagoljice i ćirilice na hrvatskom društvenom i političkom prostoru. Nova jezikoslovna istraživanja unutar staroslavenskoga/crkvenoslavenskoga prepoznaju dva jezična idioma: *hrvatskostaroslavenski* kao blago kroatizirani staroslavenski jezik i *hrvatsko-staroslavenski* kao miješani jezik sastavljen od staroslavenskih i starohrvatskih elemenata. Time nije isključena i uporaba drugih pisama i jezika na našim prostorima, međutim to nije usporedivo, a kamo da bi bilo od većeg značaja da bi umanjilo fundiranost prije izrečenog. Trojezičnost i tropismenost bitna je i jedinstvena odrednica hrvatskoga srednjovjekovnog identiteta. Od presudne važnosti u procesu njezina nastanka i razvoja bilo je kršćanstvo koje je – kao i u pogledu Europe – tako i na hrvatskom području čiji je narod od doseljenja postao dionikom, stvorilo uvjete za povezivanje i zapadne i istočne kulture europskog srednjovjekovlja s Hrvatima. Ključni u tome procesu kako u zapadnoj Europi tako i u Hrvatskoj, tj. u širenju prvotno latinskog jezika i pisma, a potom, odnosno i usporedno, glagoljičke i nešto malo kasnije ćirilične te najzad i latiničke pismenosti na hrvatskom jeziku, u njezinoj kulturi i književnosti u ranom periodu bili su benediktinci. Poseban pak biljeg glagoljičkoj i ćiriličkoj pismenosti dali su popovi glagoljaši, a kasnije posebice franjevci trećoredci glagoljaši. U radu predmeta/seminara posebna se pozornost usmjerava k specijalističkim temama, pitanjima i problemima iz hrvatske trojezičnosti i tropismenosti (začetci latinskoga u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj, latinica ka prvo pismo u Hrvata, nastanak glagoljice, pojava ćirilice u 12. stoljeću, hrvatski jezik na latinici: prve naznake, i dr.).

POPIS LITERATURE

Josip BRATULIĆ (ur.) *Žitja Konstantina Ćirila i Metodija i druga vrela*, Zagreb, 1998.; Josip BRATULIĆ – Stjepan DAMJANOVIĆ, *Hrvatska pisana kultura. Izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od VIII. do XXI. stoljeća*, sv. I, Križevci – Zagreb, 2005.; Josip BRATULIĆ – Stjepan DAMJANOVIĆ – Anđela FRANČIĆ – Boris KUZMIĆ – Josip LISAC – Ranko MATASOVIĆ – Milan MIHALJEVIĆ – Mateo ŽAGAR, *Povijest hrvatskoga jezika, 1. srednji vijek*, Zagreb, 2009.; Branko FUČIĆ, *Glagoljska epigrafika: kulturno-historijski vidovi*, Zagreb, 1982.; Eduard HERCIGONJA, *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, Zagreb, 2006.; Eduard HERCIGONJA, *Tisućljeće hrvatskoga glagoljaštva*, Zagreb, 2009.; Radoslav KATIČIĆ,

Litterarum studia, Zagreb, 1998. (2007.); Anica NAZOR, *Knjiga o hrvatskoj glagoljici*, Zagreb, 2008.; Benedikta ZELIĆ-BUČAN, *Bosančica ili hrvatska cirilica u srednjoj Dalmaciji*, Split, 2000.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja, konzultacije, osobno istraživanje i izlaganje polaznika.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Obveze će se izvršavati putem redovnog pohađanja predavanja/seminara, te kroz samostalni rad.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta će se pratiti anonimnom anketom.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 96.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Kontroverze iz crkvene povijesti

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Doc. dr. sc. Daniel Patafta

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Povijest Crkve u dvije tisuće godina njezinog postojanja nužno je obilježena nekim kontroverznim i prijepornim pitanjima. Često su te kontroverze vezane uz nedostatak znanstvenog pristupa određenom problemu, nepoznavanju same materije, nerazumijevanju duha vremena, a još češće prezentirane na način koji u pozadini ima određeno ideološko usmjerenje. Razvojem suvremene historiografije mnoga od kontroverznih pitanja iz crkvene povijesti dobila su i svoje znanstveno utemeljenje, ali su počesto široj javnosti i samim znanstvenicima ostala predstavljena pod vidom određenog ideološkog i nekritičkog pristupa. Cilj ovoga kolegija jest obraditi neke kontroverzne teme iz crkvene povijesti za koje i danas znanstvena javnost pokazuje veliki interes, a koje često nisu adekvatno znanstveno obrađene i predstavljene. Svakako da se u prvom redu ovdje obrađuje aktualne teme koje se sagledavaju u povijesnom okviru svoga nastanka, povezuju s duhom vremena i znanstveno-kritičkom metodom prezentiraju. Od nekih aktualnih tema svakako treba izdvojiti pitanje inkvizicije i mitova koji su tijekom stoljeća nastali o istoj, zatim pitanje križarskih ratova i njihovu percepciju u povijesti i danas te uskladiti sa znanstveno dokazanim povijesnim činjenicama. Slijede neka kontroverzna pitanja iz povijesti reformacije, povijesti pojedinih papa, među kojima svakako treba obraditi vrijeme Pia XII. Također je jedna od tema koja zaslužuje biti obrađena i pitanje bosanskih krstjana, ali i aktualna problematika vezana uz pitanje odnosa crkve i znanosti s posebnim naglaskom na slučaj Galileo. U obzir dolaze i druge teme iz crkvene povijesti koje se iz različitih razloga danas nazivaju kontroverznima.

POPIS LITERATURE

Franjo ŠANJEK, *Bosansko-humski krstjani u povijesnim vrelima*, Zagreb, 2003.; Franjo ŠANJEK, *Bosansko-humski krstjani i katarsko-dualistički pokret u srednjem vijeku*, Zagreb, 1975.; Fenomen Krstjani u srednjovjekovnoj Bosni i Humu. Zbornik radova, Sarajevo, 2005.; Guy TESTAS – Jean TESTAS, *Inkvizicija*, Zagreb, 1982.; Pierre BLET, *Pio XII. i Drugi svjetski rat prema vatikanskim arhivima*, Zagreb, 2004.; Lelja DOBRONIĆ, *Templari i ivanovci u Hrvatskoj*, Zagreb, 1984.; Ivan KEŠINA – Antun RADOŠEVIĆ, *Galileo Galilei-povijest jednog slučaja*, u: *Crkva u svijetu*, 44 (2009.) 4, 501-521; Michael PHAYER, *Pio XII., holokaust i Hladni rat*, Zagreb, 2010.; Christopher TYERMAN, *Božji rat: nova povijest križarskih ratova*, Zagreb, 2010.; Tomaž MASTNAK, *Križarski mir: kršćanstvo, muslimanski svijet i zapadni politički poredak*, Zagreb, 2005.; Lovorka ČORALIĆ, *Hrvati u procesima mletačke inkvizicije*, Zagreb, 2001.; Draženko TOMIĆ, *Inkvizicija: nastanak razvoj i povijesno značenje*, Zagreb, 2004.; Vladimir BAYER, *Ugovor s đavlom: procesi protiv čarobnjaka u Evropi, a napose u Hrvatskoj*, Zagreb, 1969.; Petra SEIFERT, *Das Buch der Inquisition; Das Originalhandbuch des Inquisitors*

Bernard Gui, Hamburg, 2008.; Miroslav POPOVIĆ, *Fratri i jeresi: duhovni pokreti na Zapadu dvanaestog i trinaestog veka*, Beograd, 2011.; Franco SPINOSI, *Gli Orrore della inquisizione*, Roma, 1972.; Željko BAKŠIĆ, *Inkvizicija u Hrvatskoj*, Zagreb, 1997.; Ivan KRSTITELJ TKALČIĆ, *Parnice proti vještica u Hrvatskoj*, Zagreb, 1891.; Emil LUCKA, *Torquemada i inkvizicija u Hrvatskoj*, Zagreb, 1951.; Georges Bordonove, *La Vie quotidienne des templiers XIIIe sciecle*, 1975.; Giorgio DI SANTILLANA, *Processo a Galileo: Studio storico-critico*, Verona, 1960.; Nazareno PADELLARO, *Pio XII*, Roma, 1949.; Domenico TARDINI, *Pio XII*, Vatican, 1960.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi predavanjem, vježbama, konzultacijama i aktivnim uključivanjem studenata u nastavu. Studente će se nastojati s obzirom na temu uključiti na način da analizom tekstova donose svoje komentare, pojašnjenja i prosudbe čime se problematika stavlja u širi znanstveni kontekst.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Ispit uključuje aktivno sudjelovanje u predavanjima i nastavi s obzirom na predviđene ECTS bodove, osobito se očekuje aktivno uključivanje studenata u rasprave o pojedinoj temi. Student na kraju bira jednu od ponuđenih tema ili predlaže svoju te pismenim putem znanstveno prikazuje izabranu tematiku.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Anonimnom anketom i analizom rezultata prati se kvaliteta i utvrđuje uspješnost izvođenja nastave.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 97.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Povijest hrvatske teološke literature

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ivan Karlić

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU:

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Od brojnih hrvatskih teoloških pisaca srednjega vijeka govorit ćemo samo o nekima od njih: Hermanu Istraninu (1/2 12. st.), spis *De essentiis*; Pavlu Dalmatincu (o. 1170/80- 1255.), djela: *Notabilia Iliae Compilationis Decretalium*, *Summa de poenitentia* (*Suma o pokori*), *Raspraava između rimskog kršćanina i bosanskog patarena*; Martinu iz Zadra O.P. (XIII/XIV. S.) djelo: *Abstractiones de Libro Sententiarum*; Augustinu Kažotiću (o. 1260- 1323.), s dva spisa: o praznovjerju *Izlaganja o pitanjima krštavanja slika i drugim oblicima praznovjerja* i o siromaštvu: *Rasprava o siromaštvu*; Ivanu Stojkoviću. (+1443) djela: *Tractatus de Ecclesia*, *Concordatiae*, Marku Marulića (1450-1524.), autora brojnih djela duhovnoga sadržaja od kojih spominjemo samo *Pouke za čestit život s primjerima* i Klementu Ranjini (1482-1559.) autoru trinaest djela od kojih ovdje navodimo tek dva: *Quaedam dubia in epistolas Pauli* i *Commentaria in quatuor libros Sententiarum*).

POPIS LITERATURE

Marijan BIŠKUP, *Suma o pokori Pavla Dalmatinca* (11-1255.), u: *Croatia christiana periodica*, 19 (1995.), 36, 134-153; Marijan BIŠKUP (ur.), *Martin Zadrani. O.P. Abstractiones de libro Sententiarum*, Editio princeps, Zagreb, 2006.; Marijan BIŠKUP, *Bogoslovne kreposti u djelima Klementa Ranjine*, Zagreb, 2000.; Marijan BIŠKUP, *Blaženi Augustin Kažotić (o. 1260.-1323.), biskup, prosvjetitelj i zaštitnik siromaha*, Zagreb, 2002.; Franjo ŠANJEK, *Počeci teologije kod Hrvata*, u: *Croatia christiana periodica*, 5 (1981.) 7, 125-137; Franjo ŠANJEK (prir.), *Augustin Kažotić O.P.: (oko 1260/1265. – 3. VIII. 1223)*, u: *Scripta theologica*, Zagreb, 2007.; Miroslava VANINO, *Teologija u Hrvata, Croatia Sacra*, 11-12 (1943.) 20-21, 200-241; Andrija ŽIVKOVIĆ, *Starija hrvatska bogoslovska književnost*, u: *Bogolovska smotra*, 26 (1938.) 4, 345-360; Marko MARULIĆ, *Pouke za čestit život s poukama*, Zagreb, 1986.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se ustrojava kroz predavanja i istraživački rad na kojem je naglasak.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti su obvezatni aktivno sudjelovati u radu svakoga studijskog susreta (na predavanjima i konzultacijama) te posebno u izradi pisanoga rada.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave će se pratiti anonimnom anketom.

BROJ ECTS BODOVA: 6

REDNI BROJ PREDMETA: 98.

MODUL: *Crkva i teologija tijekom povijesti*

NAZIV PREDMETA: Povijest izvora kanonskog prava

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Seminar

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Josip Šalković

IMENA NASTAVNIKA/SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Lucija Boljat

JEZIK (JEZICI) IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

Pojam i vrste izvora kanonskog prava

Proces formiranja izvora

1. Tisućljeće parcijalnih zbirki (od početka Crkve do XII st.)

- Sveto Pismo (Novi zavjet), crkveni oci (Ignacije Antiohijski, Polikarp iz Smirne, Klement Rimski,...), *Didache ton apostolon* (II. st.), *Didaskalia ton apostolon* (III. st.), *Traditio apostolica* (oko 218.g.), *Constitutiones apostolicae* (oko 380).

- Pseudoapostolske zbirke (*Doctrina duodecim apostolorum* ili *Didache*)

- Istočne zbirke (saborski dekreti)

- Talijanske i španjolske zbirke: *Collectio Isidoriana seu Hispana* (V. st.), *Collectio Dionysiana* (VI. st.), *libri paenitentiales* (VII. st.), *Collectio Hispana Systematica* (*Collectio Isidoriana*) (633/4. g.)

- Ostale zbirke: *Collectio Capitularium Benedicti Levitae* (IX. st.), *Capitula Angilramni* (IX. st.), *Collectio Pseudo-Isidoriana* (IX st.).

2. Srednjovjekovna sinteza: klasično doba kanonskog prava

- *Decretum Gratiani* (1120–1140.g.)

- Decretales Gregorii IX. (1234.g.)

- *Liber sextus* (1298.g.)

- *Clementinae* (1317.g.)

- *Extravagantes Joannis XXII.*

- *Extravagantes Communes*

- *Corpus iuris canonici* (1500.g., revidiran 1580.g.)

3. Zalaganje za reformu: od Tridentinskog sabora do prvog Zakonika (od XVI do XX st.)

- Kanoni i dekreti Tridentskog sabora (1545.-1563.g.)

- I. vatikanski sabor (1869.-1870.g.)

- *Bullaria* - Benedikt XIV.

- Zbirka saborskih rješenja

- *Acta Romanorum Pontificum* (od Grgura XVI. do Pia X.)

- Zbirka rješenja Kongregacija

- Zbirka presuda Rimske rote

4. Kodeks iz 1917. godine, vrijeme II. vatikanskog sabora i sadašnje zakonodavstvo

- Kodeks iz 1917.

- Dokumenti II. vatikanskog koncila

- Zakonik kanonskog prava 1983.

- Zakonik kanona istočnih Crkava 1991.

Dobiva se kompetencija za potrebno razumijevanje povijesno-pravnih izvora kanonskoga prava te praktičnim vježbama student stječe kompetenciju za korištenje kanonskih izvora kao povijesne građe u znanstveno-istraživačkom radu.

POPIS LITERATURE

Corpus Iuris Canonici, vol. I-III., Graz, 1955.; J-P. MIGNE (ur.), *Patrologiae cursus completus. Series Graeca*, Parisiis, 1857-1866., J-P. MIGNE (ur.), *Patrologiae cursus completus. Series Latina*, Parisiis, 1841-1864.; X. OCHOA – D. Andrés GUTIÉRREZ (ur.), *Leges Ecclesiae post Codicem Iuris Canonici editae*, I-IX, Institutum Iuridicum Claretianum – Edicula, Roma, 1966-2001.; ISTITUTO PER LE SCIENZE RELIGIOSE (ur.), *Concilium Oecumenicorum Decreta*, Bologna, 1991.; N. ŠKALABRIN, *Uvod u kanonsko pravo*, Đakovo, 1994.; A. GIACOBBI, *Il diritto nella storia della Chiesa sintesi di storia della fonti*, u: AA. VV. *Il diritto nel ministero della Chiesa*, Roma, 1995.; J. GAUDEMET, *Storia del diritto canonico. Ecclesia et Civitas*, Cinisello Balsamo (MI), 1998.; C. FANTAPPIÈ, *Storia del diritto canonico e delle istituzioni della Chiesa*, Bologna, 2011.; P. ERDÖ, *Storia delle fonti del diritto canonico*, Venezia, 2008.; Fermé Brian EDWIN, *Introduzione alla storia delle fonti del diritto canonico: Il diritto antico fino al Decretum di Graziano*, Città del Vaticano, 1998.; Hartmann WILFRIED – Pennington KENNETH, *The History of Canon Law in the Classical Period, 1140-1234: From Gratian to the Decretals of Pope Gregory IX*, Washington D.C., 2008.; J. DAUVILLIER, *Les temps apostolique – Ier siècle*, (Histoire du droit et des institutions de l'Eglise en Occident, II), Paris. 1970.; J. GAUDEMET, *L'Eglise dans l'empire romain (IVe-Ve siècles)*, (Histoire du droit et des institutions de l'Eglise en Occident, III), Paris, 1958.; J. GAUDEMET, *Les sources du droit de l'Eglise en Occident du IIe au VIe siècle*, Paris, 1985.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Konzultacije i aktivno uključivanje studenata u nastavu.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Redovito pohađanje seminara, aktivni rad, samostalno sudjelovanje u izradi seminarskog rada, sudjelovanje u izradi vježbi, diskusija.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Studenti će aktivno pratiti seminar, ali će njihov rad biti praćen i kroz izradu vježbi i seminara. Na početku semestra studentima će biti priloženo uputstvo o praćenju seminara, te će se studente poticati na aktivno praćenje sadržaja web stranice katedre kanonskoga prava, na kojoj će tijekom semestra studentima biti omogućen pristup novostima, rezultatima rada i aktivnostima kao i novim sadržajima i materijalima koji će biti uvršteni u dio materije za samostalno usavršavanje i pomoć u izradi seminara i vježbi. Krajem semestra biti će napravljena evaluacija seminara i nastavnika koji rade na seminaru. S druge strane, podatke o postizanju ishoda učenja i napretka studenata koristit će nastavnici za samoevaluaciju i eventualno restrukturiranje nastave, metode rada i ocjenjivanja studenata.

BROJ ECTS BODOVA: 6

AKADEMSKI KALENDAR – JEDNOLIST

LISTOPAD 2021.

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

4. – POČETAK PREDAVANJA U ZIMSKOM SEMESTRU
7. – 9. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
14. – "VENI SANCTE SPIRITUS" – MISA UZ POČETAK AKAD. GODINE
21. – 23. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
29. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

STUDENI 2021.

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

1. – SVETKOVINA SVIH SVETIH. NERADNI DAN
2. – DUŠNI DAN
3. – DIES ACADEMICUS – DAN SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
11. – 13. – DOKTORSKA RADIONICA
11. – 13. – SMOTRA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
13. – STUDIJSKO PUTOVANJE NA BIBLIJSKO ARHEOLOŠKU IZLOŽBU U CERNIK (FTS, TRŽ)
18. – DAN SJECANJA NA ŽRTVE DOMOVinskOG RATA I DAN SJECANJA NA ŽRTVU VUKOVARA I ŠKABRNJE, DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
24. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

PROSINAC 2021.

P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

2. – 4. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
7. – DAN TEOLOGIJE U RIJEČI
16. – 18. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
12. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA
24. – BADNJAK
25. i 26. – BOŽIČ I SV. STJEPAN
27. – 31. – BOŽIČNI I NOVOGODIŠNJI BLAGDANI – NEMA NASTAVE

SIJEČAN 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

1. – NOVA GODINA, SV. MariJA BOGORODICA
3. – 5. – BOŽIČNI I NOVOGODIŠNJI BLAGDANI – NEMA NASTAVE
6. – BOGOJAVLJENJE
7. – NASTAVAK PREDAVANJA U ZIMSKOM SEMESTRU
13. – 15. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
25. – 27. – TEOLoŠKO-PASTORALNI TJEDAN
28. – ZAVRŠETAK PREDAVANJA U ZIMSKOM SEMESTRU
28. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA
31. – POČETAK ZIMSKOG ISPITNOG ROKA

VELJAČA 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

21. – 25. – DIPLOMSKI ISPITI
28. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA
26. – ZAVRŠETAK ZIMSKOG ISPITNOG ROKA
28. – POČETAK PREDAVANJA U LJETNOM SEMESTRU

OŽUJAK 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

3. – 5. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
11. – DAN FAKULTETA
19. – SV. JOSIP – IMENDAN VELIKOG KANCELARA I DEKANA FAKULTETA
31. 3. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
28. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

TRAVANJ 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

1. – 2. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
7. – 9. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
14. 15. i 16. – ČETVRTAK VEČERE GOSPODINJE, PETAK MUKE GOSPODINJE, VELIKA SUBOTA
18. – USKRSNI Ponedjeljak – DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
20. – 22. – SIMPOZIJ PROFESORA TEOLOGIJE I FILOZOFIJE
29. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

SVIBANJ 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

1. – PRAZNIK RADA – DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
5. – 7. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
18. – DIES THEOLOGICUS
19. – 21. – DOKTORSKA RADIONICA
26. – UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO
27. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA
30. – DAN DRŽAVNOSTI

LIPANJ 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

2. – 4. – NASTAVA LICENCIJATSKOG I DOKTORSKOG STUDIJA TEOLOGIJE
9. – "TE DEUM" – MISA UZ ZAVRŠETAK AKAD. GODINE
10. – ZAVRŠETAK PREDAVANJA U LJETNOM SEMESTRU
13. – POČETAK LJETNOG ISPITNOG ROKA
16. – TIJELOVO – DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
22. – DAN ANTIFAŠISTIČKE BORBE – DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
24. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

SRPANJ 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

11. – 15. – DIPLOMSKI ISPITI
15. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA
16. – ZAVRŠETAK LJETNOG ISPITNOG ROKA

KOLOVOZ 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

5. – DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI
15. – VELIKA GOSPA – DRŽAVNI BLAGDAN, NERADNI DAN
29. – POČETAK JESENSKOG ISPITNOG ROKA

RUJAN 2022.

P	U	S	Č	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

19. – 23. – DIPLOMSKI ISPITI
24. – ZAVRŠETAK JESENSKOG ISPITNOG ROKA
30. – SJEDNICA FAKULTetskog VIJEĆA

NASTAVA	zimski semestar:	4.10.2021. – 28.1.2022.
	ljetni semestar:	28.2.2022. – 10.6.2022.
ISPITNI ROKOVI	zimski ispitni rok:	31.1.2022. – 26.2.2022.
	ljetni ispitni rok:	13.6.2022. – 16.7.2022.
	jesenski ispitni rok:	29.8.2022. – 24.9.2022.
	Božićni i novogodišnji blagdani	
NASTAVA NA POSLIJEDIPLOMSKOM (PDS)	Nastava Licencijskog i doktorskog studija teologije; Doktorske radionice	